

ZARZĄD GMINY KRYNKI

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY KRYNKI**

KRYNKI 2002

Krynki

Uśpiona w kotlinie, niewielka osada - Krynki. Nazwa miejscowości wywodzi się prawdopodobnie od słowa "krynica", ponieważ znajduje się tu wiele małych źródeł - krynic. Zaczątkiem Krynek był dwór książęcy, zbudowany przed 1429 rokiem przy ważnym trakcie z Grodna do Brześcia i dalej do Krakowa. Siedziba dworska w Krynkach stanowiła miejsce pobytu dworu królewskiego w czasie podróży z Krakowa do Wilna. W 1434 roku odbyło się w dworze królewskim spotkanie powracającego z łowów w Puszczy Białowieskiej króla Władysława Jagiełły z wielkim księciem litewskim - Zygmuntem Kiejstutowiczem. Na prośbę Zygmunta została tu odnowiona i zacieśniona unia Litwy z Koroną. W 1509 roku król Zygmunt Stary nadał Krynkom herb. Jest to złoty gryf stojący na tylnych łapach, tarcza herbu jest koloru błękitnego. Od tego momentu Krynki występują jako miasto, a mieszkańcy noszą nazwę mieszczan. W roku 1522 ten sam monarcha ufundował w Krynkach kościół, a w 1540 roku wydał przywilej na cotygodniowy targ. W dniu 22 listopada 1569 roku król Zygmunt August nadał Krynkom prawa miejskie magdeburskie, które zapewniły miastu samorząd i autonomię. Krynki rozwijały się pomyślnie, gdyż w 1578 roku rozróżniano już Stare Miasto z rynkiem i trzema ulicami oraz Nowe Miasto - z rynkiem i dziesięcioma ulicami. W swej bogatej historii Krynki miały również okresy niepomyślne. Wojny moskiewskie, najazd szwedzki, miasto dotykały również liczne epidemie i pożary. W 1659 roku Moskale, pod wodzą Chowańskiego, pobili pod Krynkami wojska hetmana Pawła Sapięhy. Splądrowali wówczas miasto i ograbili kościół. W zimie 1706 roku zatrzymał się w Krynkach król szwedzki - Karol XII. Wraz z wojskiem obozował poza miastem, przy ulicy Okopy. Poważne przemiany nastąpiły w Krynkach pod koniec XVIII wieku, kiedy administratorem został podskarbi Antoni Tyzenhaus. Z jego inicjatywy przebudowano miasto, nadając mu nowy układ przestrzenny, z sześciobocznym rynkiem, na którym wybudowano halę targową i dwunastoma ulicami wybiegającymi z naroży rynku. Po rozbiorach Krynki znalazły się w zaborze rosyjskim. Caryca Katarzyna podzieliła miasto pomiędzy dostojników: Sokołowa i Dynowa. W 1832 roku Dwór Kryński wraz z dobrami odkupił podkomorzy grodzieński Jan de Virion. W XIX wieku pojawił się w Krynkach przemysł. Powstało tu kilka manufaktur tekstylnych, wśród nich największa Lipharta, zatrudniająca 100 pracowników. Umiejętność wyprawiania skór mieszkańcy Krynek nabyli od osiadłych w okolicy Tatarów. Mieszczanie zajmowali się również handlem, garncarstwem i gorzelnictwem. Rozwój przemysłu spowodował szybki wzrost liczby mieszkańców, była to głównie ludność żydowska - w 1905 roku - 6 tysięcy, a w 1914 - 10 tysięcy mieszkańców. Na przełomie XIX i XX wieku miasto stało się ogniskiem ruchów strajkowych. W 1905 roku garbarze kryńscy, w odpowiedzi na "krwawą niedzielę", zorganizowali strajk powszechny i na kilka dni opanowali miasto, ogłaszając tzw. "Republikę Krynecką". Po I wojnie światowej zniszczony przemysł spowodował znaczny spadek liczby mieszkańców, Krynki powoli traciły swoje znaczenie. Okres świetności miasta definitywnie zakończył się po II wojnie światowej. Zniszczone w 70% i wyludnione Krynki w 1950 roku utraciły prawa miejskie. Obecnie jest to wieś gminna, licząca około 2500 mieszkańców.

ZARZĄD GMINY KRYNKI

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY KRYNKI**

**STUDIUM
ZOSTAŁO ZATWIERDZONE
UCHWAŁĄ NR. XII/173/02
RADY GMINY W KRYNKACH
Z DNIA 27.czerwca 2002 r.**

KRYNKI 2002 R.

**Studium zostało wykonane na zlecenie
Zarządu Gminy w Krynkach**
Bogusław Marian Panasiuk – przewodniczący Zarządu, Wójt
Jerzy Wiszejko – zastępca Wójta
Ariadna Oleksza _ członek Zarządu
Stanisław Carewicz – członek Zarządu
Krzysztof Gudalewski – członek zarządu

przez zespół autorski w składzie:

Lp.	Imię i nazwisko oraz tytuł naukowy	Udział w opracowaniu	Podpis
1.	mgr inż.arch. Katarzyna Kuźniak	Główny projektant zagadnienia przestrzenne	
2.	mgr inż. arch. Tomasz Ołdytowski	Zagadnienia ochrony i kształtowanie środowiska przyrodniczego i kulturowe- go, zagadnienia przestrzenne	
3.	mgr Ewa Małyszko	Zagadnienia demograficzne	
3.	mgr inż. arch. Andrzej Lesiewicz	Zagadnienia programowe, społeczno gospodarcze , opracowanie graficzne komputerowe	
4.	mgr inż. Walerian Anisimowicz	Zagadnienia zaopatrzenia w wodę, ka- nalizacji i utylizacji odpadów stałych ,energetykę , komunikacja	
5.	tech. ekon. Marta Konopko	Opracowanie komputerowe tekstu	

SPIIS TREŚCI

WSTĘP

1. Podstawa opracowania studium,
2. Przedmiot studium
3. Zagadnienia studium
4. Elaborat studium

✓ UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY KRYNKI

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY I ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO str.10-22

- 1.1 Położenie fizyczne – geograficzne i administracyjne
- 1.2 Rzeźba terenu
- 1.3 Budowa geologiczna i surowce mineralne
- 1.4 Wody powierzchniowe i podziemne
- 1.5 Gleby
- 1.6 Lasy
- 1.7 Warunki klimatyczne
- 1.8 Obszary prawnie chronione
- 1.9 Zagrożenia i degradacja środowiska
- 1.10 Funkcjonowanie środowiska przyrodniczego

2. ŚRODOWISKO KULTUROWE

str.23-33

- 2.1 Obiekty zabytkowe
- 2.2 Obiekty o wartościach kulturowych
- 2.3 Obszary ruralistyczne objęte ochroną konserwatorską
- 2.4 Cmentarze
- 2.5 Stanowiska archeologiczne - wykaz

3. STREFA SPOŁECZNA

str.33-40

Uwarunkowania demograficzne

- 3.1 Potencjał ludnościowy i jego rozmieszczenie
- 3.2 Stan zaludnienia i rozmieszczenie ludności
- 3.3 Demografia
- 3.4 Warunki mieszkaniowe
- 3.5 Urządzenia obsługi ludności

4. SFERA GOSPODARCZA

str.41

5. PRZEMYSŁ I RZEMIOSŁO

str.41

6. KOMUNIKACJA

str.41-43

- 6.1 Sieć drogowa
 - drogi wojewódzki
 - drogi powiatowe
 - drogi i ulice gminne
- 6.2 Techniczne zaplecze motoryzacji.
- 6.3 kolej
- 6.4 Komunikacja autobusowa
- 6.5 Ocena funkcjonowania komunikacji

7. ELEKTROENERGETYKA

str.44

- 7.1 Charakterystyka stanu urządzeń SN
- 7.2 Linie tranzytowe WN
- 7.3 Ocena dotychczasowego rozwoju systemu energetycznego i główne problemy do rozwiązania

8. GAZOWNICTWO

str.45

9. CIEPŁOWNICTWO

str.45

10. TELEKOMUNIKACJA

str.46

11. ZAOPATRZENIE W WODE

str.46-47

- 11.1 Ogólna charakterystyka systemu
- 11.2 Rozwój systemu zaopatrzenia w wodę
- 11.3 San zwodociągowania
- 11.4 Charakterystyka ujęcia wody
- 11.5 Strefa ochrony komunalnego ujęcia wody
- 11.6 Ogólna ocena systemu zaopatrzenia w wodę

12. ODPROWADZENIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW SANITARNYCH I WÓD OPAD.

str.48

13. GOSPODARKA ODPADAMI STAŁYMI

str.48

✓ KIERUNKI ROZWOJU GMINY KRYNKI

I.GŁÓWNE KIERUNKI I CELE ROZWOJU I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

str.48-50

II. KIERUNKI I POLITYKA PRZESTRZENNA W DZIEDZINACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

str.51-56

III.KIERUNKI ROZWOJU ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

str.57-58

- IV. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA LASÓW**
str.59-60
- V. KIERUNKI I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO**
str.61-63
- VI. KIERUNKI ROZWOJU TURYSTYKI I REKREACJI**
str.64-65
- VII. KIERUNKI OSADNICTWA I URBANIZCJI**
str.66-67
- VIII. KIERUNKI ROZWOJU BUDOWNICTWA**
str.68-69
- IX. KIERUNKI I ZADANIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ**
str.70-71
- X. KIERUNKI I ZADANIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ**
str.72-78
- XI. PODZIAŁ GMINY KRYNKI NA STREFY FUNKCJONALNO PRZE
STRZENNE**
str.79
- XII. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W
POSZCZEGÓLNYCH STREFACH FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH**
str.80-93
- XIII. POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY KRYNKI**
str.94
- XIV. WNIOSKI DO PLANU ZAGOSPODAROWANIA WOJEWÓDZTWA
PODLASKIEGO**
str.95

WSTĘP

1. Podstawy opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krynki stanowią:

- Art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 15 poz. 139 z 1999 r.),
- Uchwała nr V/29/99 Rady Gminy w Krynkach z dnia 25 lutego 1999 r. w sprawie sporządzenia "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krynki.
- umowa o dzieło na wykonanie studium jw. z dnia 4.11.1999 r. zawarta między Zarządem Gminy w Krynkach, a Pracownią Usług Projektowych Inwestycyjnych Konserwacji Zabytków „HOT” - zespołem projektowym kierowanym przez głównego projektanta studium mgr inż. arch. Katarzynę
- Kuźniak - upr. urb. nr 1206/91.

2. Przedmiot studium stanowią:

2.1. Uwarunkowania rozwoju miasta i gminy obejmujące:

- a) stan, funkcjonowanie i zagrożenia środowiska przyrodniczego i zamieszkiwania,
- b) stan środowiska kulturowego objętego ochroną prawną,
- c) potencjał demograficzny, jego struktura i tendencje zmian,
- d) warunki zamieszkiwania ludności - stan zasobów, tendencje zmian i potrzeby,
- e) wyposażenie w urządzenia infrastruktury społecznej komunalnej stan, tendencje i potrzeby,
- f) potencjał gospodarczy w tym: produkcyjno - usługowy, rolniczy, leśny oraz obsługi turystyki i rekreacji,
- g) wyposażenie w urządzenia komunikacji: układ drogowo - uliczny, urządzenia obsługi, w tym stan, tendencje i możliwości rozwoju,
- h) wyposażenie w infrastrukturę techniczną: wodociągową, kanalizacyjną, elektroenergetyczną, gazowniczą, telekomunikacyjną oraz utylizacji nieczystości stałych,
- i) infrastruktura funkcjonalno - przestrzenna obszaru gminy i sieci osadniczej - stan i tendencje przekształceń,
- j) związki funkcjonalne z otoczeniem,
- k) elementy ponadlokalne w strukturze przestrzennej miasta i gminy,
- l) szanse, ograniczenia i bariery rozwoju społeczno - gospodarczego i przestrzennego terenu gminy i Krynek,
- m) główne problemy zagospodarowania przestrzennego Krynek i gminy wymagające rozwiązania w studium,

2.2. Cele i kierunki zagospodarowania obejmujące:

- a) cele polityki przestrzennej na obszarze gminy,
- b) ochrona, utrzymanie i kształtowanie obszarów i obiektów środowiska przyrodniczego i zamieszkiwania ludności,
- c) ochrona, utrzymanie i kształtowanie środowiska kulturowego,
- d) rozwój infrastruktury społecznej w tym: mieszkalnictwa i usług,
- e) rozwój ekonomiczny gminy,
- f) kierunki rozwoju komunikacji,
- g) kierunki i zasady rozwoju infrastruktury technicznej: wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej, ciepłowniczej i telekomunikacyjnej,
- h) zagadnienia obronne i ochrony p. pożarowej,

2.3. Polityka przestrzenna gminy w zakresie:

- a) gospodarki mieniem komunalnym i tworzenia jego zasobów,
- b) działalności planistyczno - lokalizacyjnej,
- c) zestawu niezbędnych i spodziewanych przedsięwzięć celu publicznego – ponad lokalnych i lokalnych,
- d) współpracy z administracją rządową wojewódzką i samorządową województwa, powiatu i gmin sąsiadujących,

3. Zagadnienia studium- to w szczególności stworzenie bazy informacyjnej i koordynacyjnej do:

- podejmowania przez władze gminy decyzji co do potrzeby i kolejności sporządzania planów miejscowych,
- negocjacji w sprawie wprowadzania do planów miejscowych ponadlokalnych zadań celu publicznego i zabezpieczenia stosownych terenów dla tych zadań,
- prowadzenia długofalowej polityki w sferze gospodarki gruntami i obiektami gminnymi,
- podejmowania lokalnych i między gminnych przedsięwzięć publicznych,

4. Elaborat studium stanowią:

- a) rysunki uwarunkowań i rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Krynki (3 plansze) w skali 1 : 25 000,
- b) rysunek kierunków zagospodarowania przestrzennego Krynki i gminy na mapie w skali (1 plansza) w skali 1 : 25 000,
- c) tekst studium powiązany merytorycznie z w/w rysunkami,
- d) dokumentacja studium, w tym dokumenty formalno – prawne
- e) zapis elektroniczny (płyta CD) tekstu i rysunków „studium”

UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY KRYNKI.

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY I ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1.1. Położenie fizyczno - geograficzne i administracyjne, struktura użytkowania gruntów.

Gmina Krynki położona jest we wschodniej części województwa podlaskiego, na obszarze dwóch mezoregionów: Wzgórz Sokólskich i Wysoczyzny Białostockiej.

Podstawowymi obszarami przyrodniczymi gminy są:

- Puszcza Knyszyńska- wieloprzestrzenny element ekosystemu przyrodniczego o ponadregionalnym znaczeniu wchodzący w skład Krajowego Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych.
- Dolina rzeki Nietupy, Świsłoczy i pozostałych cieków wodnych oraz obniżeń terenowych stanowiących system ekologiczny o znaczeniu lokalnym.
- Lasy znaczenia lokalnego w powiązaniu z ciągami dolin rzecznych zachowujące układ ekologiczny o ciągłości przestrzennej.

Objektami przyrodniczymi i krajobrazowymi prawnie chronionymi na terenie gminy są: część Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej wraz ze strefą ochronną, która pokrywa się z wcześniej ustalonymi i uchwalonymi granicami Chronionego Krajobrazu Wzgórz Sokólskich, rezerwat przyrody „Nietupa” oraz pomniki przyrody uznane zarządzeniami Wojewody.

- strukturę użytkowania gruntów z roku 1997 gminy Krynki charakteryzuje poniższe zestawienie.

Lp	Wyszczególnienie	Użytkowanie gruntów			
		W gr. administracyjnych gminy		W indywidualnych gosp. rolnych w granicach gminy	
		ha	%	Ha	%
1.	powierzchnia ogólna	16591	100	7070	100
2.	użytki rolne w tym:	9445	56,93	6209	87,82
2.1	- grunty orne	7350	44,30	4983	70,48
2.2	- sady	34	0,21	28	0,40
2.3	- łąki	1142	6,88	739	10,45
2.4	- pastwiska	919	5,54	459	6,49
3.	lasy	5943	35,82	580	8,20
4.	grunty pozostałe	1203	7,25	281	3,98

źródło: dane o gminach w 2000 r. - U.S. Białostok 2000r.

1.2 Rzeźba terenu.

Obszar gminy położony jest w obrębie dwóch mezoregionów: Wysoczyzny Białostockiej i Wzgórz Sokólskich położonych w obrębie Niziny Podlaskiej. Obszar ten charakteryzuje się dużym urozmaiceniem form rzeźby terenu. Jest on pagórkowaty, miejscami znacznie zróżnicowany hipsometrycznie, od 120,00 m n.p.m. w dolinie rzeki nietupa do 197,6 m n.p.m. w pobliżu Krynek. Występujące tu formy rzeźby powstawały w czasie stadiału północnopodlaskiego. Wśród stosunkowo płaskich i nieco falistych powierzchni gliny zwałowej występujących od Nietupy po Ostrów Południowy. Od Łosinian po dolinę Nietupy występują wzgórza i pasma moren czołowych recesyjnych oraz kemów.

Największe zróżnicowanie hipsometryczne obserwuje się w strefie czołowo morenowej. Wzgórza moren czołowych mają nieregularne zarysy i duże nachylenie zboczy. Występują one na rozległych obszarach wschodniej i środkowej części gminy. Wzgórza kemowe tworzą wydłużone i kręte wały na północ od doliny Nietupy, w rejonie Krynek. Wysokości tych wałów są znaczne, bowiem sięgają one 20 m. teren gminy odwadniany jest przez rzekę Świślocz oraz jej lewy dopływ -Nietupę(dorzecze Niemna). Praktycznie cały obszar gminy z wyjątkiem miejscowości Krynki znajduje się w strefie Chronionego Krajobrazu „Wzgórz Sokólskie” przechodzącego w miejscowości Góranie w obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Knyszyńskiej (utworzony 29.04.1986 r.).

1.3. Budowa geologiczna i surowce mineralne.

1.3.1. Budowa geologiczna.

Gmina Krynki leży na platformie wschodnioeuropejskiej w obrębie wyniesienia mazursko-suwańskiego. Wyniesienie mazursko-suwańskie zbudowane jest ze skał archaicznych i proerozoicznych, reprezentowanych przez różnego typu granitoidy. Strop skał prekambryjskich nawiercony został w okolicy Kruszynian na głębokości ok. 230 m n.p.m..

Wyżej występują osady jury środkowej i górnej o miąższości ok. 100m oraz kredy odejmujące piętra od albu do mastrychtu i trzeciorzędu. Powierzchnia czwartorzędowa wykazuje ogólne nachylenie z południa ku północy. Na omawianym obszarze osady starsze od czwartorzędu nigdzie nie odstawiają się na powierzchni terenu. Grubość pokrywy trzeciorzędowej w tym rejonie wynosi ponad 200 m.

Najstarszym i najniższym stratygraficznie osadem czwartorzędowym jest glina zwałowa zlodowacenia południowo-polskiego. Do interglacjału mazowieckiego należą piaski i żwiry rzeczne, niekiedy ze szczątkami roślin i wkładkami torfów. Miąższość dochodzi do 41 m. Ze zlodowaceniem środkowopolskim związane są piaski i żwiry wodnolodowcowe dolne, o zwiększającym się ku górze udziale frakcji grubszej. Wyżej leży glina zwałowa stadiału maksymalnego. Jest to glina szara, niekiedy z odcieniem brunatnym. Miąższość jej dochodzi do 65 m.

Na całym niemal obszarze gminy występują osady rzeczne i jeziorne interstadiu oddzielającego stadia maksymalnego od mazowiecko-podlaskiego. Osady te rozpoczynają się mułkami około 30 m. miąższości. Wyżej leżą piaski drobno- i średnioziarniste z drobnym żwirem o miąższości do 35 m. Osady wodnolodowcowe rozpoczynające profil stadia mazowiecko-podlaskiego reprezentowane są przez piaski ze żwirem- dolne. Występują one rozległymi płatami na utworach interstadialnych i miejscami na glinie zwałowej stadia maksymalnego. Miąższość ich w tym rejonie dochodzi do 20 m.

Osady wodnolodowcowe w zachodniej części gminy pokrywa glina zwałowa stadia mazowiecko-podlaskiego. Jest to glina szarobrazowa, piaszczysta, lokalnie ilasta. Miąższość jej wynosi tutaj 36 m.

Wyżej na powierzchni terenu w zachodniej i wschodniej części gminy występuje glina zwałowa stadia północno mazowieckiego, osiągająca niewielkie miąższości kilku metrów. Na powierzchni też, między Krynkami a Kruszynianami występują piaski ze żwirem i głazami budujące wzgórza moren czołowych oraz kemów. Kemy licznie występują na północ i południowy wschód od Krynek.

Holocen reprezentowany jest przez piaski i mady rzeczne występujące powszechnie w dolinach Nietupy i Świsłoczy oraz namuły wypełniające rozległe zagłębienie bezodpływowe na zachód od Kruszynian.

1.3.2. Surowce mineralne

Na terenie gminy Krynki, prawdopodobnie z uwagi na jej peryferyjne położenie, nie były dotychczas prowadzone badania geologiczne na większą skalę. Jedynie w okolicy Krynek i Kruszynian sporządzono dwie karty rejestracyjne ukopu dla potrzeb drogownictwa. W rejonie Krynek zarejestrowano 14604 m³ piasków, piasków ze żwirem i głazów narzutowych a w rejonie Kruszynian- 19745 m³ podobnego surowca. W obrębie obu obszarów istnieją wyrobiska przewidziane do rekultywacji w momencie zaprzestania eksploatacji.

W oparciu o dane z 1989 r. można stwierdzić, że na terenie gminy Krynki czynnych jest 11 wyrobisk – w dwóch z nich eksploatowane są żwiry, w sześciu piaski ze żwirem i w trzech – piaski.

Perspektywy znalezienia większych ilości kruszywa grubszego rysują się nieco na południe od Krynek w rejonie tzw. Gór Kozich. Jest to rozległa strefa kemowa z licznymi śladami dawnej eksploatacji.

Materiały źródłowe - Inwentaryzacja złóż surowców mineralnych stałych na terenie woj. białostockiego - gmina Krynki archiwum UW - Białystok.

1.4. Wody powierzchniowe i podziemne

1.4.1. Wody powierzchniowe

a) Hydrografia.

Pod względem hydrograficznym gmina Krynki leży w zlewni rzeki Narew i Niemen. Łączna powierzchnia wód otwartych wynosi 130,0 ha, co stanowi 1,7 % obszaru gminy (śr. dawnego woj. białostockiego 1,0 %).

Rzeka Świsłocz z jej dopływami Nietupą i Nietupką stanowią podstawowy system sieci hydrograficznej obszaru gminy. Są to rzeki o małych przepływach i niewielkich możliwościach ich gospodarczego wykorzystania.

Rzeka Świsłocz, Nietupa i Nietupka w aspekcie planowanego przeznaczenia wód powierzchniowych zostały zaliczone do II klasy czystości wód a rzeka Krynka do III klasy.

Na terenie gminy znajduje się szereg zagłębień bezodpływowych wypełnionych wodą. W ramach koncepcji budowy obiektów i urządzeń małej retencji opracowanej przez Biuro Studiów i Projektów Gospodarki Wodnej Rolnictwa "BIPROMEL" w Warszawie (1996 r.), na terenie gminy Krynki przewiduje się budowę lub odbudowę 2 obiektów służących małej retencji oraz modernizację 8 budowli na obiektach melioracji szczegółowych służących nawodnieniom.

1.4.2. Wody podziemne.

Wody podziemne o znaczeniu użytkowym występują głównie w piaszczysto-żwirowych utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych oraz w węglanowych utworach kredowych. Wodonośność utworów kredowych i trzeciorzędowych na terenie gminy jest słabo rozpoznana.

Warunki występowania wód podziemnych w obrębie czwartorzędu są bardzo skomplikowane, wynikające przede wszystkim z nieciągłości warstw wodonośnych. Tym niemniej utwory czwartorzędowe stanowią główne źródło ujmowania wód podziemnych dla celów użytkowych na obszarze gminy.

W obrębie tych utworów wyróżnia się kilka poziomów wodonośnych charakteryzujących się zróżnicowaną zasobnością i zasięgiem przestrzennym.

Wyróżnione poziomy wodonośne to :

- poziom wodonośny spągowy (najniższy),
- środkowy poziom wodonośny międzymorenowy,
- przypowierzchniowy poziom wodonośny.

Wody z ujęć czwartorzędowych, a w szczególności z poziomu wodonośnego międzymorenowego, są podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę na terenie gminy Krynki.

Warstwy tego poziomu tworzą naprzemianległe z glinami piaski i żwiry znajdujące się na znacznych głębokościach.

Rzeczywistą głębokość zalegania warstw wodonośnych i ich wydajność przedstawiają istniejące ujęcia wód podziemnych.

Wody poziomu przypowierzchniowego występują w aluwiach rzecznych oraz w utworach wodnolodowcowych.

1.5 Gleby

- - element wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Obszary gleb o najwyższych walorach przyrodniczych i najwyższej wartości produkcyjnej, zaliczane w przewadze do III b klasy bonitacyjnej użytków orných występują głównie w północnej części gminy. Zwarte kompleksy tych gleb występują na zachód i na północ od wsi Krynki.
- Obszary gleb o dużych walorach przyrodniczych i średniej wartości produkcyjnej, zaliczone do IV a i IV b klasy bonitacyjnej użytków orných. Są to gleby zajmujące znaczne powierzchnie, a ich przestrzenne rozmieszczenie jest zgodne z występowaniem gleb o najwyższej wartości.
- Obszar gleb o małych walorach przyrodniczych i niskiej wartości produkcyjnej, zaliczony w przewadze do V i VI klasy bonitacyjnej użytków orných, występuje głównie w środkowej i południowej części gminy.

1.6 Lasy

Lasy w gminie Krynki zajmują 35,8 % powierzchni ogólnej. Południowo-zachodnią część obszaru gminy stanowią lasy zwarte, olbrzymiego kompleksu Puszczy Knyszyńskiej. Widoczna koncentracja lasów występuje w zachodniej części gminy, pas nadgraniczny we wschodniej części zajmują w znacznym stopniu zalesienia porolne okresu powojennego.

W podziale administracyjnym lasów województwa podlaskiego, lasy gminy Krynki należą do nadleśnictwa Krynki powołanego Zarządzeniem Nr 34/91 z dn. 30.12.1991 r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Lasów Państwowych.

Lesistość gminy Krynki przedstawia się jak niżej:

Rok	Nazwa gminy	Ogólna pow. gminy w ha	Powierzchnia lasów				% udział lasów w ogólnej powierzchni	
			państwowe		prywatne			razem
			ha	%	ha	%		
1997	Krynki	16591	4368	73,50	1575	26,50	5943	35,82

źródło: Rocznik Statystyczny woj. białostockiego 2000 r.

Lasy państwowe gospodarstwa leśnego, które zajmują 73,5 % ogólnej pow. lasów występują na całym terenie gminy. Nadleśnictwo w ramach Krajowego

Programu Zwiększania Lesistości dokonuje zalesień gruntów porolnych na glebach słabych jakościowo, przejętych głównie z zasobów PFZ.

Funkcją gospodarczą lasów państwowych na terenie gminy Krynki jest produkcja wysokiej klasy surowca drzewnego. Podstawę prowadzenia gospodarki w lasach państwowych stanowią plany urzędzeniowe gospodarstwa leśnego Nadleśnictwa Krynki.

Główna funkcja lasów prywatnych to również produkcja surowca drzewnego, przede wszystkim na potrzeby własne właścicieli. Pełnią one jednocześnie funkcję krajobrazową oraz ostoję dla dzikiego ptactwa i zwierzyny. Gospodarka leśna w lasach prywatnych prowadzona jest w oparciu o uproszczone plany urządzenia lasów poszczególnych obrębów wsi.

Warunki przyrodniczo - leśne uzasadniają także potrzebę opracowania granicy polno - leśnej w gminie. Lasy na obszarze gminy Krynki nie są zagrożone szkodliwym oddziaływaniem gazów i pyłów.

Na podstawie danych Nadleśnictwa Krynki wyodrębniono na terenie gminy 7 typów lasu, zróżnicowanych ze względu na warianty wilgotnościowe:

- BMśw bór mieszany świeży1 (umiarkowanie świeży)-17,5 % powierzchni ogólnej
- LMśw las mieszany świeży 1 (umiarkowanie świeży)- 28,2 % powierzchni ogólnej
- LMśw las mieszany świeży 2 (umiarkowanie wilgotny)- 2,8 % powierzchni ogólnej
- LMw las mieszany wilgotny 1 (umiarkowanie wilgotny)-4,2 % powierzchni ogólnej
- LMw las mieszany wilgotny 2 (silnie wilgotny)-3,5 % powierzchni ogólnej
- Lśw las świeży 1(umiarkowanie świeży)-30,1 % powierzchni ogólnej
- Lśw las świeży 2(umiarkowanie wilgotny)-10,6 % powierzchni ogólnej
- Lw las wilgotny 1 (umiarkowanie wilgotny)- 0,3 % powierzchni ogólnej
- Lw las wilgotny 2(silnie wilgotny)- 0,8 % powierzchni ogólnej
- Ol ols 2(mokry)-1,7 % powierzchni ogólnej.

Siedliska te występują mozaikowo, a większe lub mniejsze zróżnicowanie zależy od bogactwa elementów wchodzących w ich skład.

1.7. Warunki klimatyczne.

W podziale województwa podlaskiego na jednostki krajobrazowe gmina Krynki położona jest w obrębie Wysoczyzny Białostockiej oraz Wzgórz Sokólskich. Warunki klimatyczne gminy Krynki odpowiadają warunkom panującym na obszarze tych dwóch krain. Poniższą charakterystykę klimatu obszaru gminy oparto o dane meteorologiczne ze stacji Białystok i Różanystok, z okresu 1948 - 1967 wg opracowania S.J. Pióro "Klimat województwa białostockiego" oraz pracy IMiGW Oddział w Białymstoku z 2000 r.

Klimat gminy charakteryzuje się typowymi dla terytorium Polski północno-wschodniej cechami: długą zimą (110 dni), długim latem (90 dni) oraz krótszymi niż w centralnej i zachodniej Polsce przejściowymi porami roku. Przeciętą

temperatura w roku wynosi 6,5 °C, liczba mroźnych dni w roku wynosi 50-60, dni z przymrozkami- 110-138, czas zalegania pokrywy śniegowej to 80-87 dni. Ma to negatywny wpływ na warunki gospodarowania rolniczego, gdyż stosunkowo krótki jest okres wegetacyjny trwający około 200 dni.

1.7.1. Temperatura.

Rozkład roczny temperatury w °C, średnie oraz absolutne maksyma i minima ilustruje poniższe zestawienie tabelaryczne.(wartości przyjęto na bazie interpolacji danych ze stacji klimatycznych w Białymstoku i Różanymstoku).

Lp	Stacja Meteorologiczna	Rodz. Ob-	Miesiące												Śr Rocz
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
1.	Białystok i Różanystok	Śr. Max. Min.	-4,5 11,0 -32,7	-3,7 15,7 -30,7	-0,4 20,8 -26,8	6,7 27,1 -7,4	12,7 30,7 -4,2	15,8 32,8 0,0	17,3 35,4 4,3	16,5 35,1 -0,1	12,1 29,8 -5,4	7,1 25,0 -11,0	1,8 16,7 -19,7	-2,3 13,3 -26,5	6,5

Ponadto:

- Przejście średniej temperatury dobowej przez tzw. progi termiczne na Wysoczyźnie Białostockiej, przypada dla 0° na 10 kwietnia i 25 października,
- Przeciętna temperatura stycznia- -5°C
- Przeciętna temperatura lipca- 18°C

1.7.2. Opady atmosferyczne.

Średnie sumy opadów miesięcznych oraz minimalne i maksymalne sumy opadów miesięcznych w latach 1961-1995 przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj opadów	Miesiące												Rok
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Minimalna suma miesięczna	2	0	1	1	4	8	0	3	6	1	6	3	
Maksymalna suma miesięczna	134	75	96	120	238	257	328	316	190	244	145	110	
Średni opad	33	26	33	38	59	72	74	69	57	44	46	42	593

Generalnie opady wykazują roczny rytm cechujący umiarkowane

szerokości geograficzne. W rocznym przebiegu opady letnie przeważają nad zimowymi. Występują dwa maksima opadowe w lipcu i listopadzie oraz dwa minima w lutym i wrześniu. Od grudnia do marca opady występują głównie w postaci śniegu (85-87 % miesięcznej sumy opadów). Deszcze ulewne i nawalne występują od miesiąca kwietnia do października z maksimum w czerwcu.

Pokrywa śnieżna zalega średnio przez okres 82-85 dni w roku. W sezonie zimowym minimalna grubość pokrywy śnieżnej wynosi 7 cm, maksymalna 61 cm.

Mgły występują średnio przez okres 59 dni w roku.

Liczba dni z wystąpieniem zjawiska burzy wynosi średnio 25 dni w roku.

Liczba dni z wystąpieniem zjawiska szronu wynosi średnio 49 dni w roku, sadz obserwowana jest średnio przez 9 dni w roku, gołoledź występuje średnio przez okres 7 dni w roku.

1.7.3. Dynamika powietrza atmosferycznego.

Rozkład średniej częstotliwości wiatrów i prędkości w m/ sek. na poszczególne kierunki oraz częstotliwości cisz za okres obserwacji 1953 - 1967 ilustruje poniższe zestawienie tabelaryczne:

Lp.	Stacja meteorologiczna	Vm/s	Kierunek							Cisza w %	
		%	N	NE	E	SE	S	SW	W		NW
1.	Białystok	v	7,8	5,9	10,6	16,1	11,2	17,9	16,1	15,3	15,9
		%	3,9	3,5	3,8	3,7	3,5	4,0	5,0	4,5	

Częstotliwość wiatrów z kierunków zachodnich (NW,W,SW) w Białymstoku osiąga 50,8 % Średnia roczna prędkość wiatrów wyliczona w okresie ostatnich 35 lat wynosiła 2,8 m/s.

Naturalne warunki klimatyczne predystynują teren gminy do produkcji czystej i odnawialnej energii w elektrowniach wiatrowych.

Reasumując należy stwierdzić, że warunki klimatyczne gminy Krynki nie stanowią bariery w rozwoju rolnictwa.

1.8. Obszary prawnie chronione.

Na terenie gminy do terenów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajo-
brazowych i historycznych objętych ochroną prawną należą:

- Istniejący (i część projektowana) rezerwat przyrody na rzece Nietupa- teren podlegający ochronie prawnej, na którym gospodarka powinna być prowadzona zgodnie z zasadami określonymi w zarządzeniu Ministra Środowiska powołującego dany rezerwat

- Obszar Chronionego Krajobrazu "Wzgórza Sokólskie" - Rozporządzenie Nr 6/98 wojewody Białostockiego z dnia 20 maja 1998 r. (Dz. Urz. W.B. Nr 10, poz. 50).
 - Obszar chronionego krajobrazu położony w zachodniej części gminy- w obrębie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej i jego otuliny.
 - Strefa wzmożonego nadzoru- jest to strefa ochronna wokół ujęcia wody pitnej dla miejscowości Krynki (zlewnia rzeki Krynki).
 - Parki podworskie w miejscowości Krynki, Żylicze, Rudaki i Górka.
- Na terenie gminy obszary prawnie chronione zajmują łącznie 12788,1 ha t.j 77,1 % powierzchni gminy. Powierzchnia terenu w obrębie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej wynosi 988,1 ha, rezerwaty zajmują obszar 273,7 ha. Na terenie gminy występuje 19 pomników przyrody.

1.9 Zagrożenia i degradacja środowiska.

Obszar gminy Krynki charakteryzuje się stosunkowo niewielkim stopniem przekształcenia środowiska. Źródła powstawania konfliktów ze środowiskiem przyrodniczym wynikają głównie z rozwoju i funkcjonowania miejscowości Krynki i innych większych jednostek osadniczych położonych w obrębie obszaru gminy jak również intensyfikacji rolnictwa (nawożenie i ochrona roślin) i wzrostu ruchu i transportu komunikacyjnego.

1.9.1 Zagrożenia wód powierzchniowych.

Stan zanieczyszczeń wód powierzchniowych został omówiony w punktach: 1.4.1. niniejszego tekstu.

Potencjalne zagrożenia zarówno dla wód powierzchniowych jak i gruntowych może stanowić brak oczyszczalni ścieków w rejonach grupowego zwodociągowania wsi. Na stan czystości wód może także negatywnie wpływać działalność związana z produkcją rolną, a zwłaszcza intensywne stosowanie nawozów sztucznych i środków chemicznej ochrony roślin. Zagrożeniem dla wód, a zwłaszcza wód podziemnych może być również nieprawidłowa utylizacja odpadów, a w szczególności tych odpadów, które zawierają różnego rodzaju niebezpieczne związki toksyczne.

1.9.2 Zagrożenia powietrza atmosferycznego.

Gmina Krynki charakteryzuje się stosunkowo czystym powietrzem atmosferycznym. Średnie roczne stężenia badanych zanieczyszczeń atmosferycznych w latach 1991 - 1993 przez Wojewódzka Stację Sanitarno - Epidemiologiczną i P.I.O.Ś w Białymstoku jest dużo niższe od wartości dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń powietrza (zał. Nr 1 do Rozporządzenia Ministra O.Ś.Z.N. i L z dnia 28 IV 1998 r. Dz. U. Nr 55 poz. 355).

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego jest przemysł, kotłownie lokalne i paleniska indywidualne oraz transport.

W strukturze zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego dominują zanieczyszczenia pyłowe i gazowe pochodzące z procesów energetycznego spalania paliw stałych, głównie węgla kamiennego, koksu i drewna.

Szacunkowe wielkości emisji zanieczyszczeń w roku 1993 pochodzących z procesów energetycznych w gminie Krynki i gmin najbliższej jej położonych

(wg. P.I.O.Ś w Białymstoku na podstawie danych W.O.Ś UW) przedstawiają się jak niżej:

Gmina	Wielkość emisji zanieczyszczeń w Mg/rok				% udział SO ₂ i pyłu w gminie w stosunku do całego województwa	
	SO ₂	NO ₂	CO	pył	SO ₂	pył
Krynki	4,6	4,8	19,2	7,2	0,032	0,093

Aktualne zanieczyszczenia dwutlenkiem azotu i ołowiu wzdłuż tras komunikacyjnych są znikome i nie stwarzają zagrożenia dla środowiska. Tym niemniej w przypadku nasilenia (wzrostu) ruchu kołowego może nastąpić pewne zagrożenie dla wypasu bydła w pobliżu tych dróg oraz uprawy warzyw, a na terenach zabudowanych może zagrażać zdrowiu ludzi.

W związku z powyższym należy dążyć do zmniejszenia emisji pyłów i gazów głównie poprzez: (co jest wykazane w kierunkach rozwoju gminy)

- modernizację lub likwidację kotłowni węglowych i palenisk indywidualnych przechodząc na gaz ziemny, olej opałowy lekki lub odnawialne źródła energii (np. biomasa lub energia wiatrowa),.
- poprawę układów komunikacyjnych z jednoczesnym utrzymaniem dobrego stanu nawierzchni dróg i stawiania ostrych rygorów w zakresie zanieczyszczeń pochodzących z procesów spalania benzyny i ropy.

Należy także odnotować, że ocena sytuacji radiologicznej w oparciu o wyniki pomiarów skażeń dokonywanych przez specjalistyczne jednostki nie wykazywała żadnych zagrożeń dla środowiska i ludzi na terenie gminy.

1.9.3. Zagrożenia hałasem i wibracjami oraz elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym.

- a) Dopuszczalne natężenie hałasu dla różnych obszarów określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 maja 1998 r. o dopuszczalnych poziomach hałasu w środowisku.

Największe zagrożenie środowiska hałasem powoduje zazwyczaj przemysł i komunikacja. Pewne lokalne uciążliwości w tym zakresie mogą wy-

nikać z funkcjonowania istniejących zakładów przemysłowych zwłaszcza w obrębie wsi Krynki oraz usługowych działających na podstawie wpisu do ewidencji zakładów prowadzących działalność gospodarczą. W takich przypadkach należy przestrzegać zasadę, iż hałas i wibracje przekraczające dopuszczalne granice natężenia nie mogą sięgać poza obręb działki, na której są wytwarzane.

Hałas komunikacyjny - wraz ze wzrostem natężenia ruchu obserwuje się coroczny przyrost poziomów hałasu komunikacyjnego. W celu ograniczenia uciążliwości wynikających z nadmiernego hałasu komunikacyjnego należy dążyć min. do budowy obwodnic, utrzymania dobrej nawierzchni dróg i ulic, dobrej organizacji ruchu itp.

Na obszarze gminy Krynki nie występują sieci energetyczne przesyłowe wysokich napięć, stąd też nie występuje zagrożenie ze strony promieniowania jonizującego.

1.9.4. Zagrożenia powierzchni ziemi i innych elementów środowiska przyrodniczego.

- a) Zagrożenia spowodowane eksploatacją surowców mineralnych.
Powierzchniowa degradacja i dewastacja terenów, a zwłaszcza rzeźby terenu, związana jest głównie z eksploatacją surowców mineralnych. Wielkość i zakres eksploatacji surowców mineralnych wraz z określeniem potrzeb rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych szczegółowo przedstawiono w pkt. 1.3.2. niniejszego tekstu. Ponadto w zależności od głębokości eksploatacji surowców oraz sposobu ich wydobywania (np. przy pomocy sprzętu mechanicznego) istnieje możliwość zarówno zakłócenia funkcjonowania układu wód wgłębnych, jak i ich chemicznego (smary) zanieczyszczenia.
- b) Zagrożenia odpadami
Jednym z poważnych zagrożeń i degradacji środowiska są odpady komunalne i przemysłowe. Odpady te, a w szczególności te, które nie są odpowiednio składowane (utyliczowane) wywierają negatywny wpływ na stan środowiska przyrodniczego, głównie w formie skażenia wody, gleby, powietrza, niszczenia walorów krajobrazowych łącznie z wyłączeniem z użytkowania określonych terenów rolnych lub leśnych.
Odpady stałe składowane są na wysypisku gminnym. Ponadto na terenie gminy funkcjonują wysypiska wiejskie nie urządzone, zajmujące przeważnie wyrobiska poeksploatacyjne.
Zagrożenia odpadami wynikają także z faktu, że na przedmiotowe wysypiska trafiają różne substancje niebezpieczne codziennego użytkowania, np. leki, środki owadobójcze, baterie, lampy rtęciowe, smary, rozpuszczalniki itp. Celem uniknięcia takich zagrożeń niezbędny jest rozdzielczy system gromadzenia odpadów. Trudności w znalezieniu odpowiednich miejsc pod wysypiska, wysoki koszt ich urządzania, a także sposób składowania i utylizacji tych nieczystości stanowią realne przesłanki do pogorszenia sta-

nu środowiska. Dlatego też należy organizować składowiska przejściowe z pełną segregacją odpadów

tj. ustawiania kontenerów w miejscach wytwarzania odpadów z docelowym ich wywożeniem na wysypisko komunalne, a także do zakładów bezpiecznego przetwarzania .

W związku z narastaniem problemów związanych z utylizacją i składowaniem odpadów należy dążyć do poprawy gospodarki nimi poprzez m.in. wprowadzenie segregacji odpadów (docelowo już na poziomie gospodarstw domowych), gospodarczego wykorzystania odpadów (np. odpady przemysłu drzewnego jako brykiety), upowszechnianie małych odpadowych i bezodpadowych technologii produkcji, wykorzystanie odpadów do celów rolniczych.

We wsiach zwodociągowanych pozbawionych kanalizacji sanitarnej i małych oczyszczalni ścieków może dojść do zanieczyszczenia wód powierzchniowych, jak i podziemnych. W związku z powyższym, czasowo nieczystości płynne (ścieki) powinny być unieszkodliwiane poprzez ich gromadzenie w lokalnych szczelnych zbiornikach i następnie wywożone do punktu zlewnego oczyszczalni ścieków w Krynkach. Upowszechnić należy systemy budowy małych przyzagrodowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach w których realizacja oczyszczalni zbiorowej jest ekonomicznie nieopłacalna.

1.10. Funkcjonowanie środowiska przyrodniczego.

1.10.1 Podstawowa struktura funkcjonalno - przestrzenna gminy.

W strukturze obszaru gminy istotną rolę odgrywają jej przyrodnicze elementy funkcjonalno - przestrzenne tworzące tzw. system ekologiczny gminy.

Do głównych obszarów (struktur) systemu ekologicznego gminy należą:

a) Doliny rzek, a w tym:

- mniejsze doliny cieków wodnych, a w szczególności Świsłoczy oraz obniżenia terenowe, jako elementy drobno-przestrzenne systemu przyrodniczego gminy o znaczeniu lokalnym i funkcjach: ekologicznej, krajobrazowej i gospodarczej.

Szczegółowa charakterystyka i znaczenie w/w elementów została zawarta w pkt. 1.4.1. niniejszego tekstu.

b) Kompleksy, a w tym:

- Kompleks Puszczy Knyszyńskiej- element wielko-przestrzenny systemu przyrodniczego gminy
- Kompleksy leśne - jako elementy drobno-przestrzenne systemu przyrodniczego gminy o znaczeniu lokalnym i funkcjach: ekologicznej, gospodarczej i krajobrazowej. W większości lasy te w powiązaniu z ciągami ekologicznymi ekosystemu dolin rzecznych zachowują układ ciągłości przestrzennej systemu.

Szczegółowa charakterystyka i znaczenie tych elementów zostały zawarte w pkt. 1.6. niniejszych uwarunkowań.

- c) Elementami wspomagającymi i współdziałającymi w zakresie funkcjonowania systemu ekologicznego gminy są tereny otwarte o charakterze rolno - osadniczym, głównie tereny upraw polowych.
- d) Podstawowym warunkiem rozwoju gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego gminy jest zachowanie walorów w/w struktur środowiska przyrodniczego, z jednoczesnym zapewnieniem możliwości jego właściwego funkcjonowania.
W związku z powyższym obszary systemu ekologicznego (strefy ekologicznej) gminy, podlegać powinny ochronie przed zainwestowaniem i degradacją, głównie sanitarną.
- e) Wszystkie pozostałe obszary tj. poza systemem przyrodniczym (terenami otwartymi) posiadają warunki do rozwoju różnych form osadnictwa i zabudowy. Przy czym należy podkreślić, że są to zarazem obszary o podstawowych wartościach rolniczej przestrzeni produkcyjnej stwarzających odpowiednie warunki do rozwoju określonych form gospodarki żywnościowej.

10.1.2 Główne wnioski do kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

- a) Utrzymanie wartości i walorów terenów aktywnych biologicznie, tworzących system ekologiczny w strukturze przestrzennej obszaru gminy.
- b) Utrzymanie naturalności i ciągłości terenów systemu ekologicznego, jako warunku nie kolizyjnego ich funkcjonowania z rozwojem zainwestowania gminy.
- c) Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych w szczególności ujęć wód komunalnych, wód rzeki Świsłoczy, Nietupy i pozostałych cieków wodnych przed zanieczyszczeniami sanitarnymi i nadmierną eksploatacją - stosownie do ustalonych klas czystości i nienaruszalności przepływów biologicznych rzek.
W tym także wnioskuje się o potrzebę:
 - skutecznego rozwiązania unieszkodliwiania ścieków w rejonach grupowego zwodociągowania wsi,
 - poprawy dyspozycyjności wód poprzez tworzenie małej retencji wód w zlewniach elementarnych.
- d) Radykalne ograniczanie emisji zanieczyszczeń do atmosfery pochodzących ze źródeł energetycznych i zakładów przemysłowych, oraz komunikacji. Ochrona zabudowy mieszkaniowej i walorów przyrodniczych przed negatywnym wpływem zanieczyszczeń atmosferycznych - stosownie do obowiązujących norm państwowych.
Zmniejszenie emisji energetycznych można będzie osiągnąć przez m.in. zmianę sposobu ogrzewania w kotłowniach węglowych.
- e) Niwelacja zagrożeń hałasem oraz promieniowaniem elektromagnetycznym nie jonizującym, głównie w obszarach stałego zamieszkiwania ludzi.

- f) Ochrona i racjonalne gospodarowanie rolniczą przestrzenią produkcyjną, a w tym ochrona przed:
 - zanieczyszczeniami stałymi i płynnymi,
 - przeznaczaniem wartościowych gruntów na cele inne niż rolnicze,
 - negatywnymi skutkami powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych.
- g) Preferowanie rozwoju rolnictwa ekologicznego zapewniającego produkcję "zdrowej żywności".

2. ŚRODOWISKO KULTUROWE.

2.1 Obiekty zabytkowe .

2.1.1 Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków znajdują się w następujących miejscowościach:

Górka

1. Zespół dworski
 - Dwór drewniany, II poł. XIX w./ dec. nr KL.WKZ -5340/48/79 z dn. 21.11.1979 r. nr rej. 472
 - Lamus dworski (spichrz) dec. nr KL.WKZ - 5340/49/79 z dn. 21.11.1979 r. nr rej. 473
 -

Kruszyniany

1. Meczet tatarski - własność Gmina Muzułmańska, drewniany koniec XVIII w., remontowany w 1984 - 1985 dec. nr KL III - 2-174/7/60 z dnia 3.11.1960 nr rej. 168
2. Cmentarz muzułmański - własność Gmina Muzułmańska, II poł. XVII w. dec. nr KL.WKZ - 5340/20/86 z dnia 31.12.1986 r. nr rej. 634

Żylicze

1. Park dworski – w dec. WKZ – 5340/12/91 z dnia 19.12.1991 r. rej. 752

Jurowlany

1. Cmentarz parafialny – dec. ZN-440-14-3-D.S./2001 z dnia 10.07.2001r. rej. A-17
2. Cerkiew prawosławna parafialna – dec. ZN-440-13-D.S./ 2000/2001 z dnia 07.02.2001 rej. A-20

Krynki

1. Układ urbanistyczny, XV - XVIII w. dec. nr KL.WKZ -5340/24/79 z dnia 16.07.1979 nr rej. 448

2. Zespół kościoła parafialnego p.w. Św .Anny
 - Kościół, mur. 1907 - 1913 proj. arch. Stefan Szyller dec. WKZ - 5340/5/90 z dnia 11.04.1991 r. nr rej. 743
 - Brama - dzwonnica mur. 1850 - 1875 Dec. KL III - 1/258/66 z dnia 4 11.1966 nr rej. 253.
3. Synagoga - ob. kino, ul. Piłsudskiego, mur. ok. 1850 r. dec. KL. III - 1/226/66 z dnia 22.10.1966 r. nr rej. 221
4. Ruina synagogi - przy ul. Garbarskiej, murowane, XVII/XIX w. dec. Kult. III-26-136/36/58 z dnia 22.11.1958 nr rej. 130
5. Zespół prawosławnego cmentarza grzebalnego.
 - Kaplica unicka cmentarna, ob. prawosławna p.w. Św. Antoniego, drewniana, pierwsza poł XVIII w. rozebrana w 1998, obecnie rekonstruowana dec. KL.III-1/257/66 z dnia 4.11.1966 r. nr rej. 252
6. Cmentarz żydowski dec. KL.WKZ- 5340/17/87 z dnia 30.12.1987 nr rej. 657
7. Dwór, ob. dom mieszkalny, ul. Stary Dwór 8, drewniany 1938 dec. KL.WKZ - 5340/1/89 z dnia 09.01.1989 nr rej. 717.
8. Pozostałości zespołu dworskiego , własność UG w Krynkach
 - Park, XVII w., przekomponowany XVIII - XIX w. dec. KL.WKZ -680/4/75 z dnia 12.05.1975 nr rej. 354.

2.2 Obiekty o wartościach kulturowych nie wpisane do rejestru zabytków.

Góran

1. Dom Nr 36 wł. Feliksa Jodel drewn. k. XIX w.

Górka

1. Zespół dworski:
 - rządówka, mur. ok. 1915 r.
 - stodoła z oborą drewn. k. XIX w.
 - stodoła drewn. k. XIX w.
 - magazyn drewn. k. XIX w.
 - pozostałości parku dworskiego, XVII w., przekomponowany w 2 połowie XIX , koniec XIX w.

Jurowlany

1. Zespół cerkwi parafialnej p.w. Św Jerzego Męczennika
 - Cerkiew mur. 1870 r.
 - Ogrodzenie mur. ok. 1900 r.
 - Plebania drewn. poł XIX w.
2. Cerkiew cmentarna p.w. ŚŚ Męczenników Borysa i Gleba drewn. 1865 r.
3. Szkoła mur. k. XIX w.
4. Cmentarz parafii prawosławnej 2 poł. XIX w.
5. Dom z częścią gospodarczą nr 11 wł. Anna Wiszniewska, drewn. k. XIX w.
6. Dom z częścią gospodarczą nr 19 wł. Anna Wiszniewska drewn. k. XIX w.

Kruszyniany

1. ogrodzenie prawosławnego cmentarza prawosławnego, mur./kam./, k XIX w.
2. remiza strażacka drewn. lata 30 XX w.
3. cmentarz parafii prawosławniej, XVIII w.
4. zagroda nr 23, wł. Eugenia Bondaryk:
 - dom ze stodołą drewn. lata 20 XX w.
 - chlew drewn. lata 20 XX w.
 - stodoła drewn. pocz. XX w.
5. zagroda nr 27 , wł. Konstanty Petelski
 - stodoła drewn. 2 poł XIX w. 1926 r.
 - spichlerz drewn. - beton.
6. Zagroda nr 34, wł. Anna Szutkiewicz:
 - Stodoła I drewn. 1939 r.
 - Stodoła II drewn. 1939 r.
 - Piwnica drewn. lata 40 XX w.
7. Zagroda nr 47, wł. Eugenia Makal:
 - Dom drewniany, lata 20 XX w. remont lata 40 XX w.
 - Stodoła, drewn. lata 20 XX w.
8. Zagroda nr 80, wł. Stefania Bajsicki:
 - Obora z drewnutnią, drewn. ok. 1930 r.
 - Stodoła drewn. po 1918 r.
9. Zagroda nr 87 wł. Igor Bajsicki:
 - Dom drewn. lata 20 XX w.
 - Stodoła drewn. po 1918 r.
10. Zagroda nr 99, wł. Jerzy Makal:
 - obora z drewnutnią drewn. lata 20 XX w.
 - stodoła drewn. lata 20 XX w.
11. Zagroda nr 101, wł. Olga Maliszewska:
 - dom drewn. k. XIX w.
 - stodoła drewn. k. XIX w.
12. Dom ze stodołą nr 6, wł. Halina Makal, drewn. lata 80 XIX w.
13. dom nr 11 wł. Emilia Makal drewn. lata 40 XX w.
14. dom nr 39 wł. Anna Petelska drewn. 1890 r.
15. dom ze stodołą nr 41, wł. Anatol Kirmuć drewn. 2 poł XIX w.
16. dom nr 113 wł. Wiera Bursewicz, drewn. pocz XX w.
17. stodoła w zagrodzie nr 22 wł. Jan Naumowicz, drewn. I. 30 XX w.
18. stodoła w zagrodzie nr 33, wł. Aleksander Makal, drewn. pocz XX w.
19. stodoła w zagrodzie nr 48, wł. Tamara Chutajewa drewn. pocz XX w.
20. stodoła w zagrodzie nr 78, wł. Aleksandra Smela, drewn. 1936 r.
21. stodoła w zagrodzie nr 88, wł. Teodor Sołowiej drewn. po 1918 r.
22. stodoła w zagrodzie nr 91, wł. Sergiusz Bursewicz, drewn. pocz XX w.
23. stodoła w zagrodzie nr 97, wł. Aleksander Petelski, drewn. lata 20 XX w., lata 40 XX w.
24. stodoła w zagrodzie nr 98, wł. Adolf petelski, drewn. pocz XX w.
25. stodoła, wł. Mirosław Chalecki drewn. pocz. XX w.
26. stodoła, wł. Tadeusz Naumowicz drewn. pocz XX w.

27. stodoła wł. Waleria Petelska, drewn. pocz XX w.
28. piwnica, wł. Wiesław Gorysz drewn. lata 20 XX w.

Krynki

1. Zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Anny:
 - Plebania ul. Nowa 1, drewn. ok. 1912 r.
 - Spichlerz ul. Kościelna, drewn. lata 30 XX w.
 - Budynek gospodarczy I, ul. Nowa 1, murowany ok. 1910 r.
 - Budynek gospodarczy II ul. Nowa 1, murowany, ok. 1910 r.
 - Cmentarz przykościelny, XVII w.
2. Cerkiew parafialna p.w. N.N.P. mur. 1864 r.
3. Synagoga ul. Czysta, mur. koniec XIX w.
4. Zespół prawosławnego cmentarza prawosławnego:
 - Ogrodzenie, mur. /kam./, 1908 r.
 - Cmentarz prawosławny , XIX w.
5. Cmentarz rzymsko - katolicki 1870 r.
6. Zespół szpitala ul. Grodzieńska 40, 40A, 40B, 40C, wł. ZOZ w Sokółce:
 - Budynek I mur. ok. 1880 r.
 - Budynek II drewn. ok. 1880 r.
 - Budynek III drewn. ok. 1880 r.
 - Budynek IV drewn. ok. 1880 r.
7. Szpital, ul. Szkolna 1a, drewn. lata 30 XX w.
8. Szkoła, ul. Szkolna 10, mur. lata 30 XX w., rozbudowana po 1975 r.
9. Szkoła obecnie dom mieszkalny, ul. Zaułek Szpitalny, mur. ok. 1900 r.
10. Przedszkole ul. Cerkiewna 3 drewn. lata 30 XX w.

ul. Bema

1. Zagroda nr 24 :
 - Dom, drewn. pocz. XX w.
 - Stodoła, drewn. lata 20 XX w.

ul. Browarna

1. Zagroda nr 14:
 - Dom, drewn. 2 poł XIX w.
 - Stodoła, drewn. 2 poł. XIX w.
2. Dom nr 10, drewn. 2 poł XIX w.
3. Dom nr 12, drewn. , ok. 1850 r.

ul. Garbarska

1. dom nr 2 , mur. , 2 poł XIX w. przebudowany w 1973 r.

ul. Graniczna

1. dom nr 11, drewn. 2 poł XIX w.
2. dom nr 27, drewn. koniec XIX w.

ul. Grochowa

1. dom nr 5, mur. lata 20 XX w.

ul. Grodzieńska

1. Zagroda nr 8 :
 - Dom, drewn. 2 poł XIX w.
 - Piwnica, drewn, ok. 1950 r.
2. Zagroda nr 22:
 - Dom, drewn. ok. 1900 r.
 - Budynek gospodarczy, drewn. lata 30 XX w.
3. Zagroda nr 73:
 - Dom, drewn. ok. 1900 r.
 - Stodoła, drewn. pocz. XX w.
4. Dom nr 4, drewn. koniec XIX w.
5. Dom nr 14, drewn. ok. 1925 r.
6. Dom nr 17, drewn., 2 poł XIX w.
7. Dom nr 18, drewn. koniec XIX w.
8. Dom nr 20, drewn., ok. 1900 r.
9. Dom nr 23, drewn. 2 poł XIX w.
10. Dom nr 25, drewn. koniec XIX w.
11. Dom nr 41, drewn. koniec XIX w.
12. dom nr 49, drewn., 2 poł XIX w.
13. dom nr 57, drewn, 2 poł XIX w.
14. dom nr 79, drewn, lata 20 XX w.
15. dom nr 87, mur. 2 poł. XIX w.

Plac Jagielloński

1. Dom nr 8 , pocz XX w.
2. Dom nr 9, mur. pocz. XX w.

ul. Kościelna

1. Dom nr 40, drewn. pocz. XX w.

ul. 22 Lipca

1. dom nr 27, mur. lata 30 XX w.
2. dom nr 29, drewn. koniec XIX w.

ul. Nowa

1. Zagroda nr 17:
 - Stodoła, drewn., lata 30 XX w.,
 - Piwnica, drewn., lata 30 XX w.
2. Dom nr 20, drewn., ok. 1920r.
3. Dom nr 24, drewn., ok. 1920r.

4. Dom nr 26, drewn. ok. 1920r.
5. Dom nr 32, drewn., ok. 1917r.
6. Dom nr 43, drewn., początek XXw.
7. Dom nr 59, drewn., koniec XIX w.
8. Dom nr 65, drewn., koniec XIX w.
9. Dom nr 67, drewn., 2 poł. XIX w.
10. Dom nr 71/73, drewn., ok. 1850r.

ul. Pohulanka

1. Dom nr 5, drewn., koniec XIXw.

ul. Spółdzielcza

1. Dom nr 3, drewn., lata 30 XX w.

ul. Stary Dwór

1. Dom nr 6, drewn., pocz. XX w.

ul. Szkolna

1. Dom nr 6, drewn., lata 20 XX w.
2. Dom nr 17, drewn., 2 poł XIX w.
3. Dom nr 23, drewn., ok. 1850r.

ul. Zaulek Szkolny

1. Dom nr 5, drewn., pocz. XX w.
2. Dom nr 16, drewn., koniec XIX w.
 - 1 Ruiny fabryki, ul. Pohulanka , mur. lata 20 XX w.
 - 2 Młyn elektryczny, ul. Wojska Polskiego 6, mur., lata 20 XX w.
 - 3 Garbarnia, ob. magazyn, ul. Zielona 2, drewn., pocz. XX w.
 - 4 Stodoła, ul. Nowa 15, drewn., lata 30 XX w.
 - 5 Magazyn zbożowy, ul. Legionowa 5/ Grodzieńska 6, mur., lata 30 XX w.

Nietupa

1. Zagroda nr 12, wł. Luba Kruk:
 - dom z częścią gospodarczą, drewn., 2 poł. XIX w.
 - piwnica, drewn., lata 10 XIX w.

Ostrów Południowy

1. Zagroda nr 6, wł. Wiera Żamojda:
 - Dom z częścią gospodarczą, drewn. pocz. XX w.
 - Piwnica, drewn. lata 50 XX w.

2. Dom z częścią gospodarczą nr 7, własność Grzegorz Kisicki, drewn. pocz. XX w.
3. Dom z częścią gospodarczą nr 8, wł. Wincenty Żamojda, drewn. pocz. XX w.
4. Dom nr 20 wł. Włodzimierz Letko, drewn. pocz. XX w.
5. Dom nr 66, wł. Paweł Czyżewski, drewn. 2 poł XIX w.
6. Dom z częścią gospodarczą nr 76, drewn., 1926 r.

Ozierany Małe

1. Dom nr 13 wł. Maria Krejza, drewn. pocz XX w.
2. Dom nr 15, wł. Władysława Czarniecka, drewn. koniec XIX w.
3. Dom nr 20, wł. Edward Kułakowski, drewn. 2 połowa XIX w.
4. Dom nr 22, wł. Jan Szymanowicz drewn, koniec XIX w.
5. Dom nr 24, wł. Wiktoria Rutkowska drewn. druga poł XIX w.
6. Dom nr 29, wł. Zinaida Trybiłło, drewn, pocz. XX w.

Ozierany Wielkie

1. Dom nr 7, wł. Wiera Łapińska i Zinaida Kiszkiel, drewn. ok. 1900 r.
2. Dom nr 22, wł. Luba Kuczyńska, drewn. 1931 r.
3. Dom nr 23, wł. Antonina Kuźma, drewn. koniec XIX w.
4. Dom nr 16, drewn. lata 20 XX w.

Ozierskie

1. Dom z częścią gospodarczą nr 12, wł. Mikołaj Łapiński, drewn. 1937 r.

Rudaki

1. pozostałości parku dworskiego dawniej majątku Brzostowica, lata 20 XX w.

Sanniki

1. Dom nr 17, drewn. 2 połowa XIX w.

Stara Grzybowszczyzna

1. Cerkiew Fil. p.w. Św. Jana Chrzciciela, wł. Parafia Prawosławna w Ostrowi Północnym, mur. 1930
2. Zagroda nr 4, wł. Maria Czemiel:
 - Dom drewn. 1 poł XIX w.
 - Obora, drewn. lata 30 XX w.
3. Dom z częścią gospodarczą nr 9 wł. UG. W Krynkach drewn. 1 poł XIX w.

Żylicze

1. pozostałości zespołu dworskiego wł. Krzysztof Romaszko obecnie nieużytkowane:
 - pozostałości dworu murowane, 2 poł XIX w., przebudowana
 - pozostałości spichlerza murowane 1872 r.
 - pozostałości budynku gospodarczego, murowane, 1913 r.
 - pozostałości parku, poł. XIX w., przekomponowane XIX / XX w.

Wymienione obiekty podlegają ochronie konserwatorskiej na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury (Dz. U. Nr 10, poz. 48, z późniejszymi zmianami). Wszelkie prace przy tych obiektach wymagają zezwolenia Podlaskiego Konserwatora Zabytków.

Obiekty o charakterze zabytkowym nie wpisane do rejestru zabytków, posiadające wartości historyczne i kulturowe, wyszczególnione w publikacji z 1992 r., "Zabytki architektury i budownictwa w Polsce, województwo białostockie 3"

2.3. Obszary ruralistyczne objęte ochroną konserwatorską

- we wsi Rudaki / dec. WKZ-5340/12/91 z dnia 19.12.1991 rej.752
- we wsi Kruszyniany / dec.KL WKZ-5340/54/79 z dnia 17.12.79 rej.478
- we wsi Żylicze / dec. WKZ-5340/14/90/91 z dnia 21.02.1991 rej.727
- we wsi Krynki / dec. KL.WKZ-5340/24/79 z dnia 14.07.1979 rej.448

2.4. Cmentarze o wartościach historycznych i kulturowych znajdują się w miejscowościach:

Krynki , Kruszyniany , Ostrów Południowy, Jurowlany.

Istniejące w Krynkach i gminie cmentarze pozostają w sferze zainteresowania konserwatorskiego. Na terenie byłego cmentarza żydowskiego w Krynkach prowadzenie inwestycji jest możliwe po uzyskaniu pozytywnej opinii Podlaskiego Konserwatora Zabytków oraz Warszawskiej Gminy Żydowskiej.

Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków wnioskuje o opracowanie programu ochrony zabytków na terenie Krynek i gminy.

2.5. Stanowiska archeologiczne.

Obszar gminy Krynki jest słabo rozpoznany pod względem archeologicznym. Systematyczne badania powierzchniowe prowadzone w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski objęły dotychczas swym zasięgiem 3 obszary (33-92, 35-91, 26-92) z 8 wchodzących w skład gminy. Obszar 36-92 nie został ostatecznie opracowany i znana jest jedynie liczba i lokalizacja stanowisk. Łącznie zarejestrowano na terenie gminy 60 stanowisk archeologicznych. Zdecydowana większość to ślady osadnictwa i punkty osadnicze. Trwałe osadnictwo w postaci osad pojawiło się dopiero w późnym

średniowieczu, a jego rozwój przypada na okres nowożytny (od XVI w).
 Wiązać to należy z planową gospodarką i ochrona puszczy królewskich.
 Osadnictwo ze starszych okresów ma charakter przelotny, okazjonalny i
 łączyć je należy z penetracją terenów, związaną z typem gospodarki (łowiectwo, zbieractwo,), uprawianych przez rozmaite plemiona w epoce kamienia i epoce brązu. Osadnictwo skupia się prawie wyłącznie w dolinach większych cieków wodnych lub ich dopływów. Na terenie gminy nie występują stanowiska archeologiczne wpisane do Rejestru Zabytków.

Wykaz stanowisk archeologicznych z terenu gminy Krynki:

Lp.	Nazwa miejscowości i nr stanowiska	Nr Obsz.	Funkcja	Chronologia
1	Jurowlany, st. 1(2)	33-92	Punkty osadnicze	PŚ, ON
2	Jurowlany, st. 2 (26)	33-92	Punkty osadnicze	Ś, PŚ, ON
3	Jurowlany, st. 3 (29)	33-92	Osada, punkt osadniczy	PŚ, ON
4	Jurowlany, st. 4 (30)	33-92	Punkt osadniczy, osada	PŚ, ON
5	Jurowlany, st. 5 (31)	33-92	Punkty osadnicze	Ś, PŚ, ON
6	Jurowlany, st. 7 (33)	33-92	Cmentarzysko szkielet.	
7	Jurowlany, st. 8 (34)	33-92	Punkty osadnicze	WŚ, ON
8	Jurowlany, st. 9 (35)	33-92	Punkty osadnicze	Ś, PŚ, ON
9	Jurowlany, st. 10 (37)	33-92	Punkty osadnicze	WŚ, PŚ, ON
10	Jurowlany, st. 11 (38)	33-92	Punkty osadnicze	PŚ, ON
11	Jurowlany, st. 12 (39)	33-92	Punkty osadnicze	EK, Ś, PŚ, ON
12	Jurowlany, st. 13 (40)	33-92	Osada	PŚ,
13	Jurowlany, st. 14 (41)	33-92	Osada	PŚ, ON
14	Jurowlany, st. 15 (42)	33-92	Punkt osadniczy, osada	PŚ, ON
15	Jurowlany, st. 16 (43)	33-92	Punkty osadnicze	OS,XVI-XVII w.
16	Jurowlany, st. 17 (44)	33-92	Punkty osadnicze	WEB, OS, ON
17	Jurowlany, st. 18 (45)	33-92	Punkty osadnicze	OS, ON
18	Jurowlany, st. 19 (46)	33-92	Punkty osadnicze	Ś, PŚ
19	Ostrów Południowy, st.1 (1)	35-91	Cmentarzysko ze stelami	Ś
20	Ostrów Południowy, st. 2 (2)	35-91	Ślad osadnictwa, osady	Ś, PŚ, ON,
21	Ostrów Południowy, st. 3 (3)	35-91	Ślady osadnictwa	PŚ-ON, XVI w.
22	Ostrów Południowy, st. 4 (5)	35-91	Ślady osadnictwa	WEB-EŻ, Ś, PŚ
23	Ostrów Południowy, st. 5 (6)	35-91	ślady osadnictwa	EK
24	Ostrów Południowy, st. 6 (7)	35-91	Ślady osadnictwa	Ś, PŚ, ON

25	Górazy, st. 1 (8)	35-91	Punkty osadnicze, osada	Ś, PŚ, ON
26	Górazy, st. 2 (11)	35-91	Ślady osadnictwa	PSCCh, EK
27	Górazy, st. 3 (12)	35-91	Ślady osadnictwa	OS, Ś, ON
28	Górazy, st. 4 (25)	35-91	Punkt osadniczy, osada	PŚ, ON
29	Górazy, st. 5 (26)	35-91	Ślad osadnictwa, osada	PŚ, ON
30	Nowa Świdziałówka, st. 1 (9)	35-91	Ślad osadnictwa	M.-N
31	Nowa Świdziałówka, st. 2 (13)	35-91	Ślad osadnictwa, osada	PŚ, ON
32	Nowa Świdziałówka, st. 3 (14)	35-91	Ślad osadnictwa	XVI w.
33	Nowa Świdziałówka, st. 4 (15)	35-91	Punkty osadnicze	PŚ, ON
34	Nowa Świdziałówka, st. 5 (24)	35-91	Ślad osadnictwa, osada	N, ON
35	Nowa Świdziałówka, st. 6 (27)	35-91	Ślad i punkt osadniczy	WEB, ON
36	Nowa Świdziałówka, st. 7 (28)	35-91	Punkt osadniczy	PŚ, ON
37	Kruszyniany st. 1 (2)	36-92	Cmentarzysko ze stelami	
38	Nietupa st. 1 (1)	36-92	Cmentarzysko	
39	Kruszyniany st. 2 (3)	36-92	Cmentarzysko	ON
40	Leszczany st. 1 (4)	36-92	Osada	
41	Nietupa st. 2 (5)	36-92	Ślad osadnictwa	
42	Leszczany st. 2 (6)	36-92	Ślad osadnictwa	
43	Leszczany st. 3 (7)	36-92	Ślad osadnictwa	
44	Nietupa st. 3 (8)	36-92	Osada wielokulturowa	
45	Ciumicze, st. 1 (9)	36-92	Ślad osadnictwa	WEB
46	Ciumicze, st. 2 (10)	36-92	Osada	WŚ
47	Szacify ST. 1 (11)	36-92	Punkt osadniczy	
48	Szacify, st. 2 (12)	36-92	Osada	
49	Szacify, st. 3 (13)	36-92	Osada wielokulturowa	
50	Sanniki, st. 1 (14)	36-92	Osada	
51	Sanniki, st. 2 (15)	36-92	Punkt osadniczy	
52	Sanniki, st. 3 (16)	36-92	Osada wielokulturowa	
53	Kruszyniany, st. 3 (17)	36-92	Osada	
54	Kruszyniany, st. 4 (18)	36-92	Ślad osadnictwa	
55	Kruszyniany, st. 5 (19)	36-92	Cmentarzysko kurh.	
56	Kruszyniany, st. 6 (20)	36-92	Osada	
57	Kruszyniany, st. 7 (21)	36-92	Osada	
58	Kruszyniany, st. 8 (22)	36-92	Punkty osadnicze	
59	Łosiany, st. 1	36-93	Cmentarzysko ze stelami	
60	Krynki		Cmentarzysko	

oznaczenia do chronologii:

OS - okres starożytny
PSCh - paleolit schyłkowy
EK - epoka kamienna
M. - mezolit
N - neolit
WEB - wczesna epoka brązu
EŻ - epoka żelaza
WŚ - wczesne średniowiecze
Ś - średniowiecze
PŚ - późne średniowiecze
ON - okres nowożytny

- **wsie Sanniki oraz zachodnia część wsi Kruszyniany stanowią obszar-
stanowisko archeologiczne.**
- **-w 2002 roku odkryto w trakcie badań powierzchniowych nowe stano-
wiska:**
- -we wsi Górka 1 stanowisko
- -we wsi Białogorce 7 stanowisk
- -we wsi Plebanowo 3 stanowiska
- -we wsi Kundzicze 5 stanowisk
- -we wsi Łapicze 1 stanowisko
- -we wsi Góran y 1 stanowisko
- -we wsi Leszczany 1 stanowisko

Wytyczne konserwatorskie:

- Wszystkie stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków podlegają ochronie konserwatorskiej i nie można prowadzić na nich żadnych prac naruszających ich strukturę,
- Inwestycje prowadzone na pozostałych stanowiskach archeologicznych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie powinny być każdorazowo uzgodnione z Konserwatorem Zabytków Archeologicznych w Białymstoku.

3. STREFA SPOŁECZNA

UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

3.1. Potencjał ludnościowy i jego rozmieszczenie

3.1.1. Ludność i obszar miasta i gminy

Przy stosunkowo niewielkiej powierzchni gmina Krynki należy również do jednostek o małej liczbie ludności, nawet jak na specyfikę województwa podlaskiego w którym 2/3 gmin wiejskich liczy poniżej 5000 mieszkańców.

Krynki znajdują się wśród 21 gmin wiejskich w województwie o ludności w przedziale 3-4 tys. osób.

Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 23 osoby na 1 km² i jest prawie trzykrotnie niższa od przeciętnej całego województwa - 61 osób oraz nieznacznie niższa od przeciętnej wojewódzkiej na obszarach wiejskich - 27 osób.

Cechą charakterystyczną gminy na tle innych jednostek w województwie jest duża koncentracja ludności w samej miejscowości gminnej obok istniejących wielu drobnych wsi, gdzie ilość ludności stale zmniejsza się. Wg stanu na dzień 30 czerwca 2000 roku w gminie zamieszkiwały 3972 osoby w tym na Krynki przypadało 2918 osób tj. 73 % ogółu ludności gminy. Wśród pozostałych 27 miejscowości tylko dwie wsie mają ponad 100 mieszkańców (Górka- 133 i Kruszyniany- 107), w pięciu wsiach liczba ludności wynosi od 51 do 100 osób, w 13 od 21 do 50, a w pięciu jednostkach do 10 osób.

3.2 Stan zaludnienia i rozmieszczenie ludności na terenie opracowania

Wg danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku na dzień 31.XII.1998 r. gmina Krynki miała 4094 mieszkańców. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 24 mieszkańców na 1 km² (średnia w powiecie sokólskim - 38/km²), na obszarach wiejskich powiatu - 25/km², średnia na terenach wiejskich województwa podlaskiego - 27/km²) Jest to jedna z najślabiej po Szudziałowie (13/km²) zaludnionych gmin w województwie.

3.3 Demografia

Przy stosunkowo niewielkiej powierzchni gmina Krynki należy również do jednostek o małej liczbie ludności, nawet jak na specyfikę woj. podlaskiego. Krynki znajdują się wśród 21 gmin wiejskich w województwie o ludności w przedziale 3-4 tys. osób. Przeciętnie na 1 km² przypada 23 osoby. Cechą charakterystyczną dla tej gminy jest duża koncentracja ludności w samej wsi. W świetle danych w ewidencji ludności na 30 czerwca 2000 r. w gminie mieszkało 3972 osoby, w tym w samej wsi Krynki 2918 osób, tj. 73 % ogółu ludności. Śród pozostałych 27 miejscowości , tylko dwie wsie mają ponad 100 mieszkańców (Górka – 133 osoby, Kruszyniany – 107 osób). Jest to jedna z najślabiej zaludnionych gmin powiatu i jednocześnie jedna z najślabiej zaludnionych gmin w województwie.

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	%
	Gmina razem	3972	100 %
1	Krynki	2918	
2	Białogorce	15	
3	Ciumicze	24	

4	Chłodne Włóki	4	
5	Górka	133	
6	Górany	89	
7	Grzybowszczyzna Nowa	18	
8	Grzybowszczyzna Stara	11	
9	Jurowlany	44	
10	Kundzicze i Trejgle	97	
11	Kruszyniany	108	
12	Łapicze	52	
13	Leszczany	27	
14	Łosiniany	24	
15	Kol. Nietupa	21	
16	Nietupa	31	
17	Ozierany Małe	21	
18	Ozierany Wielkie	38	
19	Ostrów Południowa	82	
20	Ozierskie	11	
21	Podlipki	25	
22	Plebanowo	69	
23	Studzianka	5	
24	Rudaki	21	
25	Sanniki	32	
26	Świdziałówka	41	
27	Szaciły	32	

W obrębie gminy Krynki jest 37 miejscowości (27 sołectw) . Przeważająca część ludności – około 73 % - zamieszkuje miejscowość gminną – Krynki, około 13 % - mieszka w 5 innych sołectwach: Górki, Kruszyniany, Kundzicze, Górany i Ostrów Południowy). Pozostałe 14 % ludności całego obszaru opracowania rozproszonych jest na obszarze 21 sołectw.

Tendencje demograficzne w latach 1988 – 1998

Rok	Liczba ludności	Przyrost roczny
1988	4094	
1989	4080	-14
1990	4101	19
1991	4042	-59
1992	4078	36
1993	4056	-22
1994	4076	20
1995	4090	14
1996	4038	-52
1997	3964	-74
1998	3951	-13
Ogólnie		-143

Analiza powyższego zestawienia wykazuje, że w ciągu dziesięciolecia zaludnienie gminy obniżyło się o 143 mieszkańców, czyli około 3,5 %. W ciągu tego okresu naprzemiennie spadała i rosła liczba ludności, jednak po 1995 r. w zasadzie wyraźnie rysuje się tendencja spadkowa w zaludnieniu gminy. Istotą tego procesu jest ujemny przyrost naturalny jak też przeważnie ujemne saldo migracji.

Pod względem przyrostu naturalnego gmina Krynki znajduje się w grupie gmin województwa podlaskiego o najniższym przyroście naturalnym, dużo niższym od średniego wskaźnika dla terenów wiejskich województwa. Wśród gmin powiatu tylko gmina Szudziałowo ma jeszcze niższy przyrost naturalny.

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Rok											
Przyrost naturalny	-1,6	-3,5	-2,3	0,2	-3,3	-4,0	-3,8	-7,2	-7,2	-4,8	-7,4

Z uwagi na położenie gminy i jej trudną sytuację w rolnictwie oraz brak miejsc pracy w sferze pozarolniczej – występuje tu stosunkowo duży odpływ ludności.

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Rok											
Saldo migracji	-67	1	-	-60	-13	-5	14	3	3	-25	-1

Struktura wieku i płci mieszkańców gminy Krynki.

Struktura płci bardzo różnie wygląda w poszczególnych grupach wiekowych. Na podstawie opracowania sporządzonego przez Urząd Statystyczny w Białymstoku stwierdzić można, iż w przedziale wiekowym:

- 0 – 8 lat przeważają mężczyźni
- 9 – 13 lat równowaga wiekowa
- 14 – 18 lat nieznacznie przeważają kobiety

W wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej kobiety i 65 i więcej mężczyźni)	969	910	14382	190461
- udział % w ogólnej liczbie ludności	23,4	23,0	18,2	15,7

3.4. Warunki mieszkaniowe

Pod względem zagęszczenia mieszkań oraz powierzchni użytkowej przypadającej na 1 mieszkańca oraz liczby izb w mieszkaniu, sytuacja na terenie gminy Krynki jest lepsza aniżeli świadczą o tym przeciętne wskaźniki na terenach wiejskich w woj. podlaskim.

W 1995 r. przeciętna liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców wynosiła 362. Docelowe nasycenie w mieszkania według norm europejskich winno wynosić 400 mieszkań na 1000 mieszkańców. Ruch budowlany na terenie gminy Krynki jest niski. W 1995 r. do użytku oddano 2 nowe mieszkania.

3.5. Urządzenia obsługi ludności

3.5.1 Szkoła podstawowa

W Krynkach funkcjonuje Zbiorcza Szkoła Gminna (szkoła podstawowa i gimnazjum). Obecnie w tej szkole trwają prace związane z budową sali gimnastycznej.

Na terenie gminy nie funkcjonują inne placówki oświatowe.

W gminie do szkoły podstawowej uczęszcza 353 dzieci, plus w klasach „0” uczy się 15 dzieci, pracuje tam na stałych etatach 26 nauczycieli plus 1 dyrektor.

3.5.2. Gimnazjum

W 1999 r. utworzone zostało Gimnazjum, które znalazło siedzibę w Szkole Podstawowej w Krynkach. Do gimnazjum uczęszcza 166 dzieci; pracuje tu 16 nauczycieli i jeden dyrektor (stałych etatów nauczycielskich – 7, plus 9 niepełnych).

3.5.3. Przedszkole

W Krynkach znajduje się przedszkole, które w 1998 r. posiadało 70 miejsc, a uczęszczało do niego 66 dzieci. W przedszkolu pracowało 6 nauczycieli. Przy istniejących w gminie szkołach funkcjonują ogniska przedszkolne.

3.5.4. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Obsługę ludności miasta i gminy w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej zabezpiecza Przychodnia Rejonowa oraz punkt apteczny w Krynkach. Działa tu prężnie stacja opieki „Caritas”.

3.5.5. Kultura

Działalność w zakresie kultury prowadzą zlokalizowane w Krynkach następujące obiekty:

- Gminny Ośrodek Animacji Kultury i Rekreacji,
- Biblioteka Publiczna w Krynkach,
- Filia biblioteczna w Góranach.

3.5.6. Handel

Sklepy znajdują się w następujących miejscowościach: Krynki , Kruszyniany , Góran

1).Krynki:

- 1 sklep ogólnospożywczy
- 1 sklep odzieżowy
- 1 sklep AGD
- 1 sklep papierniczy , szkolny
- 4 sklepy spożywcze GS
- 7 sklepów spożywczych
- 1 apteka

2) Kruszyniany:

- 1 sklep ogólnospożywczy

3) Góran :

- 1 sklep ogólnospożywczy

handel wykazuje tendencję regresji (1 sklep spożywczy w zawieszeniu)

3.5.7. Sport i rekreacja

1) Sport

Wyposażenie w urządzenia sportowe jest niedostateczne. Potrzeby ludności zabezpiecza boisko przy szkole podstawowej i gimnazjum. W budowie jest sala gimnastyczna.

2) Rekreacja

Gmina Krynki posiada korzystne warunki do rozwoju rekreacji, które wynikają z położenia w dolinie rzeki Krynki, należącej w części zachodniej do kompleksu sportowego, który powstał w oparciu o sztuczny zalew .

3) Możliwości rozwoju rekreacji

Walory środowiska przyrodniczego i środowiska kulturowego (szczególnie występujące liczne stanowiska archeologiczne) stwarzają warunki do rozwoju różnorodnych form rekreacji:

- wypoczynku codziennego i świątecznego dla miejscowej ludności, a także aglomeracji białostockiej,

- wypoczynku pobytowego, w tym agroturystyki,
- turystyki kwalifikowanej krajoznawczej (pieszej, motorowej, rowerowej i wodnej).

Rozwój turystyki i wypoczynku wymagać będzie:

- rozbudowy i podnoszenia standardu istniejącej bazy noclegowej,
- urządzania terenów wypoczynku codziennego i świątecznego oraz budowy bazy wypoczynku pobytowego wraz z urządzeniami towarzyszącymi (infrastruktura techniczna, komunikacja, usługi) w miejscowościach Krynki i Kruszyniany,
- podjęcia działań na rzecz organizacji wypoczynku w zagrodach rolniczych - agroturystyki we wszystkich miejscowościach gminy.
- utworzenie tras rowerowych.

3.5.8. Inne usługi.

- 1) **Ochotnicza Straż Pożarna** z remizami w miejscowościach:

Krynki
Kruszyniany
Ostrów Południowy
zbiorniki przeciwpożarowe .

- 2) **Administracja i poczta**

- Urząd Gminy w Krynkach,
- Komisariat Policji w Krynkach,
- Urzędy Pocztove w Krynkach,

- 3) **Bank** Spółdzielczy w Krynkach

- 4) **Obiekty sakralne**

- Kościół par. w Krynkach
- Cerkiew par. w Krynkach
- Cerkiew par. w Ostrowiu Południowym
- Meczet tatarski w Kruszynianach
- Cerkiew par. w Kruszynianach
- Cerkiew w Jurowlanach
- Cerkiew w Grzybowszczyźnie (stan zły)
- Cerkiew w Ozieranach Wielkich
- Kościół w Podlipkach

- 5) **Cmentarze** w miejscowościach:

Krynki - cmentarz prawosławny
-cmentarz rzymskokatolicki
-cmentarz przykościelny
-cmentarz dawny żydowski

- Jurowlany- cmentarz prawosławny
- Kruszyniany- cmentarz prawosławny
- cmentarz muzułmański
- Ostrów Południowy- cmentarz prawosławny

4. SFERA GOSPODARCZA

Analiza liczby gospodarstw rolnych w latach 1988 - 1996 wykazuje wzrost liczby działek rolnych oraz gospodarstw indywidualnych do 10 ha . W okresie tym zmniejszyła się liczba większych gospodarstw - o powierzchni przekraczającej 10 ha .

5. PRZEMYSŁ I RZEMIOSŁO

Na terenie gminy nie ma żadnych jednostek prowadzących działalność przemysłową . Z zakładów rzemieślniczych na terenie gminy Krynki najwięcej jest zakładów krawiectwa ciężkiego i kuśnierstwa . W planie gminy wyznaczone są tereny pod przemysł nieuciążliwy we wsi Plebanowo i Góranie.

Jedynie na terenie miejscowości Krynki znajdują się zakłady przemysłowo -przetwórcze :

- PP „Krisbut”(w likwidacji),
- GS „SCH” Rozlewnia Wód,
- Piekarnia.

-4 małe prywatne garbarnie (obiekty podłączone do komunalnej sieci sanitarnej).

6. KOMUNIKACJA

System komunikacyjny gminy Krynki stanowią:

- Sieć drogowa,
- komunikacja autobusowa PPKS.

6.1. Sieć drogowa

6.1.1. Struktura funkcjonalno – techniczna

6.1.1.1.Drogi wojewódzkie (byłe krajowe o numeracji trzycyfrowej).

Droga 676-Białystok-Supraśl-Krynki granica państwa

Droga 674-Sokółka-droga 676

6.1.1.2. Drogi powiatowe /byłe wojewódzkie/

Wg rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 14 lipca 1986 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg wojewódzkich (Dz. U. Nr 30, poz. 151, załącznik Nr 1 z dnia 29 sierpnia 1989 r.) oraz art. 103 Ustawy z dnia 13

października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872) na obszarze gminy są następujące drogi powiatowe:

- 03 130 Babiki-Usnarz Górny-Jurowlany Krynki
- 03 132 Szudziałowo-Sukowicze-Harkawicze Jurowlany
- 03 136 Szudziałowo-Ostrów Płn.-Ostrów Płd.-Ostrów Nowy-Świdziałówka Nowa-Góran-y-Grzybowski-czyna-Leszczany
- 03 137 Krynki- Ostrów Płd.
- 03 139 dr. 03138-Góran-y
- 03 140 Krynki-Kruszyniany—Łużany-Bobrowniki
- 03 141 Łapicze-dr.03140
- 03 142 Trejgle-Plebanowo-Nietupa-Kundzicze-Górka-dr.03140
- 03 143 Sanniki-Ciomicze-dr.03142
- 03 144 Kruszyniany-Sanniki-Szacły-Nietupa
- 03 145 Trejgle-Białogorce-Ozierany Wlk.-Łosiniany-Chomontowce-Bobrowniki
- 03 146 Kruszyniany-Łosiniany
- 03 393 Waliły Stacja-Nietupa-Seroczyn-Krynki

6.1.1.3. Drogi gminne

Wg uchwały Nr xVI/105/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 21 października 1986 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych oraz lokalnych miejskich w województwie białostockim (Dz. Urz. Woj. Białostockiego Nr 12, poz. 140) oraz art. 103 ustawy z dnia 13 października 1998 r.. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz, 872) na obszarze gminy obejmują:

a) drogi gminne:

- 4961 b- droga Krynki –Pierozki-Jurowlany
- 4962 b- droga kol. Rachowik –Ostrów Południowy –Grzybowski-czyna St.
- 4963 b- droga Nowa świdziałówka –granica gminy
- 4964 b- droga Góran-y –Podlipki
- 4965 b- droga Krynki- Plebanowo
- 4966 b- droga Krynki- kol. Nietupa
- 4967 b- droga Białogorce –Ozierany Wielki
- 4968 b- droga Ciomicze –Leszczany –granica gminy
- 4969 b- droga Ciomicze –Nietupa –Słobódka
- 4970 b- droga Szacły –granica gminy

b) ulice gminne --Krynki

- 4971 b- ulica Aleja Szkolna
- 4972 b- ulica Akacyjowa
- 4973 b- ulica Browarna i nadrzeczna
- 4974 b- ulica Cerkiewna
- 4975 b- ulica Czysta
- 4976 b- ulica Górna
- 4977 b- ulica Graniczna
- 4978 b- ulica Grochowa

4979 b- ulica Kaukazka
4980 b- ulica 11-go Listopada
4981 b- ulica Lipowa
4982 b- ulica 1-go Maja
4983 b- ulica Mokra
4984 b- ulica Nowa
4985 b- ulica Ogrodowa
4986 b- ulica Okopy
4987 b- ulica Polna
4988 b- ulica Piłsudskiego
4989 b- ulica Rynkowa
4990 b- ulica Spółdzielcza
4991 b- ulica Stary Dwór
4992 b- ulica Targowa
4993 b- ulica Ukośna
4994 b- ulica Wąska
4995 b- ulica Wojska Polskiego
4996 b- ulica Zaulek Gminny i Zaulek Szkolny
4997 b- ulica zaulek Nowy
4998 b- ulica Zaulek Szpitalny
4999 b- ulica Zdrojowa
5000 b- ulica Zielona

6.1.2. Charakterystyka stanów technicznych dróg

Stan techniczny dróg nie zadowalający, poza drogami wojewódzkimi asfaltowymi, większość dróg i ulic o nawierzchni brukowej lub ziemnej. W miejscowości Krynki ulice częściowo wyasfaltowane

6.1.2.1. Drogi wojewódzkie

-droga Białystok – Krynki (nr 676)
-droga Sokółka – Krynki (nr. 674)

6.2. Techniczne zaplecze motoryzacji

a) Parkingi

Ilość parkingów i ich lokalizacja w mieście

- Urząd Gminy Krynki - 5 stanowisk
- Dom Kultury - 7 stanowisk
- Kościół - 30 stanowisk

Razem : 42 stanowiska

b) Stacje paliw

W gminie istnieje jedna stacja paliw (w Krynkach na ulicy Targowej)

c) Zakłady naprawy pojazdów

W gminie brak zakładów naprawy pojazdów.

6.3. Kolej - brak

6.4. Komunikacja autobusowa PPKS

Obszar gminy Krynki obsługiwany jest następującymi liniami autobusowymi:

Białystok - Supraśl - Krynki

Sokółka- Szudziałowo –Krynki

6.5. Ocena funkcjonowania komunikacji

Z analizy układu dróg publicznych, prawnie usankcjonowanych wynika, że zapewnia on obsługę gminy oraz niektórych jednostek osadniczych. W celu poprawienia tej sytuacji proponuje się zaliczyć do dróg gminnych następujące ulice: Graniczną,

Brak prawidłowo funkcjonującej stacji paliw znacznie wpływa na zaburzenia funkcjonowaniu komunikacji (zaadoptowana baza dawnego PGR-u). Zakłady naprawy samochodów znajdują się w sąsiednich gminach i Białymstoku.

Obsługa podróżnych odbywa się na poszczególnych przystankach linii autobusowych. Przy przyjętym w projekcie studium zagospodarowania przestrzennego byłego województwa białostockiego standardzie dostępności 2 km do przystanku , wsie znajduje się w przyjętym promieniu obsługi.

7. Elektroenergetyka

7.1. Charakterystyka stanu urządzeń SN 15 kV

Istniejące źródło zasilania w pełni pokrywa zapotrzebowanie mocy i energii elektrycznej gminy. Rozprowadzenie energii elektrycznej do poszczególnych odbiorców odbywa się poprzez układ sieci SN 15 kV. Linie SN 15 kV wychodzą z RPZ – tów w Białymstoku i Sokółce. W Krynkach istnieje rozdzielnia SN 15/15 kV. Stacje transformatorowe na terenie miejscowości są zasilane z pierścienia linii zasilanego z w/w rozdzielni.

Główne linie 15 kV zasilające gminę to:

- Sokółka – Wojnowce – Grzybowszczyzna- Krynki
- Sokółka – Szudziałowo – Krynki
- Sokółka – Ostrów Północny – Krynki
- Krynki- Ostrów Nowy – z powiązaniem do sieci istniejącej
- Krynki-Bobrowniki-z powiązaniem do sieci istniejącej w okolicach Plebanowa.
- Odgałęzienie linii Gródek-Bobrowniki w kierunku Sannik z powiązaniem do istniejącej linii w okolicach Podzacił
- Pierścień wsi Krynki.

Pozostałe linie SN 15 kV na terenie gminy są odgałęzieniami od w/w linii głównych, zasilającymi poszczególne stacje transformatorowe na obszarze całej gminy.

Na terenie gminy istnieje 25 stacji transformatorowych, w tym 1 wieżowa. W Krynkach jest 7 stacji transformatorowych, w tym ...słupowych. Stan techniczny urządzeń elektroenergetycznych jest zróżnicowany.

7.2. Linie tranzytowe WN

Przez teren gminy nie przebiegają linie wysokich napięć.

7.3. Ocena dotychczasowego rozwoju systemu i główne problemy do rozwiązania.

Istniejące urządzenia elektroenergetyczne zaspokajają zapotrzebowanie na energię elektryczną. Podstawowym problemem do rozwiązania jest zsynchronizowanie potrzeb wynikających z zagospodarowania przestrzennego i jego rozwoju w poszczególnych obszarach gminy z możliwościami systemu elektroenergetycznego.

8. Gazownictwo

Gmina Krynki jest niezgazyfikowana.

Jak dotąd nie opracowano żadnego programu gazyfikacji terenu gminy i miejscowości Krynki oraz terenów sąsiednich.

9. Ciepłownictwo

9.1. Charakterystyka stanu istniejącego.

Na obszarze gminy istnieje kilka źródeł wytwarzania energii cieplnej, zaopatrujące obiekty użyteczności publicznej. Zespoły zabudowy mieszkaniowej i obiekty użyteczności publicznej posiadają własne kotłownie lokalne.:

- osiedla budynków wielorodzinnych w Krynkach (dawna własność PGR-Krynki)
- szpital w Krynkach
-

W zabudowie mieszkaniowej mieszkańcy korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, przeważnie na paliwo stałe (węgiel, koks, drewno).

9.2. Ocena stanu ciepłownictwa

Istniejące źródła ciepła zaspokajają potrzeby mieszkańców gminy. Wymaga to jednak ciągłego utrzymania, w dobrym stanie technicznym istniejących urządzeń ciepłowniczych, aby zapewnić dostawę ciepła w wystarczających ilościach i odpowiednich parametrach.

Praca na paliwie stałym istniejących źródeł ciepła przyczynia się do zanieczyszczenia środowiska. Szansą na poprawę istniejącego stanu rzeczy jest :

- stosowanie urządzeń odpylających,
- przejście na paliwa ekologiczne takie jak, olej opałowy lub gaz.

10. Telekomunikacja.

10.1. Stan telekomunikacji w gminie:

Główne elementy systemu telekomunikacyjnego gminy:

- linia kablowa miedziana pomiędzy Białymstokiem i Krynkami,
- centrala telefoniczna w Krynkach (automatyczna, cyfrowa),
- linie rozdzielcze i abonenckie napowietrzne i kablowe na obszarze całej gminy.

10.2. Ocena funkcjonowania systemu

Jak wynika z wyżej przytoczonych danych, stan telekomunikacji w gminie uległ radykalnej poprawie. Nowa centrala automatyczna cyfrowa zainstalowana w Krynkach włączona jest przez kablówką linię światłowodową w automatyczny system telekomunikacyjny województwa, a poprzez białostocki węzeł telekomunikacyjny - z siecią krajową i międzynarodową. W istniejącej centrali istnieje spora rezerwa pojemności do wykorzystania na nowe podłączenia abonentów. Wskaźnik nasycenia na 1000 mieszkańców gminy, w miejscowości Krynki jest mniejszy od wskaźnika całego województwa podlaskiego. Wskaźnik gminy jest również wyższy od wskaźnika obszarów wiejskich województwa podlaskiego.

10.3. Telefonii komórkowa

Na terenie gminy od 2001 roku, zlokalizowana jest stacja przekaźnikowa telefonii komórkowej (przy granicy wsi Krynki na kierunku drogi do Jurowlan), co usprawniło łączność i podniosło standard i atrakcyjność terenu gminy.

11 Zaopatrzenie w wodę

11.1. Ogólna charakterystyka systemu zaopatrzenia w wodę

a) Krynki

Długość sieci rozdzielczej ulicznej (bez przyłączy do budynków) wynosiła 15,5 km i połączeń wodociągowych do budynków jest 640.

Zaopatrzenie w wodę odbywa się ze studni głębinowej w Krynkach.

b) Gmina

Długość sieci wodociągowej (bez przyłączy do budynków) wynosi 4,7 km. Podłączone do niej były 33 budynki mieszkalne. Zaopatrzenie w wodę mieszkańców gminy odbywa się ze stacji wodociągowej w Kruszynianach i Górcie.

Eksploatacją urządzeń komunalnego systemu zaopatrzenia w wodę zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej w Krynkach.

11.2 Rozwój scentralizowanych systemów zaopatrzenia w wodę.

Zwodociągowanie od 1983 r. przedstawiało się następująco:

Wodociąg w gminie Krynki zaczął funkcjonować w 1983 r. i na koniec 2001 roku długość sieci wodociągowej wynosiła 20,2 km . Korzystało z niego około 75% ludności gminy. Do końca 2001r. wykonano 20,2 km sieci wodociągowej, która objęła zainwestowane tereny Krynek i 2 wsi (wskaźnik mieszkańców korzystających z wodociągu jest niższy od średniego wojewódzkiego, który wynosi 87,5%).

a) Krynki

Budowę scentralizowanego systemu zaopatrzenia w wodę we wsi Krynki rozpoczęto w 1983 roku. Do końca 2001 roku wybudowano 15,5 km sieci.

b) Gmina.

Budowę scentralizowanych systemów zaopatrzenia w wodę w gminie rozpoczęto w 1985 r. Do końca 2001 roku zwodociągowano 2 miejscowości (Kruszyniany – 3,1 km i Górka – 1,6 km) o długości łącznej 4,7 km.

11.3 Stan zwodociągowania poszczególnych wsi w gminie na koniec 2001 r.

Gmina posiada ujęcia wody we wsi Kruszyniany. Górka , Krnki
W gminie podłączone do sieci wodociągowej są 33 budynki, w tym :

- w Kruszynianach 16 budynków,
- w Górcie 17 budynków.

Na terenie gminy podłączonych do sieci jest zaledwie około 5% mieszkań.

11.4 Charakterystyka ujęcia i stacji wodociągowej i sieci w Krynkach

Wieś posiada własne ujęcie wody.

Do sieci podłączonych jest 640 budynków.

W Krynkach podłączonych jest do sieci około 90% mieszkań.

W gminie jest **1625** mieszkań , z tego 953 we wsi Krynki i 672 w pozostałych wsiach. Ogółem do sieci wodociągowej jest podłączonych **859** mieszkań. Co daje **53%** współczynnik korzystania mieszkańców gminy z sieci wodociągowej.

11.5 Strefa ochronna komunalnego ujęcia wody.

Na terenie ochrony pośredniej zabrania się:

- wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do ziemi i wód powierzchniowych,
- lokalizowania nowych wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych,
- lokalizowania nowych żwirowni,

- lokalizowania cmentarzy i grzebowisk zwierząt,
 - lokalizowania nowych zakładów przemysłowych i ferm chowu zwierząt,
Należy:
 - należy przestrzegać zakazu eksploatacji nieczynnych żwirowni,
 - należy przestrzegać racjonalnego stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin.
- Przy lokalizacji nowych inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska należy wymagać oceny oddziaływania na środowisko.

11.6 Ogólna ocena systemu zaopatrzenia w wodę

Zaopatrzenie gminy w wodę należy uznać za niewystarczające. Krynki i dwie wsie zostały zwodociągowane (tj. Kruszyniany , Górka –mała ilość wykonanych przyłączy).. Poza scentralizowanym systemem wodociągów pozostały wszystkie wsie gminy.

Wydajność ujęcia wody w Krynkach przekracza aktualne pobory wody i istnieje rezerwa . Dobrze rozwinięty system zaopatrzenia w wodę oraz wolne moce w źródłach wody są atutem jedynie miejscowości Krynki.

12. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków sanitarnych i wód opadowych

12.1 Charakterystyka stanu istniejącego.

Na terenie gminy Krynki brak jest scentralizowanych systemów kanalizacji sanitarnej. Ścieki odprowadzone są do lokalnych urządzeń (zbiorniki szczelne, suche ustępy) i wywożone do punktu zlewnego przy oczyszczalni w Krynkach.

W miejscowości Krynki istnieje kanalizacja sanitarna o długości 23,4 km, zakończona oczyszczalnią ścieków typu „ Hydrocentrum” o wydajności 1000 m³ ścieków na dobę (istnieje rezerwa w funkcjonowaniu oczyszczalni). Wieś Górka jest częściowo skanalizowana; sieć zakończona jest zespołem szamb.

Na terenie gminy do kanalizacji podłączone są 322 budynki (515 mieszkań).

12.2 Ogólna ocena gospodarki ściekowej

Stan gospodarki ściekowej na terenie gminy należy ocenić jako niezadowalający. Ścieki gromadzone w zbiornikach, które często nie są szczelne, mogą powodować negatywny wpływ na środowisko w postaci skażenia gleby, wody i powietrza. Nie wszyscy mieszkańcy posiadają przyłącza mimo, iż istnieje sieć wod.-kan.

Zważywszy, że w gminie zwodociągowane są jedynie trzy wsie, a kanalizację posiadają jedynie Krynki i część wsi Górka (zespół szamb), problem odprowadzenia i oczyszczenia ścieków sanitarnych jest sprawą bardzo ważną i pilną, gdyż brak scentralizowanego systemu obniża standard życia mieszkańców i stanowi barierę w rozwoju gminy.

13. Gospodarka odpadami stałymi.

13.1 Charakterystyka stanu istniejącego.

Gmina Krynki posiada wylewisko nieczystości koło wsi Ozierskie

13.2 Ogólna ocena gospodarki odpadami stałymi.

Gospodarka odpadami na terenie wiejskich wysypisk prowadzona jest w sposób niekontrolowany. Obiekty te nie spełniają obowiązujących wymogów ochrony środowiska. Na wysypiska trafiają odpady, które mogą być wykorzystane jako surowce wtórne, gdyż nie jest prowadzona selektywna zbiórka odpadów.

Ogólnie należy stwierdzić, że gospodarka odpadami stałymi nie spełnia wymagań zawartych w nowych przepisach prawnych z ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami.

KIERUNKI ROZWOJU GMINY KRYNKI

I. GŁÓWNE KIERUNKI I CELE ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KRYNKI

Położenie gminy KRYNKI na terenie „Zielonych Płuc Polski” i w części na terenie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej oraz na obszarze o stosunkowo mało zniszczonym środowisku wyróżniającym się szczególnymi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, dobrym stanem zachowania tradycyjnych układów przestrzennych, wyrosłych w ewolucyjnym rozwoju sieci osadniczej i wpisanych w naturalny krajobraz, narzucają główny kierunek zagospodarowania przestrzennego i gospodarczego oparty o zasadę zrównoważonego ekorozwoju i poszanowania istniejącego układu osadniczego i jego wartości kulturowych.

Analiza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego wskazuje że podstawowymi kierunkami rozwojowymi gminy Krynki, do których należy dostosować politykę przestrzenną będą:

1. rozwój rolnictwa jako podstawowego działu gospodarki gminy. Różnicowanie jego typów i rodzajów w dostosowaniu do warunków agrarnych, społecznych i ograniczeń środowiska, od gospodarstw o intensywnych formach produkcji po gospodarstwa ekstensywnej tzw. ekologicznej produkcji. Rozbudowa zaplecza obsługi rolnictwa,
2. rozwój funkcji turystycznej i wypoczynkowej w zróżnicowanych formach, dających podstawy do utworzenia z tej funkcji drugiego pod względem znaczenia działu gospodarczego gminy.
3. rozwój handlu i usług związanych z przygraniczną wymianą w oparciu o uruchomione przejście graniczne PL-B na kierunku Mała Brzostowica

Wyznaczone główne kierunki rozwojowe gminy nastawione są na osiągnięcie następujących celów głównych:

1. rozwój gospodarczy gminy,
2. poprawa jakości życia mieszkańców.

Osiągnięcie celów musi być prowadzone w ścisłym powiązaniu z realizacją **trzeciego głównego kierunku zagospodarowania przestrzennego gminy jakim jest ochrona środowiska przyrodniczego**, w ramach ustanowionych obszarów szczególnej ochrony krajobrazu i przyrody „Wzgórz Sokólskich” i Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej oraz celów ogólnych wynikających z uwarunkowań środowiska i zadań planowania przestrzennego, takich jak:

- zapewnienie ładu przestrzennego w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru gminy,
- ochrona walorów krajobrazowych i środowiska przyrodniczego gminy,
- poprawa funkcjonalności układów osadniczych i jakości życia mieszkańców,
- ochrona istniejących zasobów przestrzeni kulturowej,
- zapewnienie sprawnego układu komunikacyjnego i segregacja ruchu,
- rozwój infrastruktury centralnej i lokalnej,
- racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych gminy.

Zróżnicowanie cech środowiska na poszczególnych obszarach gminy i przestrzenny układ terenów chronionych oraz lasów i gruntów rolnych wskazuje, że osiągnięcie wymienionych wyżej celów głównych wymaga:

- ustalenia ogólnych kierunków i polityki przestrzennej dla poszczególnych dziedzin związanych z zagospodarowaniem przestrzennym gminy,
- zróżnicowania kierunków zagospodarowania przestrzennego i polityki przestrzennej na poszczególnych obszarach i dostosowania ich do naturalnych preferencji terenu oraz ograniczeń wynikających z ustalonych form ochrony przyrody.

Analiza przestrzenna i funkcjonalna obszaru gminy pozwoliła na wydzielenie sześciu takich obszarów określanych w dalszej części opracowania jako strefy funkcjonalno-przestrzenne.

Realizacja głównych celów nastąpi w tych strefach w różnym zakresie dostosowanym do lokalnych uwarunkowań. Efektem końcowym powinno być osiągnięcie głównych celów rozwojowych gminy i celu ponad lokalnego - ochrony środowiska przyrodniczego gminy, w tym obszarów ochrony prawnej.

Wydzielone strefy funkcjonalno – przestrzenne, dla których należałoby przyjąć różne kierunki rozwojowe to:

- I strefa północna rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej**
- II strefa tradycyjnego i ekologicznego rolnictwa oraz agroturystyki , usług turystycznych i wypoczynkowych oraz ochrony środowiska**
- III strefa funkcjonowania osady Krynki oraz terenów predysponowanych do usług w oparciu o przejście graniczne**
- IV strefa międzyleśna zabudowy wiejskiej rozwoju usług i bazy zapleczewej dla strefy II i III,**
- V strefa kompleksu leśnego: lasów produkcyjnych – istniejących i planowanych zalesień , lasów wypoczynkowych i ochronnych,**
- VI strefa Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej wraz z otuliną**

II. **KIERUNKI I POLITYKA PRZESTRZENNA W DZIEDZINACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY**

1. **Kierunki i zadania z zakresu ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego**

Polityka przestrzenna gminy w zakresie ochrony i kształtowania środowiska powinna być ukierunkowana na osiągnięcie głównych celów:

- ochrona unikatowych walorów środowiska przyrodniczego na terenach prawnej ochrony przyrody: Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej i jego otuliny oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Sokólskich i rezerwatów przyrody,
- utrzymanie obecnych wysokich walorów środowiska przyrodniczego na obszarze całej gminy i eliminacji zagrożeń pogorszenia stanu środowiska.

Realizacja polityki w tym zakresie i osiągnięcie ogólnego celu wymaga wyznaczenia i realizacji podstawowych kierunków (celów) działań w poszczególnych działach obejmujących problematykę ochrony i kształtowania środowiska.

Większość problemów w tym zakresie wymaga rozstrzygnięć w odniesieniu do lokalnych uwarunkowań środowiska na poszczególnych obszarach i te zawarte są w ustaleniach dotyczących wydzielonych stref.

Problematyka w skali makro obejmująca obszar gminy i powiązania zewnętrzne gminy, wymaga rozstrzygnięć generalnych wyznaczających kierunki działań na terenie gminy w poszczególnych dziedzinach. Została ona omówiona w poniższych podrozdziałach.

2. **Kształtowanie i ochrona regionalnego i lokalnego układu przyrodniczego i krajobrazowego**

Głównymi celami są:

- 1) ochrona terenów PKPK przed obniżeniem wartości przyrodniczych i wpływem negatywnych czynników zewnętrznych,
- 2) utrzymanie ciągłości powiązań ekologicznych PKPK z pozostałymi obszarami chronionymi tj. „Rezerwat Nietupa”,
- 3) ochrona wysokich walorów krajobrazowych i środowiska przyrodniczego na Obszarze Chronionego Krajobrazu Wzgórz Sokólskich oraz na terenie struktur przyrodniczych o znaczeniu regionalnym i lokalnym w tym:
 - doliny rzeki Nietupa i Świsłocz, szeregu drobnych strumieni i ich obszarów źródłiskowych, terenów podmokłych i bagiennych,
 - kompleksu leśnego.

Realizacja celów powinna odbywać się:

- a) dla terenu PKPK z otuliną poprzez:

- ściśle stosowanie zakazów, nakazów i zaleceń planu ochrony „parku”
- działania zapewniające stabilność hydrograficzną zlewni rzeki Krynka,
- b) dla terenu Obszaru Chronionego Krajobrazu poprzez stosowanie zakazów, nakazów i zaleceń zarządzenia ustalającego obszar ochrony,
- c) dla terenów całej gminy poprzez:
 - wyłączenie z zabudowy:
 - terenów leśnych,
 - dolin rzek i terenów podmokłych i bagiennych,
 - racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych do celów gospodarczych, tj. zgodnie z naturalnymi predyspozycjami terenu w wyznaczonych strefach funkcjonalno-przestrzennych i jednostkach krajobrazowych,
 - zmniejszenie intensywności wykorzystania gospodarczego lasów i ich dostępności - dla potrzeb wypoczynku, turystyki i rekreacji - w miarę zbliżania się do terenów objętych ochroną rezerwatową i o wysokich walorach przyrodniczych (stanowiących ostoje zwierząt, miejsca gniazdowania ptaków gatunków chronionych i stanowiska roślin chronionych),
 - przystosowanie części terenów leśnych (predysponowanych do wykorzystania rekreacyjnego) do wypoczynku i rekreacji przez tworzenie parków leśnych, ścieżek rekreacyjno - spacerowych, miejsc biwakowania itp. oraz ukierunkowanie na te tereny głównego strumienia ludności wypoczywającej i korzystającej z uroków przyrody,
 - ograniczenie sieci dróg przecinających układ przyrodniczy do istniejących tras i wprowadzenie ograniczeń:
 - dla ciężkiego tranzytowego ruchu samochodowego na terenach leśnych i wypoczynkowych z wyłączeniem drogi dw -676 , dw-674 ,dp – 03140 ,dp – 03130 .

3. Obszary objęte i wskazane do objęcia szczególną formą ochrony przyrody. Kierunki rozwoju systemów prawnie chronionych

OBSZARY SZCZEGÓLNEJ OCHRONY PRZYRODY:

- **Rezerваты przyrody**

Na terenie gminy znajduje się jeden rezerwat przyrody –

Nietupa /faunistyczny/.

Rezerwat utworzono celem ochrony ostoi bobra odznaczającej się bogatą bazą żerową,

- **Obszar Chronionego Krajobrazu -Wzgórza Sokólskie**

Ochrona i sposób gospodarowania na obszarze objętym ochroną ustalona została na podstawie Uchwały nr XII/84/86 WRN w Białymstoku / Dz.Urz. Woj. Białostockiego Nr 12 poz. 128 z 1986 r./

Celem ochrony jest zachowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów wałów morenowych , kemowych i ozów przypominających krajobraz po jeziorzy jednak bez jezior / najwyższe wzniesienia osiągają 238 m n.p.m./.

- **Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej** im. prof. Witolda Sławińskiego oraz jego strefa ochronna, powołany Uchwałą WRN w Białymstoku z dnia 24 maja 1988 r. (Dz. Urz. Woj. Białostockiego Nr. 9 poz. 94 z 1988 r.).

Zasady zagospodarowania obszaru muszą uwzględniać zasady zawarte w Rozporządzeniu Nr. 22/01 Wojewody Podlaskiego z dnia 9 sierpnia 2001 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. Profesora Witolda Sławińskiego / Dz. Urz. Woj. Podl. Nr. 31 poz. 548 /

- **Pomniki przyrody**

W gminie Krynki zarejestrowano 27 twory przyrody uznane za pomniki przyrody. Są to: 3 klony , 3 brzozy , 3 lipy i gład narzutowy – we wsi Kruszyniany , 3 brzozy we wsi Górka , aleja lipowa / 14 drzew / wieś -Żylicze. Każda działalność związana z zagrożeniem dla pomników przyrody wymaga uzgodnień z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody.

- **Parki podworskie**

Na terenie gminy ustalono ochronę prawną nad czterema parkami podworskimi położonymi w granicach administracyjnych gminy:

- w Krynkach pochodzący z 1780 roku, przekomponowany w XIX w.,
- w Żyliczach - aleja lipowa, pozostałość po dawnym dworze z przełomu XIX i XX wieku,
- w Górcie - park krajobrazowy z drugiej poł. XIX w.
- w Rudakach

Parki te wpisane są do rejestru zabytków województwa białostockiego. Zagospodarowanie terenów parków i otoczenia musi uwzględniać zachowanie zabytkowych założeń parków, wartości kulturowych i krajobrazowych.

- **Lasy ochronne**

Lasy tego typu obejmują 45% powierzchni leśnej w obrębie leśnym Nadleśnictwa Krynki.

Mają one na celu poprawę odporności drzewostanu w związku z faktem, że ze względu na ubogie piaszczyste gleby przeważają tu bory mieszane i lasy mieszane. W składzie gatunkowym dominuje sosna. Przeważają lasy młode - wiek przeciętny 41 lat.

Zasady zagospodarowania i ochrony lasów ochronnych w poszczególnych kategoriach określają „Plany urządzania lasów”. Natomiast według ogólnych zasad w lasach tych obowiązuje zakaz wznoszenia wszelkich budowli i urządzeń, poza służącymi obronności kraju, ochrony zdrowia, wypoczynku i obsługi leśnictwa. Przeznaczenie na cele nieleśne w przypadkach koniecznych podyktowanych ważnymi

względnianymi publicznymi może nastąpić za zgodą Wojewody w odniesieniu do lasów niepaństwowych i Ministra Środowiska przy lasach państwowych.

Kierunki i polityka zagospodarowania przestrzennego obszarów szczególnej ochrony przyrody

Głównym kierunkiem i celem polityki na wymienionych obszarach jest:

- ochrona walorów przyrodniczych zgodnie z celem i zakresem ochrony terenów i elementów środowiska, wskazanym w aktach prawnych ustalających ochronę,
- dostosowanie zasad i sposobu zagospodarowania terenu do stopnia ochrony obszaru z uwzględnieniem regulacji prawnych zatwierdzonych form ochrony
- uwzględnienie powiązań przyrodniczych wymienionych obszarów z terenami sąsiednimi i dostosowanie zagospodarowania terenów pozostających w ścisłych związkach ekologicznych z obszarami chronionymi do zadań ochronnych.

Kierunki i polityka rozszerzenia obszarów wskazanych do szczególnej ochrony przyrody

- Obszary prawnie chronione obejmują znaczną część obszaru gminy. Ochroną objęte zostały najcenniejsze obszary i elementy środowiska. W związku z tym, jak też z poważnym wpływem obszarów chronionych na sposób zagospodarowania terenu, polityka gminy w zakresie wprowadzania ochrony na nowe tereny lub nowych form ochrony ukierunkowana jest na:

- uzupełnienie lub wzmocnienie statusu ochrony wyróżniających się elementów środowiska i obszarów w ramach ustalonej formy ochrony (głównie Obszaru Chronionego Krajobrazu),
- sankcjonowanie polityki w zakresie rozwoju krajowego i regionalnego systemu obszarów chronionych.

Obszary i obiekty wskazane do ochrony w polityce regionalnej i krajowej

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa należy założyć utworzenie obszaru chronionego krajobrazu doliny rzeki Świsłoczy, Nietupy i Krynki.

W rezultacie znaczna część obszaru gminy Krynki znajdzie się w obszarach chronionego krajobrazu.

Według hydrograficznej mapy gminy obszar doliny Krynki stanowi główny zbiornik wód podziemnych. Obejmuje on wschodnią część obszaru gminy. Obszar ten przewiduje się do ochrony. Stanowi on główny rezerwuuar wykorzystania wód zmineralizowanych do celów gospodarczych.

Obszary i obiekty wskazane do ochrony w polityce lokalnej gminy

Z analizy uwarunkowań środowiska wynika, że w formie użytku ekologicznego wskazane jest objęcie ochroną:

- terenu bagiennego na wschód od rezerwatu Nietupa,
- doliny rzeki Krynka.

Tereny te cechuje stosunkowo wysoka naturalność środowiska bagiennego i bagiennie – wodnego z dynamicznie rozwiniętymi procesami ekologicznymi. Jednocześnie tereny te stanowią nieużytki gospodarcze.

Wskazane jest też podniesienie rangi ochronnej obszaru chronionego krajobrazu wokół nowo utworzonego zbiornika wodnego 'Ozierany' z pozostawieniem terenu skarpy nadjeziornej północnej do wykorzystania turystycznego-rekreacyjnego.

4. Ochrona środowiska wodnego

Głównymi celami ochrony są:

1. utrzymanie obecnych stosunków hydrograficznych i hydrogeologicznych w zlewni rzeki Krynki i Nietupy,
2. ochrona czystości i zasobów wód podziemnych.

Realizacja celów prowadzona będzie przez:

1. zaniechanie melioracji na terenach objętych ochroną i w zasięgu ich bazy hydrologicznej,
2. wyłączenie z gospodarczego wykorzystania terenów bagiennych i źródłiskowych,
3. utrzymanie i rozbudowę obiektów małej retencji.

Ochrona czystości wód powierzchniowych i podziemnych realizowana będzie przez:

1. racjonalną gospodarkę wodno - ściekową gminy,
2. ochronę powierzchni ziemi i powietrza przed zanieczyszczeniami mogącymi przenikać do wód wg celów dla kształtowania tych elementów środowiska,
3. wyznaczenie stref ochrony pośredniej wokół ujęć wody przeznaczonej do zbiorowego zaopatrzenia,
4. tworzenie warunków samooczyszczania w wodach płynących i stojących,
5. racjonalne wykorzystanie wód do celów gospodarczych i w rolnictwie.

5.Ochrona przeciwpowodziowa

Na terenie gminy nie występuje zagrożenie powodziowe na szerszą skalę stąd główny cel działań w tym zakresie sprowadzać się będzie do ochrony terenów zainwestowanych i ludzi przed lokalnymi podtopieniami i zalaniem.

Realizacja celu prowadzona będzie przez:

- kompleks działań prowadzących do zachowania stosunków hydrograficznych i hydrologicznych nie stwarzających warunków do zagrożenia powodziowego,
- zakaz zabudowy w dolinach rzek i na terenach podmokłych,
- utrzymanie drożności kanalizacji deszczowej i rowów odwadniających na terenach zurbanizowanych.

6. Ochrona powietrza atmosferycznego i walorów klimatycznych

Głównym celem ochrony jest utrzymanie obecnego niskiego poziomu zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy i obniżenie poziomu emisji z głównych źródeł.

Realizacja celu prowadzona będzie przez:

- rozwój i modernizację systemu grzewczego opartego o nowoczesne kotły i urządzenia zapewniające obniżenie emisji przy obecnie dominującym paliwie węglowym,
- szersze stosowane, jako podstawowego paliwa w kotłowniach lokalnych i domowych systemach grzewczych, oleju opałowego lub gazu bezprzewodowego,
- zakaz lokalizacji zakładów przemysłowych o dużym poziomie emisji zanieczyszczeń do atmosfery

7. Ochrona powierzchni ziemi

Główne cele:

- utrzymanie wysokich walorów krajobrazowych terenu,
- racjonalne wykorzystanie powierzchni terenu,
- ochrona przed degradacją i dewastacją form rzeźby terenu, gleb, szaty roślinnej,
- ochrona przed zaśmiecaniem i składowaniem odpadów „na dziko”.

Realizacja celów prowadzona będzie przez:

- szereg działań zapewniających utrzymanie ładu przestrzennego w ramach polityki inwestycyjnej gminy,
- wyznaczanie pod zabudowę tylko terenów do tego preferowanych uwzględniając ochronę krajobrazu, gleb i rzeźby terenu,
- likwidację lokalnych i dzikich wysypisk śmieci i wprowadzenie uporządkowanej gospodarki gromadzenia i utylizacji odpadów stałych w oparciu o wybudowane gminne wysypisko odpadów stałych,
- rekultywację wyrobisk poeksploatacyjnych surowców mineralnych i wykopów ziemnych,

8. Gospodarka zasobami geologicznymi

Krynki są atrakcyjną miejscowością położoną w sąsiedztwie terenu krajobrazu chronionego Wzgórz Sokólskich. Gmina posiada urozmaiconą morfologicznie powierzchnię, której główny rys nadają rozległe wzgórza czołowo morenowe oraz kemowe. Na terenie gminy występują dwa udokumentowane (z kartami rejestracyjnymi) złoża kruszywa naturalnego grubego i piasku – czynne wyrobiska „Krynki” i „Kruszyniany”. Ogółem na terenie gminy jest 11 czynnych wyrobisk. Występują perspektywiczne do eksploatacji złoża kruszywa grubego w rejonie tzw. Kozich Gór.

Cel – racjonalne wykorzystanie zasobów przy zachowaniu walorów krajobrazowych.

Złoża o zasobach bilansowych nie leżące na obszarach chronionych mogą być przewidywane do eksploatacji.

III. KIERUNKI ROZWOJU ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Polityka zagospodarowania przestrzennego i gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną w skali gminy ukierunkowana powinna być na:

- zróżnicowanie terytorialne form produkcji rolniczej, dostosowanych do potencjału glebowego, agrotechnicznego, ogólnych warunków przyrodniczych i zakresu ochrony środowiska wynikających z położenia w granicach PKPK lub jego otuliny i obszaru chronionego krajobrazu oraz na poszczególnych obszarach,
- rozwój zaplecza dla produkcji rolniczej – w tym:
 - rozwój ośrodków obsługi rolnictwa z usługami zaopatrzenia rolnictwa, skupu i zagospodarowania produkcji rolniczej,
 - rozwój infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja sanitarna, drogi, energetyka itp.),
 - rozwój infrastruktury społecznej.Warunki te preferują utworzenie czterech stref agrarnych o różnym stopniu intensyfikacji i sposobu prowadzenia produkcji rolnej oraz stopniu rozbudowy zaplecza rolnictwa.

1. **Strefa intensywnej produkcji rolniczej** obejmująca grunty wsi położonych w północnej i części gminy na terenach z dobrymi warunkami glebowymi gruntów ornyczych i użytków zielonych W strefie tej powinny być prowadzone działania zmierzające do:
 - intensyfikacji różnych form produkcji rolnej i ogrodniczej,
 - ochrony gruntów ornyczych z glebami IV i III kl. bonitacyjnej i zmeliorowanych użytków zielonych przed zabudową nierolniczą i lokalizacją obiektów przemysłowych z wyłączeniem usługowych związanych z obsługą rolnictwa w obrębie zabudowy wiejskiej i na gruntach rolnych najniższych klas VI i V,
 - ograniczenie lub wprowadzenie zakazu podziałów geodezyjnych prowadzących do rozdrobnienia gospodarstw,
 - prowadzenie geodezyjnych prac scaleniowych zwiększających powierzchnię gospodarstw,
 - rozwoju usług podstawowych obsługi rolnictwa.
2. **Strefa produkcji rolniczej z ograniczeniami** - obejmująca obszary o dobrych warunkach glebowych i agrarnych, położone na obszarze doliny rzeki Nietupa i Świsłocz. W strefie tej powinny być prowadzone podobne działania jak w strefie I z wyłączeniem zabiegów i metod produkcji rolnej zagrażającej czystości wód i pogarszającej walory środowiska, jak budowa przemysłowych ferm hodowlanych, czy nadmierna chemizacja upraw.
W pasie doliny rzeki Świsłoczy przy przeznaczaniu gruntów na cele zabudowy lotniskowej i wypoczynkowej, jak również zalesiania lub wprowadzania zieleni nie urządzonej nie powinno się ściśle kierować kryteriami bonitacji gleb.

3. **Strefa rolnictwa średnio intensywnego – ekologicznego** obejmująca grunty rolne średniej i niskiej wartości wsi położonych w zachodniej i środkowej części gminy na obrzeżu PKPK , otuliny Parku oraz terenów międzyleśnych.
W strefie tej powinny być prowadzone następujące działania zmierzające do:
- utrzymania w dotychczasowym użytkowaniu rolniczym gruntów rolnych jako tereny produkcji rolnej umiarkowanej intensywności i ukierunkowanie gospodarki rolnej na tzw. rolnictwo ekologiczne ze wskazaniem agroturystyki jako źródło podnoszenia ekonomiczności gospodarki rolnej na tych terenach,
 - na terenach rolnictwa ekologicznego ze względu na położenie w sąsiedztwie PKPK i ścisłe związki ekologiczne z terenem parku, wprowadzenie zakazu prowadzenia przemysłowych form rolnictwa, tym zakładania tuczarni, ferm drobiowych i zwierząt futerkowych oraz przemysłu spożywczego wytwarzającego duże ilości ścieków i znaczną emisję zanieczyszczeń do atmosfery (w tym mleczarni, ubojni, itp.).
4. **Strefa rolnictwa nisko produktywnego**, obejmująca tereny przeznaczone docelowo pod zalesienie :
- gospodarka rolna w tej strefie powinna być podporządkowana zadaniom i zasadom ochrony ekosystemów.

IV. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA LASÓW

Na terenie gminy lasy zajmują głównie jej wschodnią i południową część . Kompleks ten stanowią lasy Nadleśnictwa Krynki

Dodatkowo w środkowej części gminy występuje szereg drobnych kompleksów leśnych na terenach rolnych.

Lasy wraz z terenami rolnymi, stanowią główny element powierzchniowy i krajobrazowy zagospodarowania gminy.

Ze względu na różne podmioty zarządzające poszczególnymi kompleksami leśnymi (Nadleśnictwo, Dyrekcja PKPK, właściciele prywatni), jak i zróżnicowanie w położeniu i wielkości kompleksów, polityka odnośnie zagospodarowania powinna być dostosowana do tych uwarunkowań.

Dodatkowym elementem zagospodarowania przestrzennego gminy związanym z gospodarką leśną jest określenie polityki odnośnie przeznaczania terenów pod nowe zalesienia i zadrzewienia .

Jednocześnie na terenie gminy nie przewiduje się zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne związane z budownictwem mieszkaniowym letniskowym lub innym zainwestowaniem komercyjnym i służącym indywidualnym potrzebom.

Przewidywane zmiany przeznaczenia lasów na cele nieleśne na terenie gminy dotyczą wyłącznie celów publicznych związanych z budową infrastruktury liniowej – głównie dróg, w tym drogi Krynki-Bobrowniki i Krynki – Gródek.

1. Gospodarka leśna na obszarze głównego kompleksu leśnego lasów państwowych

Podstawą prowadzenia gospodarki leśnej na terenie lasów gminy są *plany urzędzenia gospodarstwa leśnego* dla Lasów Państwowych wykonywane na podstawie ustawy o lasach w cyklu 10-letnim dla nadleśnictwa Krynki oraz uproszczone plany urzędzeniowe dla lasów prywatnych i innych użytkowników.

Wymienione plany uwzględniają wymagania ochronne i zasady gospodarki leśnej wynikające z położenia na obszarze chronionego krajobrazu, istniejących i projektowanych na terenie lasów rezerwatów przyrody i lasów ochronnych oraz ogólne zasady prowadzenia gospodarki leśnej i zagospodarowania lasów.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić ustalenia planów urzędzeniowych w zakresie powierzchni leśnych i dopuszczalnych form zagospodarowania nieleśnego.

Jako elementy polityki gminy, zgodne z podstawowymi założeniami planów urzędzenia lasów, ale w nich nie wyróżnione, wprowadzono 4 funkcje lasu odnoszące się do stopnia wykorzystania turystycznego i rekreacyjnego w ramach prowadzonej gospodarki leśnej:

1. Strefę lasów o ograniczonej dostępności obejmującą tereny leśne o najwyższych walorach przyrodniczych z istniejącymi i projektowanymi rezerwatami przyrody i obszarami lasów wodochronnych, stanowiskami roślin chronionych i rzadkich, ostoją zwierząt. W strefie tej powinna dominować funkcja ochronna,

ograniczone do wyznaczonych szlaków z preferencją dla turystyki kwalifikowanej, naukowo – poznawczej, dydaktycznej itp.

2. Strefa lasów puszczańskich obejmująca zwarty kompleks leśny –dostępna na ogólnych zasadach.
3. Strefa lasów o funkcji rekreacyjnej – obejmująca obszary leśne , wzdłuż północnego brzegu zbiornika „Ozierany” oraz wzdłuż dróg i szlaków turystycznych, Są to tereny lasów z predyspozycjami do wykorzystania na cele masowego wypoczynku.

W strefie tej zakłada się urządzenie miejsc biwakowych, szlaków spacerowych i rowerowych, parkingów oraz wyposażenie w inne urządzenia służące rekreacji i podniesieniu chłonności i odporności lasów.

4. Zakłada się utrzymanie obecnej funkcji terenu i lasów tej strefy z możliwością modernizacji istniejącej zabudowy wiejskiej i przeznaczenie jej na funkcję turystyczną w określonych przypadkach ich rozbudowy.

Głównym ośrodkiem obsługi leśnictwa i administracji leśnej jest teren siedziby Nadleśnictwa Krynki w Poczopku.

2. Gospodarka leśna na terenie PKPK

Gospodarka leśna, jak również zagospodarowanie innych terenów prowadzone będzie na podstawie planu ochrony PKPK. Lasy te nie są wyłączone z wykorzystania gospodarczego, turystycznego i ogólnej dostępności. Priorytetem dla tego terenu są zadania przyrodniczo - ochronne.

3. Zalesienia i zadrzewienia

Wyznacza się dwa kierunki wzrostu lesistości na terenie gminy:

- zalesianie gruntów rolnych o najniższej wartości produkcyjnej RzVI i RVI (mapa) położone w sąsiedztwie kompleksów leśnych oraz enklawy śródleśne. Rezultatem zalesień powinno być powiększenie kompleksów leśnych i ustalenie granicy polno-leśnej,
- zadrzewienie (zalesienie) strefy dawnych areałów należących pierwotnie do PGR –Krynki odzyskanych od Agencji Rynku Rolnego na rzecz Nadleśnictwa Krynki. Celem tych działań jest podniesienie atrakcyjności krajobrazowej. Szczególne znaczenie ma wprowadzenie zadrzewień (na terenach bezdrzewnych) na terenach ugorów po dawnym PGR , które w wielu miejscach są niszczone przez erozję i dewastację ludzką.

Wylesienia gruntów leśnych przewiduje się w wyjątkowych przypadkach wyłącznie na cele publiczne, np. poszerzenia istniejących dróg, budowę obwodnicy lub budowy liniowych urządzeń infrastruktury.

V. KIERUNKI I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

1. Zasoby dziedzictwa kulturowego i podstawowy cel ich ochrony

Zasoby dziedzictwa kulturowego rozumiane jako trwałe elementy zagospodarowania obszaru, a także struktury przestrzenne o walorach historycznych, zabytkowych, estetycznych czy artystycznych, są jednym z komponentów współtworzących środowisko antropogeniczne. Stanowią istotny element tożsamości świadczą o ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej.

Gmina Krynki, położona w strefie naturalnego krajobrazu chronionego o zintegrowanych wysokich wartościach krajobrazowych i kulturowych jest jednym z najciekawszych i najatrakcyjniejszych obszarów województwa podlaskiego przyciągającym z roku na rok coraz większe rzesze odwiedzających. W związku z powyższym i po rozpoznaniu uwarunkowań z zakresu ochrony dóbr kultury, **podstawowym celem polityki przestrzennej władz gminy w tej dziedzinie powinna być ochrona oraz racjonalne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego, a także kreowanie nowych wartości.**

Najpełniejszą ochronę obiektów dziedzictwa kulturowego przed naturalnym niszczeniem, dewastacją przez człowieka poprzez wykorzystywanie na nieodpowiednie cele lub obudowywanie innymi obiektami, można uzyskać poprzez sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W planach tych, w porozumieniu z odpowiednimi służbami, powinny być zawarte regulacje dotyczące przeznaczania i zagospodarowywania terenów, na których znajdują się obiekty podlegające ochronie.

Ze względu na bogatą historię oraz mozaikę narodowościowo kulturową i religijną gminy Krynki, zachodzi konieczność opracowania studiów wartości kulturowych gminy ze szczególnym uwzględnieniem Krynek i Kruszynian oraz opracowanie projektów studialnych rewaloryzacji układu przestrzennego i zabudowy Krynek jako unikatowego w województwie podlaskim założenia urbanistycznego miasta z XV w.

2. Obiekty o wartościach kulturowych i zasady ochrony konserwatorskiej

Na terenie gminy Krynki znajduje się wiele obiektów i terenów o wartościach kulturowych opisanych w części dotyczącej uwarunkowań, w tym:

- 1) **obiekty zabytkowe** (wpisane do rejestru zabytków) objęte ścisłą ochroną konserwatorską, która polega na ich zachowaniu i konserwacji, a wszelkie prace przy obiektach i na terenach zabytkowych oraz w ich bezpośrednim otoczeniu mogą być prowadzone tylko za zgodą służb konserwatorskich,
- 2) **obiekty kulturowe** (pozostałe figurujące w spisie) stanowiące przedmiot zainteresowania konserwatorskiego, podlegające zachowaniu i ochronie. Prace przy obiektach kulturowych powinny być uzgadniane ze służbą konserwatorską. Rozbiórka budynku o wartościach kulturowych może być dokonana tylko w uzasadnionych przypadkach (b. zły stan zachowania) za zgodą służb konserwatorskich,

- 3) **zabytki archeologiczne** objęte ścisłą ochroną konserwatorską, która polega na zakazie prowadzenia na terenie zabytku wszelkiej działalności inwestycyjnej nie związanej z jego rewaloryzacją,
- 4) **stanowiska archeologiczne** objęte obserwacją archeologiczną. Wszelka działalność inwestycyjna na ich terenie może być prowadzona pod nadzorem archeologiczno - konserwatorskim. W przypadku stwierdzenia reliktyw archeologicznych prace winny być przerwane, a teren udostępniony do badań archeologicznych, których wyniki zadecydują o możliwości ich kontynuowania.

3. Ochrona zabytkowych założeń dworsko-parkowych powinna polegać na:

- zachowaniu i restauracji dworu oraz zabudowy podworskiej,
- restauracji i rekonstrukcji elementów zabytkowych układu terenu: układu komunikacyjnego, podziału funkcjonalno-przestrzennego, osi kompozycyjnych i widokowych, cieków i zbiorników wodnych,
- zachowaniu i konserwacji starodrzewu,
- usunięciu elementów zniekształcających kompozycję zieleni (np. samosiewów) i odtworzeniu elementów zniszczonych (uzupełnianie nasadzeń),
- zakazie lokalizowania na terenie założenia i w jego otoczeniu inwestycji o charakterze uciążliwym - mogącym przyczynić się do zniszczenia zabytku, a także obiektów zasłaniających widok na zabytek, czy też dysharmonizujących z jego elementami,
- uzgadnianiu ze służbą konserwatorską wszelkich prac przy zabytku oraz działalności inwestycyjnej na jego terenie.

4. Ochrona cmentarzy i mogił historycznych powinna polegać na:

- wyłączeniu ich spod wszelkiej działalności inwestycyjnej, nie związanej z ich rewaloryzacją,
- zachowaniu i konserwacji historycznych elementów ukształtowania terenu cmentarzy (nasypy, wały, układ alejowy, układ kwater i mogił),
- zachowaniu i konserwacji starodrzewu,
- zachowaniu i konserwacji zabytkowych nagrobków, krzyży oraz innych elementów małej architektury (ogrodzenia, bramy),
- usuwaniu elementów zniekształcających (np. samosiewy, wysypiska śmieci, wyrobiska),
- zakazie lokalizowania w ich bezpośrednim sąsiedztwie działalności o uciążliwym charakterze oraz obiektów zasłaniających widok na cmentarz, czy też dysharmonizujących przestrzennie i kompozycyjnie z ich elementami.

Wszelkie prace porządkowe, przygotowanie inwestycji i realizacje inwestycji powinny być poprzedzone stanowiskiem Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz właścicieli lub zarządzających cmentarzem (w

przypadku cmentarza żydowskiego w Krynkach – Warszawskiej Gminy Żydowskiej).

5. Kierunki ochrony dóbr kultury i stanowisk archeologicznych

- wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stosownych ustaleń uzgodnionych ze służbami ochrony zabytków,
- ustalanie sposobu – uzgodnionego ze służbami archeologicznymi - postępowania przy przeznaczaniu, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, terenów ze stanowiskami archeologicznymi na cele budowlane,
- ustalanie obowiązku zawiadamiania służb archeologicznych o natrafieniu na obiekty nieznanego pochodzenia podczas prowadzenia prac ziemnych,
- współpraca pomiędzy właścicielami, władzami gminy i służbami ochrony zabytków w celu utrzymania obiektów w należytym stanie oraz właściwego ich użytkowania.

6. Realizacja kierunków będzie się odbywać poprzez:

- spełnianie wymagań ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego na podstawie przepisów szczególnych,
- realizowanie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- pomoc organizacyjną i finansową właścicielom obiektów zabytkowych zagrożonych dewastacją z budżetów Gminy i Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- wykonanie przed rozbiórką obiektów o wartościach historyczno-kulturowych podstawowej dokumentacji historycznej, tj. karty ewidencyjnej obiektu,
- przedstawianie do uzgodnienia Podlaskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków zakresu prac na terenach cmentarzy, w tym cmentarzy żydowskich i tatarskich w Krynkach i Kruszynianach,
- zadbanie o pozostające bez opieki zespoły zabudowy drewnianej zagrodowej w wyludniających się wsiach,
- stworzenie polityki zachęcania ludności napływowej do osiedlania się na terenach wyludnionych wsi.

7. Tworzenie nowych wartości kulturowych powinno odbywać się poprzez:

- modernizację i rewitalizację obiektów lub ich zespołów o obcych dla krajobrazu, otoczenia i tradycji formach (np. zespół zabudowy wielorodzinnej w Krynkach - bloki należące dawniej do PGR Krynki),
- dostosowanie i zharmonizowanie form zabudowy i sposobu zagospodarowania przestrzeni z otaczającym krajobrazem i otaczającą zabudową poprzez odpowiednie ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- wprowadzanie ustaleń do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego określających formy architektoniczne związane z charakterystycznymi

dla regionu elementami oraz stosowaniem tradycyjnych rozwiązań materiałowo-konstrukcyjnych.

VI. **KIERUNKI ROZWOJU TURYSTYKI I REKREACJI**

Sfera turystyki i wypoczynku powinna być traktowana priorytetowo jako wspomagające źródło rozwoju gminy po wiodącej sferze rozwoju rolnictwa.

- Cele rozwoju:

- zrównoważony w odniesieniu do środowiska przyrodniczego rozwój bazy turystyczno – wypoczynkowej i zróżnicowanych form rekreacji dający podstawy osiągnięcia korzyści ekonomicznych gminie i jej mieszkańcom,
- wykorzystanie walorów środowiska do wypoczynku i rekreacji oraz promocji gminy.

Realizacja wymienionych celów w zakresie zagospodarowania przestrzennego powiązana jest ściśle z podziałem obszaru gminy na strefy funkcjonalno - przestrzenne. W ich głównych kierunkach zagospodarowania uwzględniono potrzeby i uwarunkowania rozwoju omawianej dziedziny w tym:

- strefowanie wykorzystania terenu na potrzeby wypoczynku, turystyki i rekreacji,
- ukierunkowanie zagospodarowania turystyczno - wypoczynkowego na określone obszary predysponowane do funkcji indywidualnego i wycieczkowego wypoczynku i rekreacji,
- dostosowanie formy wypoczynku do chłonności terenu i zasad ochrony środowiska przyrodniczego,
- ograniczenie dostępności terenów objętych ochroną.

W związku z powyższym przewiduje się rozwój następujących form zagospodarowania z zakresu turystyki, wypoczynku i rekreacji w poszczególnych strefach funkcjonalno - przestrzennych zaczynając od stref najintensywniejszego rozwoju:

- strefa osady Krynki – chłonność terenu do 0,5 tys. - rozwój ośrodka obsługi ruchu turystycznego i wypoczynku z usługami handlu, gastronomii, hotelarskimi, obsługi podróży zmotoryzowanych:
 - rozbudowa zespołu rekreacyjnego i stancji wodnej nad zalewem w Krynkach , urządzenie miejsc plażowania i rozrywki,
 - adaptacja zabudowy mieszkaniowej na kwatery turystyczne,
 - wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę pensjonatową i letniskową,
 - wyznaczenie terenów pod zespoły zabudowy letniskowej w rejonie Krynek i Kruszynian,
 - rozbudowa zaplecza rekreacyjnego na terenach leśnych,

- strefa – rolnictwa tradycyjnego i agroturystyki, chłonność 0,5 tys.:
 - dostosowanie części gospodarstw do świadczenia usług agroturystycznych,
 - zmiana funkcji części zabudowy wiejskiej na domy letniskowe,

- strefa – PKPK – turystyka kwalifikowana i naukowo - badawcza w ograniczonym zakresie wg zasad ustalonych przez administrację Parku.

Zakładane główne formy wypoczynku i rekreacji na wymienionych terenach to:

 - wypoczynek pobytowy, sezonowy (letni) w kwaterach prywatnych , pensjonatach i docelowym ośrodku turystycznym (w Krynkach), zespołach domków letniskowych, kwaterach turystycznych, campingach i polach namiotowych, powiązany z rekreacją ,
 - wypoczynek świąteczno - weekendowy na polach namiotowych i biwakowych, plażach i stanicach wodnych ,
 - turystyka wodna szlakami kajakowymi ,
 - turystyka wędrowna rowerowa i piesza, samochodowa ,
 - agroturystyka,
 - turystyka sezonowa (zbieranie runa leśnego),
 - turystyka kwalifikowana (np. obserwacja ptaków).

Wymienione formy związane są przede wszystkim z sezonem letnim. Wskazane jest podjęcie działań zmierzających do całorocznego wykorzystania terenu i bazy dla rekreacji i wypoczynku.

Wskazuje się na potrzebę stworzenia systemu tras narciarstwa nizinnego biegowego wraz z infrastrukturą (bazą noclegowo żywieniową , miejscami odpoczynku - grillowania , zadaszeniami i tablicami informacyjnymi).

VII. KIERUNKI OSADNICTWA I URBANIZACJI

1. Tendencje demograficzne

Prognoza demograficzna zakłada że do roku 2010 – zaludnienie gminy ulegnie zmniejszeniu.

W samej wsi Krynki, w związku z występującymi tendencjami w kierunku obniżenia przyrostu naturalnego i ujemnym saldem migracji - nastąpi dalszy powolny spadek liczby ludności .

Na terenach wiejskich można założyć, biorąc pod uwagę najniższy w województwie przyrost naturalny i duży odpływ ludności – również spadek zaludnienia .

Jednocześnie zaznacza się wyraźny wzrost ludności sezonowo zamieszkującej na terenie gminy (powyżej 1 miesiąca). Związane jest to z rozwojem turystyki i przekształcaniem zabudowy wiejskiej na tzw. „domy na wsi”. Szacuje się, że w okresie letnim na terenie gminy przebywać może dodatkowo ok. 1 tysięcy osób.

2. Presja inwestycyjna i zapotrzebowanie na tereny inwestycyjne

Presja inwestycyjna nie występuje na terenie gminy .

W związku z prognozą demograficzną zakładającą spadek liczby ludności zapotrzebowanie na nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową jest ograniczone i w najbliższych latach nie przewiduje się jego radykalnego wzrostu. Zakłada się natomiast wzrost potrzeb terenowych pod rozwój usług związanych z obsługą turystyki i wypoczynku, rolnictwa, dróg i w nieznacznym stopniu usług podstawowych z zakresu obsługi mieszkańców.

Rozwój gospodarczy wymaga również zapewnienia bazy terenowej pod budowę niedużych zakładów przemysłowych i drobnej wytwórczości.

3. Cele rozwoju osadnictwa i urbanizacji

- Poprawa warunków mieszkaniowych i życia ludności,
- Poprawa warunków funkcjonowania usług podstawowych,
- Zapewnienie bazy terenowej dla rozwoju gospodarczego,
- Zapewnienie bazy terenowej rozwoju funkcji turystyczno - wypoczynkowej gminy,
- Utrwalenie wykształconej sieci osadniczej i funkcji jednostek osadniczych.

Wymienione cele realizowane będą z uwzględnieniem celu głównego zagospodarowania przestrzennego gminy, jakim jest zapewnienie ładu przestrzennego, ochrony środowiska i dóbr kultury oraz głównych kierunków rozwojowych gminy.

Realizacja wyznaczonych celów przy spełnieniu powyższych warunków, następować będzie przez następujące kierunki i zadania polityki przestrzennej:

- utrwalenie centralnej i dominującej roli Krynek w sieci osadniczej gminy i koncentracja na jego terenie następujących funkcji:
 - zabudowy mieszkaniowej,
 - administracji i usług ogólnogminnych obsługi ludności (szkolnictwa, zdrowia, kultury, itp.),
 - usług obsługi ruchu turystycznego,
- wykształcenie ośrodków pomocniczych II stopnia obsługi:
 - rolnictwa - w największych miejscowościach na terenach gminy , Ostrów Południowy- rozwoju rolnictwa ,
 - wypoczynku i agroturystyki (Kruszyniany , Łosiniany , Rudaki),
- preferencje dla przekształceń, zmian funkcji i modernizacji istniejącej zabudowy przed wytyczaniem nowych terenów budowlanych,
- ewentualne wyznaczanie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej w ramach istniejących układów i zespołów osadniczych oraz w powiązaniu z nimi i z istniejącą infrastrukturą techniczną,
- częściową zmianę funkcji zabudowy zagrodowej i gospodarczej w jednostkach osadniczych na mieszkaniową, usługową i letniskową w miejsce zmniejszenia się liczby gospodarstw rolnych (głównie w Krynkach).

VIII. KIERUNKI ROZWOJU BUDOWNICTWA

Biorąc pod uwagę wytyczone główne kierunki rozwoju gospodarczego i obecny stan zabudowy na terenie gminy zakłada się rozwój następujących form budownictwa:

- zabudowy mieszkaniowej,
- zagrodowej – rolniczej,
- letniskowej,
- przemysłowo –usługowego.

1. Budownictwo mieszkaniowe nie związane z rolnictwem

Cele rozwoju:

- zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych,
- poprawa warunków mieszkaniowych.

Uwzględniając prognozę demograficzną i obecny ruch budowlany ocenia się, że potrzeby w zakresie zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych stałych mieszkańców są rzędu 4-8 mieszkań lub domów jednorodzinnych budowanych rocznie. Jednocześnie istnieją znaczne potrzeby w zakresie modernizacji i podniesienia standardu istniejącej zabudowy mieszkaniowej. W związku z tym zaspakajanie potrzeb mieszkaniowych odbywać się będzie poprzez:

- realizację nowej zabudowy mieszkaniowej typu domów jednorodzinnych lokalizowanych głównie w Krynkach - z szacunkową liczbą budowanych domów 3-5 rocznie i 1 - 3 domy na terenach wiejskich w zwartej zabudowie wsi,
- modernizację i remonty istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej,
- przekształcenia i modernizację zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową.

-

Polityka przestrzenna gminy umożliwiająca realizację wymienionych celów opierać się będzie na:

1) opracowaniu planów zagospodarowania przestrzennego:

- wyznaczających nowe tereny pod zabudowę na terenie wszystkich wsi jako uzupełnienie zabudowy istniejącej w obrębie obszarów zainwestowanych wsi w zakresie uwzględniającym bieżące i 1-2 letnie wyprzedzenie zapotrzebowania na tereny budowlane i możliwości uzbrojenia terenu,
- określające zasady modernizacji i rewitalizacji terenów starej zabudowy w strefach ochrony konserwatorskiej ,
- określające zasady przekształceń zabudowy rolniczej w mieszkaniową na terenach wiejskich i części Krynek,

- 2) budowie i uzupełnianiu infrastruktury komunalnej i technicznej na terenach zabudowy mieszkaniowej i przeznaczonych do zabudowy w/g zasad określonych w kierunkach rozwoju infrastruktury.

2. Zabudowa rolnicza

Zabudowa rolnicza na terenie gminy występuje i rozwijana będzie jako:

1. zabudowa zagrodowa,
2. kompleksy obiektów gospodarczych do produkcji rolnej bez obiektów mieszkalnych,
3. obiekty usługowo – przemysłowe obsługi rolnictwa i przetwórstwa.

3. Zabudowa zagrodowa

Określone kierunki i uwarunkowania rozwoju rolnictwa wskazują na konieczność ograniczenia liczby gospodarstw rolnych na terenie gminy i podniesienia produktywności pozostałych gospodarstw. W związku z tym nie zakłada się wzrostu liczby zabudowy zagrodowej. Występować będzie natomiast tendencja do:

- przekształcania zabudowy zagrodowej w typową mieszkalną nie związaną z rolnictwem i mieszkalno – usługową głównie na terenie Krynek,
- modernizacji, rozbudowy i podnoszenia standardu obiektów mieszkalnych na potrzeby własne i do świadczenia usług turystycznych i agroturystycznych oraz obiektów gospodarczych do podnoszenia produktywności gospodarstw.

4. Kompleksy obiektów gospodarczych do produkcji rolnej bez obiektów mieszkalnych

Obecnie na terenie gminy stanowią pozostałość po gospodarstwach państwowych (Górka) i PGR w kilku wsiach.

Zakłada się:

- modernizację istniejących obiektów i adaptację do nowych form produkcji,
- budowę nowych obiektów w strefie przy powstających wielko-powierzchniowych gospodarstwach rolnych na zasadach i ograniczeniach określonych dla tych stref.

5. Obiekty usługowo – przemysłowe , obsługi rolnictwa i przetwórstwa

Zakłada się rozwój tego typu zabudowy w zakresie potrzebnym do obsługi rolnictwa terenu gminy i szerszym dla obsługi gmin sąsiednich.

Obiekty tego typu powinny powstawać na terenach Krynek oraz w wyznaczonych ośrodkach obsługi rolnictwa: w Ostrowiu Południowym i Kruszynianach w oparciu o rozbudowę i modernizację istniejących zabudowań jak również budowę nowych.

IX. KIERUNKI I ZADANIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY

SPOŁECZNEJ

1. Obsługa ludności na poziomie ponad podstawowym w zakresie:

- szkolnictwa wyższego,
 - lecznictwa zamkniętego i specjalistycznego,
 - kultury i sportu kwalifikowanego,
 - specjalistycznego handlu i rzemiosła,
 - administracji, obsługi finansowej i innych
- realizowana będzie w Białymstoku i Sokółce.

W zakresie szkolnictwa ponad gimnazjalnego ludność gminy Krynki obsługiwać będą głównie Sokółka , Supraśl i Białystok.

2. Obsługa ludności na poziomie podstawowym

2.1 Usługi oświaty

Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie oświaty, w tym: przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów – należy do zadań własnych gminy. Potrzeby mieszkańców w tym zakresie są w pełni zaspokojone, bądź podjęto konkretne działania w celu ich zaspokojenia (budowa gimnazjum).

- **Wychowanie przedszkolne**

W związku ze spadkiem liczby dzieci w wieku przedszkolnym - nie będzie zapotrzebowania na nowe obiekty w tym zakresie.

- **Szkolnictwo podstawowe**

Na terenie gminy od 1 września 1999 r. funkcjonuje 1 szkoła podstawowa sześcioklasowa.

W związku ze zmniejszającym się przyrostem naturalnym – następować będzie spadek liczebności uczniów w szkołach podstawowych, a tym samym zmniejszać się będzie zapotrzebowanie na miejsca w szkole.

- **Szkolnictwo gimnazjalne**

Gimnazjum tymczasowo zlokalizowano przy szkole podstawowej w Krynkach.

2.2 Usługi zdrowia i opieka społeczna

Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie podstawowych usług zdrowia i opieki społecznej należy do zadań własnych gminy. Istniejące obiekty zabezpieczają potrzeby w tym zakresie.

2.3 Usługi kultury

Baza usługowa w zakresie kultury na terenie opracowania jest bardzo skromna, należy podjąć działania zmierzające do jej uzupełnienia i to zarówno na potrzeby stałych mieszkańców jak i turystów.

2.4 Usługi handlu, administracji i inne usługi bytowe

Usługi zarówno z zakresu administracji, handlu, gastronomii i innych usług bytowych, skoncentrowane są głównie w Krynkach, które są głównym ośrodkiem usługowym gminy. Ośrodkami lokalnymi - podstawowymi, obsługującymi mieszkańców są Kruszyniany .

Ogólnie można stwierdzić, że i w tym zakresie wyposażenie samych mieszkańców obszaru gminy jest wystarczające.

2.5. Kierunki przekształceń i rozwoju

- 1. Zakłada się utrzymanie istniejących obiektów oraz powstawanie nowych obiektów i urządzeń usługowych w zależności od potrzeb poprzez tworzenie warunków do:**
 - utrzymania, modernizacji i rozbudowy istniejących obiektów i urządzeń,
 - rozwoju nowych obiektów i urządzeń usługowych z zakresu handlu, gastronomii, rzemiosła oraz urządzeń obsługi ruchu turystycznego oraz innych w zależności od potrzeb,
 - zagospodarowania nie użytkowanych obiektów i terenów usługowych pod kątem rozszerzenia funkcji lub zmiany przeznaczenia (np. obiektów po likwidowanych szkołach podstawowych).
- 2. Stworzenie możliwości kreowania ośrodka usług turystycznych w Kruszynianach - poprzez wykorzystanie wyjątkowego charakteru – tradycji tatarskich utrwalonych w obiektach historycznych wsi.**
- 3. Uatrakcyjnienie terenu szczególnie stref wzmożonego ruchu turystycznego w okresie wiosenno - letnim poprzez popieranie inicjatyw w zakresie tworzenia wszelkiego rodzaju obiektów sezonowych (np. barów, obiektów handlowych, wypożyczalni sprzętu turystycznego, itp.) i imprez kulturalno - rozrywkowych (festyny).**

X. KIERUNKI I ZADANIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Zaopatrzenie w wodę

- Przewidywany rozwój systemu zaopatrzenia w wodę jest uwarunkowany zakładanym zwiększeniem zużycia wody wynikającym z poprawy standardu wyposażenia mieszkań i wzrostem poziomu życia mieszkańców gminy, a także rozwojem bazy turystycznej pod względem liczby miejsc i stopnia wyposażenia.
- W chwili obecnej z gminnej sieci wodociągowej korzysta niewielka liczba mieszkańców i równie małe jest zużycie wody. Dzięki temu wydajność eksploatowanego ujęcia wody i przepustowość sieci wodociągowej jest wystarczająca w stosunku do potrzeb.
- Na terenie gminy występują dobre warunki hydrogeologiczne. Pod znaczną częścią obszaru gminy zlokalizowany jest zbiornik wodny rzeki Krynka. Dotychczasowe ustalenia wykazały istnienie zbiornika wód podziemnych o wysokiej jakości. Zbiornik ten jest potencjalnym źródłem wody dla Krynek i wsi objętych zasilaniem z gminnej sieci wodociągowej.
- Ujęcia wody we wsi Kruszyniany zabezpieczą zapotrzebowanie dla zespołu wsi w okolicach Kruszynian.
- Podstawowe kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w wodę i główne zadania w tym zakresie przewidziane do realizacji przez gminę to:
 - opracowanie nowego programu budowy sieci wodociągowej uwzględniającego:
 - potrzebę budowy nowego ujęcia wody,
 - uwagi i postulaty zgłoszone w ramach opracowywanego studium,
 - istniejące dokonania w zakresie budowy sieci wodociągowej,
 - kilka wariantów rozwiązań,
 - analizę ekonomiczną uzasadniającą wybór najlepszego wariantu i propozycje w zakresie źródeł finansowania inwestycji,
 - rozbudowa gminnej sieci wodociągowej na podstawie nowo opracowanej koncepcji,
 - wydzielenie w pasie dróg gminnych terenu przeznaczonego na prowadzenie infrastruktury i planowanie dróg z uwzględnieniem rozrządu uzbrojenia w pasie drogowym (w ramach opracowania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego, opracowania projektów budowlanych, wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i pozwoleń na budowę).

2. Kanalizacja deszczowa

Należy dążyć, aby odbiornikami wód deszczowych z terenów utwardzonych były nieużytki bagienne oraz rowy i ciek wodne nie wpływające bezpośrednio do rzek.

Proponuje się rozbudowę systemu oczyszczania wód deszczowych przed wprowadzeniem ich do cieków wodnych przez:

- budowę komór przelewowych, zbiorników retencyjnych, separatorów olejów i smarów,
- wykorzystanie możliwości biologicznego oczyszczania wód przez zastosowanie zalewowych poletek z regulowanym odpływem wody do odbiornika. Poletka takie wymagają znacznej powierzchni, ale przy niewielkich kosztach konserwacji i nadzoru powinny umożliwić oczyszczenie wody dopływającej do rzeki.
- **postuluje się wykonanie rozwiązania kanalizacji deszczowej dla Krynek.**

3. Kanalizacja sanitarna

Rozwiązania w zakresie systemu odprowadzania ścieków warunkują:

- lokalizacja we wschodniej części gminy obszaru chronionego ze względu na ujęcia wody mineralnej „Krynki”,
- lokalizacja w południowej części gminy strefy ochrony wód w rejonie rezerwatu Nietupa,
- konieczność ochrony przed zanieczyszczeniem zbiornika wodnego zlokalizowanego w Krynkach.

Na terenie gminy wyznacza się podział na obszary z uwzględnieniem systemów gromadzenia i odprowadzania ścieków:

- tereny objęte kanalizacją sanitarną z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni grupowych (m.in. w Krynkach),
- tereny, gdzie przewidziano gromadzenie ścieków w zbiornikach szczelnych i dowóz do oczyszczalni grupowych samochodami asenizacyjnymi,
- tereny o zabudowie rozproszonej z dopuszczeniem budowy oczyszczalni indywidualnych z odprowadzeniem ścieków oczyszczonych do cieków wodnych lub do gruntu.

Z powyższych względów wprowadza się:

1. Na obszarze strefy Krynek system gromadzenia ścieków - zakaz odprowadzania ścieków do gruntu i rzeki. Na w/w obszarze ścieki winny być oczyszczane w oczyszczalni ścieków w Krynkach lub w oczyszczalniach grupowych zapewniających wymagany stopień redukcji zanieczyszczeń.
2. Odbiornikami ścieków z oczyszczalni na tym terenie mogą być rzeki. Ustala się, że na opisanym obszarze ścieki odprowadzane będą do oczyszczalni za pomocą kanałów grawitacyjnych i tłocznych, a w przypadkach uzasadnionych względami ekonomicznymi - gromadzone w zbiornikach szczelnych i dowożone samochodami do punktów zlewnych.

3. Na obszarze strefy kolonii rolnych obejmującej tereny zbiornika wodnego i położone poza zbiornikiem tereny rolne wprowadza się system gromadzenia ścieków z następującymi ustaleniami:
 - na terenie wyznaczonej strefy ochronnej wód w ramach głównego zbiornika wód podziemnych wprowadza się obowiązek stosowania przepisów dotyczących obszarów szczególnej ochrony środowiska,
 - na w/w terenie wprowadza się zakaz odprowadzania do ziemi, wód podziemnych i cieków wodnych zanieczyszczeń nieorganicznych niebezpiecznych (z grupy D) i organicznych niebezpiecznych (z grupy E – zgodnie z rozp. MOŚ-ZNiL w sprawie klasyfikacji wód oraz warunków, jakim powinny odpowiadać ścieki odprowadzane do wód i do ziemi).

4. W związku z powyższym na omawianym terenie ustanawia się zakaz nowych lokalizacji:
 - wysypisk i wylewisk nieczystości,
 - magazynów środków chemicznych i paliw płynnych oraz stacji przeładunkowych w/w substancji,
 - na w/w terenie obowiązują ogólne zasady odprowadzania do ziemi i cieków wodnych ścieków komunalnych i powstających w wyniku hodowli,
 - na terenach nie objętych gminnym wodociągiem grupowym dopuszcza się odprowadzenie ścieków do gruntu zgodnie z ogólnymi przepisami, przy spełnieniu dodatkowego warunku, że zwierciadło wód podziemnych znajduje się co najmniej 2,5 m poniżej poziomu odprowadzenia ścieków. Warunek powyższy dotyczy także ścieków oczyszczanych systemem drenażowym.

5. Podstawowe kierunki rozwoju systemu kanalizacji sanitarnej to:
 - rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej na terenie gminy z uwzględnieniem opisanych założeń po opracowanie koncepcji kanalizacji sanitarnej przez wyspecjalizowaną jednostkę projektową. Koncepcja winna być sporządzona wariantowo i zawierać analizę ekonomiczną uzasadniającą wybór najlepszego wariantu i propozycję źródeł finansowania inwestycji,
 - realizacja w toku wydawanych decyzji administracyjnych polityki sprzyjającej porządkowaniu systemu odprowadzenia i oczyszczania ścieków sanitarnych zgodnie z powyższymi założeniami,
 - prowadzenie rozbudowy sieci kanalizacyjnej równoległe z rozbudową systemów zaopatrzenia w wodę, ponieważ dostarczenie odbiorcom wody z gminnej sieci wodociągowej w krótkim czasie sprzyja podniesieniu standardów zamieszkania i powoduje wzrost ilości zużywanej wody i odprowadzanych ścieków,
 - zapewnienie w pasie dróg gminnych terenu przeznaczonego na prowadzenie infrastruktury i planowanie dróg z uwzględnieniem rozrządu uzbrojenia w pasie drogowym (w ramach opracowania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego, opracowania projektów budowlanych, wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i pozwoleń na budowę).

4. Gospodarka odpadami z oczyszczalni ścieków

Przy eksploatacji oczyszczalni ścieków nieodzowne będzie rozwiązanie gospodarki odpadami powstającymi w oczyszczalniach ścieków na kratkach i w postaci osadów w zbiornikach SBR. Odpady te powstające w trakcie pracy oczyszczalni wymagają dalszej przeróbki. Przewiduje się, że z małych oczyszczalni byłyby one przewożone w postaci uwodnionej do oczyszczalni w Krynkach.

Przeróbka osadów polegałaby na ich zagęszczaniu i przygotowaniu do przyrodniczego wykorzystania przez:

- wapnowanie,
- kompostowanie,
- termiczne suszenie.

W stosowanych technologiach kompostowania uwodnionego osadu kompost, po dopuszczeniu przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, będzie mógł być stosowany do:

- rekultywacji gruntów,
- roślinnego utrwalania powierzchni gruntów,
- użyźniania gleb,
- nawożenia gruntów rolnych i leśnych.

Kryteria dopuszczalności zastosowania odpadów do w/w rodzajów zagospodarowania zależą od ich składu fizyko-chemicznego i biologicznego oraz od uwarunkowań zewnętrznych i techniczno-sanitarnych.

5. Gazownictwo

Uwarunkowania wskazują, że przyjęty w studium gazyfikacji wariant zasilania jest obecnie nierealny, ponieważ nie przewiduje się zasilania Sokółki poprzez Krynki z gazociągu przebiegającego wzdłuż szosy Baranowickiej. Nie ma zatem obecnie spójnego programu gazyfikacji tej części województwa podlaskiego. Ze względu na występujące potrzeby istnieje pilna potrzeba opracowania takiego programu, który uwzględniałby nowe warunki zasilania (omawiana koncepcja gazyfikacji została opracowana w 1994 r.) i potrzeby w zakresie odbioru gazu oraz dostosowany byłby do nowej struktury administracyjnej.

Postuluje się budowę gazociągu gazu ziemnego do zasilania Krynek z kierunku Bobrownik poprzez Kruszyniany.

6. Ciepłownictwo

Przewiduje się, że na terenie gminy będzie malała liczba mieszkańców korzystających z ogrzewania piecowego i w miarę poprawy sytuacji ekonomicznej na wsi coraz powszechniej wprowadzane będzie centralne ogrzewanie. Źródłem ciepła dla tego ogrzewania będzie kotłownia opalana węglem kamiennym, drewnem, olejem opałowym lub gazem propan-butan.

Postępująca automatyzacja procesu spalania w nowych konstrukcjach kotłów prawdopodobnie wkrótce umożliwi zastosowanie kotłów posiadających możliwość regulacji dawki drewna (trocin) i węgla (miała). Umożliwią one uzyskanie większych sprawności przy spalaniu w/w paliw i zapewnią wygodę użytkownika.

Rozwój indywidualnych systemów ogrzewania budynków przewiduje się również na terenie Krynek. Dotychczasowe relacje ekonomiczne wskazują, że budowa i eksploatacja źródeł ciepła i wodnych sieci ciepłych jest nie opłacalna na terenach o przeważającym budownictwie indywidualnym w zabudowie wolnostojącej i rozproszonej zabudowie wielorodzinnej. Dlatego na terenie wsi należy przewidywać stosowanie ogrzewania za pomocą kotłowni lokalnych dla kilku budynków lub kotłowni indywidualnych opalanych węglem, olejem opałowym lub propanem-butanem.

Podstawowe kierunki rozwoju ciepłownictwa w gminie to:

- dążenie do zmniejszenia strat ciepła budynków przez poprawę izolacyjności – ocieplenie ścian i stropów, wymianę stolarki, stosowanie rozwiązań architektonicznych zapobiegających niekontrolowanej wentylacji,
- modernizacja instalacji kotłowni i centralnego ogrzewania przez stosowanie automatyki regulującej dostarczanie wymaganych ilości ciepła (unikanie przegrzewania pomieszczeń) i zwiększającej sprawność kotłowni i instalacji,
- dostosowanie wydajności kotłowni do rzeczywistych potrzeb ciepłych,
- dążenie do zmniejszania ilości spalanego węgla na rzecz paliw proekologicznych – oleju opałowego, propanu-butanu, drewna, słomy,
- nie dopuszczanie do spalania odpadów i powstawania nie zorganizowanej emisji zanieczyszczeń,
- podjęcie starań i tworzenie lobby z innymi gminami mającego na celu gazyfikację gminy gazem ziemnym.

Główne zadania w zakresie ciepłownictwa przewidziane do realizacji przez gminę to:

- propagowanie oszczędności w energetyce przez popularyzację nowych rozwiązań technicznych w zakresie dociepleń budynków, automatyki i urządzeń ciepłowniczych oraz kredytów proekologicznych,
- popieranie rozwiązań ograniczających zanieczyszczenie środowiska odpadami z procesów spalania oraz rozwiązań niekonwencjonalnych (pompy ciepłe, elektrownie wiatrowe, baterie słoneczne itp.),
- kontrola i działania restrykcyjne w stosunku do właścicieli źródeł ciepła emitujących największe ilości zanieczyszczeń,
- prowadzenie polityki ograniczającej emisję niską z dużej ilości źródeł rozproszonych na małym obszarze – emisja o dużej gęstości (przez uwzględnienie przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i pozwoleniach na budowę).

7. Elektroenergetyka

Dostosowanie systemu do potrzeb wynikających z długofalowego rozwoju gminy oraz dostarczanie energii w sposób ciągły wymagać będzie:

- rozbudowy systemu poprzez:

-budowę stacji transformatorowych wraz z liniami zasilającymi w miejscach zwiększonego zapotrzebowania na energię elektryczną (tereny działalności produkcyjno-usługowej, mieszkaniowej) oraz

- budowę linii niskiego napięcia w zakresie niezbędnym dla odbiorców,

- usprawnienie systemu poprzez modernizację:

-istniejących linii średniego napięcia 15 kV w złym stanie technicznym lub za małych parametrach,

-istniejących stacji transformatorowych,

-istniejących linii niskiego napięcia w niezbędnym zakresie.

Zmniejszenie uciążliwości urządzeń systemu elektroenergetycznego będzie wymagać:

- budowy linii elektroenergetycznych w sposób niekolizyjny z długofalowym rozwojem osadnictwa i chronionymi elementami środowiska przyrodniczego,
- preferowania rozwiązań technicznych powodujących zmniejszenie zajęcia terenu przez urządzenia elektroenergetyczne.

8. Telekomunikacja

Sprawne działanie telekomunikacji oraz wysoka jakość świadczonych usług są ważnym elementem infrastruktury społeczno-ekonomicznej oraz ważną przesłanką do rozwoju gospodarczego.

Podstawowym kierunkiem rozwoju telekomunikacji jest więc dostosowanie systemu do potrzeb wynikających z rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy z zachowaniem odpowiedniego standardu jakości i ilości świadczonych usług. Będzie to wymagać:

- utrzymania w odpowiedniej sprawności technicznej istniejących urządzeń systemu oraz
- rozbudowy sieci rozdzielczych na obszarze gminy zgodnie z jej rozwojem gospodarczym i potrzebami mieszkańców.

Telefonia komórkowa - zakłada się rozbudowę sieci telefonii komórkowej celem tzw. pokrycia sygnałem całego terenu gminy, co zachęci inwestorów do lokowania kapitału w gminie Krynków.

9. Usuwanie odpadów i ich utylizacja

Zakłada się prowadzenie gospodarki odpadami stałymi w oparciu o indywidualne gromadzenie odpadów w pojemnikach, kontenerach, itp. przez wytwórców (w gospodarstwach domowych, rolnych, usługach) i następnie wywóz na

jedno gminne składowisko z zakładem utylizacji zlokalizowane w rejonie miejscowości Ozierskie. W przyszłości przewiduje się segregację odpadów u źródeł i składowanie na gminnym wysypisku jedynie tych odpadów, które nie nadają się do recyklingu. Stworzenie wspólnego porozumienia z gminami ościennymi w celu stworzenia między gminnego składowiska odpadów stałych (poza obszarem gminy Krynki). Potrzeby terenowe w zakresie zapotrzebowania na pola składowe przy wysypisku są zaspokojone na najbliższe 20-30 lat.

Istniejące lokalne wysypiska funkcjonujące w pobliżu wsi powinny ulec likwidacji, a teren rekultywacji.

10. Cmentarze

Pojemność czynnych na terenie gminy cmentarzy jest wystarczająca. Na terenie gminy znajdują się cmentarze we wsiach:

Jurowlany, Ostrów Południowy, Grzybowski, Podlipki, Kruszyniany, Ozierany, Krynki (dwa cmentarze).

W perspektywie istnieje możliwość powiększenia cmentarza położonego w Krynkach (dot. cmentarza katolickiego jak i prawosławnego). Istniejący cmentarz żydowski jest nieczynny (wymaga opieki konserwatorskiej i prac zabezpieczających prowadzonych w uzgodnieniu z WKZ w Białymstoku i Warszawską Gminą Żydowską), zaś tatarski w Kruszynianach pełni rolę cmentarza dla wyznawców islamu z rejonu całej Polski (rezerwa terenu jest wystarczająca).

11. Komunikacja

Podstawowy układ dróg na terenie gminy jest ukształtowany, zapewnia wystarczającą obsługę komunikacyjną wszystkich zamieszkałych terenów i nie wymaga wyznaczania nowych przebiegów tras komunikacyjnych. Główne działania bieżące i perspektywiczne dotyczą modernizacji dróg poprzez ulepszenie ich nawierzchni. Niezbędną inwestycją ponad lokalną jest budowa odcinka drogi 140 od Kruszynian do Bobrownik celem połączenia ruchu przygranicznego pomiędzy przejściem granicznym Bobrowniki- Krynki -Kuźnica Białostocka i powiązaniem komunikacyjnym gminy Krynki z gminą Gródek.

W stosunku do ustalonej wersji w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Krynki, proponuje się modernizację i wprowadzenie w części nowego przebiegu w/w drogi. Dla przebiegu tej drogi rezerwuje się pas terenu wyłączony z przeznaczenia go na cele inwestycyjne / szerokość pasa 100 m /.

XI. PODZIAŁ GMINY KRYNKI NA STREFY FUNKCJO-NALNO - PRZESTRZENNE

Realizacja głównych celów w gminie Krynki ze względu na zróżnicowanie środowiska geograficznego, uwarunkowania i preferencje rozwoju, możliwa jest do przeprowadzenia przy uwzględnieniu podziału gminy na strefy funkcjonalno-przestrzenne, gdzie poszczególne cele występują w różnym nasileniu i ich realizacja nastąpi w różnym zakresie na poszczególnych obszarach.

- I. STREFA ROZWOJU ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

- II. STREFA TRADYCYJNEGO I EKOLOGICZNEGO ROLNICTWA ORAZ AGROTURYSTYKI, USŁUG TURYSTYCZNYCH I WYPOCZYNKOWYCH ORAZ OCHRONY ŚRODOWISKA

- III. STREFA FUNKCJONOWANIA OSADY KRYNKI ORAZ TERENÓW PREDYSPONOWANYCH DO USŁUG W OPARCIU O PRZEJŚCIE GRANICZNE

- IV. STREFA MIĘDZYLEŚNA ZABUDOWY WIEJSKIEJ ROZWOJU USŁUG I BAZY ZAPLECZOWEJ DLA STREFY II i III

- V. STREFA KOMPLEKSU LEŚNEGO : LASÓW PRODUKCYJNYCH, WYPOCZYNKOWYCH I OCHRONNYCH

- VI. STREFA PARKU KRAJOBRAZOWEGO PUSZCZY KNYSZYŃSKIEJ WRAZ Z OTULINĄ

XII. **KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZEN-NEGO W POSZCZEGÓLNYCH STREFACH FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH**

1. **STREFA I – ROZWOJU ROLNICZJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ**

1.1 Cechy charakterystyczne strefy:

- wysoki (w skali gminy) potencjał produkcyjny gleb z przewagą gruntów IV klasy bonitacyjnej oraz duży kompleks użytków zielonych w południowej części strefy,
- dostatecznie rozwinięta sieć osadnicza z zabudową rolniczą zagrodową i dużymi obszarami gruntów rolnych w kompleksach zwartych (tereny przynależne do dawnego PGR-Krynki).

1.2 Kierunki zagospodarowania przestrzennego i rozwoju:

Podstawowy kierunek zagospodarowania i rozwoju strefy to Wysoko produktywne rolnictwo o profilu:

- produkcji roślinnej (plantacji warzyw i owoców,
- łąkarsko – hodowlanym.

1.3 Ograniczenia w prowadzeniu produkcji rolnej:

-droga wojewódzka 676 jest ograniczeniem w prowadzeniu intensywnej gospodarki rolnej poprzez rozdzielanie powierzchni areałów przeznaczonych do intensywnej produkcji rolnej.

Jako pochodne kierunku podstawowego i stanowiące jego uzupełnienie w strefie realizowane będą następujące kierunki i zadania:

- tworzenie ośrodków obsługi rolnictwa w Ostrowiu Południowym i Jurowlanach
- rozwój drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego, usług handlu i rzemiosła,
- rozwój usług podstawowych obsługi ludności,
- modernizacja i realizacja zabudowy istniejącej,
- rozbudowa infrastruktury technicznej,
- modernizacja dróg.

Jako równoległe do kierunku głównego realizowane będą w strefie kierunki i cele ochronne – środowiska przyrodniczego i kulturowego wg zasad ogólnych podanych w rozdziałach dotyczących tej tematyki.

1.4 Polityka i zasady zagospodarowania strefy

Elementy i cele składowe zagospodarowania przestrzennego

- ◆ **Grunty rolne - orne i użytki zielone z wyłączeniem terenów zwartej zabudowy wiejskiej**

Cel - racjonalne wykorzystanie potencjału produkcyjnego gleb do intensyfikacji produkcji rolnej.

Zasady realizacji celu:

- ◆ Ustalenie obszaru rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Preferowanie na tym obszarze następujących działań:

- intensywnej produkcji roślinnej (plantacje warzyw, owoców i krzewów),
- ochrony gruntów rolnych przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze (z wyjątkiem terenu udokumentowanych złóż kopalin i inwestycji infrastrukturalnych) i zabudową rolniczą nie związaną bezpośrednio z produkcją polową,
- eliminacja z obszaru funkcji konfliktowych z rolnictwem i utrudniających produkcję rolną,
- poprawiających strukturę agrarną; geodezyjne scalenia i wymiany gruntów, administracyjnie - ograniczenia podziałów prowadzących do rozdrobnienia działek i gospodarstw.

Zabudowa wiejska

Polityka i zasady realizacji:

- ◆ utrzymanie obecnych układów osadniczych,
- ◆ nowa zabudowa lokalizowana w obrębie zwartej zabudowy wiejskiej realizowana w nawiązaniu do lokalnej architektury i wartości kulturowych oraz infrastruktury technicznej,
- ◆ zabudowa rolnicza – realizowana na podstawie warunków zabudowy,
- ◆ realizacja nowej zabudowy nierolniczej i przekształcenia istniejącej rolniczej na nierolniczą wymaga opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w związku ze zmianą przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Tereny inwestycyjne związane z produkcją rolniczą (chlewnie, obory, stodoły i inne budynki gospodarcze)

Zasady realizacji:

- ◆ preferencja dla wykorzystania istniejących obiektów poprzez ich modernizację i rozbudowę,
- ◆ lokalizacja nowych obiektów powinna być uzależniona od typu gospodarstwa i jego wielkości oraz rodzaju obiektów,
- ◆ duże obiekty hodowlane powinny być lokalizowane poza zabudową mieszkaniową,

- ◆ budowa nowych siedlisk nie związanych z obszarem wsi powinna być dopuszczona dla gospodarstw dużych o pow. powyżej 20 ha.

Wsie – ośrodki obsługi rolnictwa

Ostrów Południowy

Rozwój ośrodka na bazie istniejącego potencjału budowlanego i gospodarczego.

W tym:

- ◆ Tereny zabudowy gospodarczej
 - modernizacja z utrzymaniem funkcji rolno-hodowlanej,
 - rozbudowa i przebudowa z wprowadzeniem funkcji przetwórstwa rolno – spożywczego.
- ◆ Usługi obsługi rolnictwa i ludności oraz rzemiosło
 - rozwój przez budowę nowych obiektów lub powstałych z przekształceń i przebudowy zabudowy zagrodowej - lokalizacja w obrębie zabudowy wsi.
- ◆ Lokalny ośrodek usług: handlu, sakralnych, obsługi rolnictwa.

Jurowlany

Podstawa rozwoju wsi to istniejąca zabudowa i potencjał ludzki

- ◆ Rozwój wsi po wschodniej stronie drogi powiatowej nr 130

Elementy zagospodarowania:

- ◆ usługi obsługi rolnictwa i ludności oraz rzemiosło - **obiekty nowe lub z przekształceń i przebudowy zabudowy zagrodowej - lokalizacja w obrębie zabudowy wsi.**
- ◆ Usługi handlu gastronomii - lokalizacja w zabudowie wsi.

2. STREFA II – TRADYCYJNEGO I EKOLOGICZNEGO ROLNICTWA ORAZ AGROTURYSTYKI, USŁUG TURYSTYCZNYCH, WYPOCZYNKOWYCH ORAZ OCHRONY ŚRODOWISKA:

2.1 Cechy charakterystyczne strefy:

- wysokie walory krajobrazowe, przyrodnicze i atrakcyjność turystyczno-wypoczynkowa, oparta o nowo powstały zbiornik wodny w rejonie wsi Kruszyniany, strefę brzegową północną sztucznego jeziora, nowo powstałe kompleksy leśne i położenie na obszarze krajobrazu moren polodowcowych w rejonie wsi Łapicze, Ozierany i Łosiniany,
- brak zainwestowania turystyczno – wypoczynkowego oraz brak infrastruktury technicznej: wodociągów, kanalizacji, sieci drogowej.
- ograniczenia zainwestowania strefy wynikające z:
 - ograniczonej chłonności i wrażliwości środowiska przyrodniczego,
 - konieczność ochrony i zachowania wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych w rejonie strefy nadgranicznej,

2.2 Kierunki i cele zagospodarowania strefy

Główny kierunek i cel zagospodarowania strefy to **zrównoważony w odniesieniu do środowiska przyrodniczego rozwój bazy turystyczno – wypoczynkowej.**

Ze składowymi:

- **zagospodarowanie turystyczne,**
- **ochrona krajobrazu,**
- **ukształtowanie ośrodków obsługi ruchu turystycznego i wypoczynkowego we wsiach nadgranicznych,**
- **rozbudowa infrastruktury komunalnej i technicznej.**

Kierunek drugorzędny to **gospodarka rolna i leśna.**

2.3 Polityka i zasady realizacji kierunków zagospodarowania strefy

2.3.1 Zagospodarowanie turystyczno-wypoczynkowe:

Środowisko przyrodnicze, istniejąca baza i obecna oferta preferuje w strefie rozwój następujących form wypoczynku i rekreacji:

- wypoczynek pobytowy sezonowy (letni) w zagrodach agroturystycznych, zaadaptowanych na cele turystyczne opuszczonych gospodarstwach, kwadrach turystycznych i polach namiotowych, powiązany z rekreacją,
- wypoczynek świąteczno-weekendowy na polach namiotowych i biwakowych,
- turystyka wodna szlakami kajakowymi i żeglarskimi,

- turystyka wędrowną rowerową, pieszą, samochodową, z krótkim (1-2 dni) wypoczynkiem w Krynkach,
- stopniową zmianę charakteru zabudowy polegającą na uzupełnieniu funkcji rolniczej o funkcję usługowo-turystyczno-wypoczynkową,
- budowa bazy żywieniowo noclegowej do obsługi zespołu zabytkowego meczetu .

Wymienione formy związane są przede wszystkim z sezonem letnim. Wskazane jest podjęcie działań zmierzających do całorocznego wykorzystania obszaru dla rekreacji i wypoczynku , z uwzględnieniem zimy jako sezonu na narciarstwo biegowe i rekreacyjne .

Może to nastąpić przez utworzenie funkcji konferencyjno-szkoleniowej we wsi Kruszyniany, która jest głównym ośrodkiem zaplecza turystycznego tej strefy .

Dla realizacji powyższego:

W strefie przewiduje się następujące formy i zasady zagospodarowania terenu:

- zespoły zabudowy letniskowej planowane na północnym brzegu zalewu (konieczność sporządzenia planu miejscowego),
- pola namiotowe, biwakowe – lokalizowane w miejscach dostępnych komunikacyjnie i do infrastruktury sanitarnej, przeważnie w pobliżu wsi:
- zespoły zabudowy letniskowej i pensjonatowej należy realizować na bazie istniejących układów przestrzennych wsi – realizacja zgodnie z planami,
- zespoły zabudowy w rejonie Łapicz i Osieran Małych i Wielkich oraz Łośnian – do utrzymania i doposażenia w infrastrukturę i zielen przydomową, bez powiększania terenów zabudowy,

realizowane poprzez **opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których należy zawrzeć następujące zasady zagospodarowania i zalecenia ochrony walorów przyrodniczo-krajobrazowych:**

- lokalizacja w miejscach nie pogarszających walorów krajobrazowych terenu, na gruntach rolnych nisko produktywnych głównie V i VI klasy bonitacyjnej z wyłączeniem terenów podmokłych i leśnych,
- powierzchnia działek letniskowych - min. 2000 m²,
- liczba działek w zespole letniskowym nie powinna przekraczać 10,
- przy zabudowie pensjonatowej min. powierzchnia działki powinna wynosić min. 1 ha,

2.3.2 Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych

W **strefie** realizowana poprzez uwzględnienie w polityce przestrzennej i opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień dotyczących strefy:

- odsunięcie nowych terenów inwestycyjnych na min. 50 m od linii brzegowej zalewu,
- **ochronę gruntów leśnych i zadrzewionych przed zmianą przeznaczenia i wylesieniem,**
- przeznaczenie pod zalesienie części gruntów rolnych o niskiej wartości produkcyjnej - z wyłączeniem terenów przeznaczonych na urządzenia rekreacji oraz wyznaczonych punktów i panoram widokowych,
- wzrost zadrzewień i zieleni towarzyszącej na terenach zabudowy wyznaczanie punktów widokowych na dolinę rzeki (granicznej) Świsłocz, obszarów dominant krajobrazowych i punktów atrakcyjnego widzenia oraz ich ochrona przed przesłanianiem, w tym stworzenie atrakcyjnej panoramy widokowej wzdłuż drogi nr. 140 realizowane między innymi przez:
- **zachowanie otwartego widoku z drogi,**
- **eliminację obiektów „zaśmiecających” krajobraz (barakozów, obiektów tymczasowych, ogrodzeń działek, itp.),**
- **wyłączenie tych terenów z użytkowania i pozostawienie ich do naturalnej sukcesji,**
- **docelowo wskazanie do uznania za użytki ekologiczne,**
- **organizację i ukierunkowanie penetracji wypoczywających na tereny przystosowane do takich funkcji, tj. wyposażone w urządzenia obsługi (poła biwakowe, miejsca wypoczynku, śmietniki, toalety, itp.).**
- zalesienie części gruntów rolnych niskiej jakości przylegających do strefy brzegowej zalewu,
- wprowadzenie zieleni przydomowej na terenach zabudowy letniskowej i terenach przeznaczonych do rekreacji ,
- odsunięcie nowych terenów inwestycyjnych zabudowy letniskowej na min. 50m od linii brzegowej zalewu.

2. Zagospodarowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Na obszarze strefy rozwój gospodarki rolnej traktowany jest jako drugorzędny, ale rolnicza przestrzeń produkcyjna pozostanie powierzchniowo dominującym elementem krajobrazu. W jej zagospodarowaniu przewiduje się następujące zasady:

- utrzymanie dotychczasowej gospodarki rolnej z ograniczeniami stosowania chemicznych środków ochrony roślin i nawożenia ze względu na ochronę wód,
- wprowadzenie zakazu budowy nowych siedlisk rolniczych i dużych obiektów hodowlanych (obór, ferm).

3. Gospodarka leśna

Obszar strefy obejmuje kompleks leśny (nowych zalesień) składający się z lasów państwowych Nadlesnictwa Krynki i lasów prywatnych w północnej części

Aby nie dopuścić do degradacji nieużytkowych gruntów różnych kategorii (w większości należących w przeszłości do dawnego PGR Krynki) , do stopowienia krajobrazu, powstania erozji wietrznej i wodnej, gleb , Nadlesnictwo

Krynki bierze udział w akcji Krajowego Programu Zwiększania Lesistości poprzez „Zalesiania”, aby zrealizować cel hodowlany zalesień na gruntach porolnych, innymi słowy wprowadzić skład gatunkowy, został stworzony program polegający na:

- przejmowaniu gruntów porolnych do zalesień od Agencji Rolnej
- wykonywaniu sieci dróg i pasów przeciwpożarowych,
- wykonywaniu melioracji wodnych i zakładaniu zbiorników wodnych,
- pozostawianiu naturalnych odnowień lasów,
- tworzeniu inwentaryzacji nasadzeń,
- pozostawianiu mkradeł, oczek wodnych, pojedynczych drzew lub zespołów drzew jako ostoja życia biologicznego oraz urozmaicaniu krajobrazu i mikro klimatu,
- lokalizacji zadrzewień śródpolnych,
- tworzeniu stref z uwzględnieniem granic polno-leśnych,
- lokalizowaniu zalesień w dużych kompleksach celem ograniczania szkód od zwierzyny płowej,
- wystawianiu czatowni (1/1ha) dla ptaków drapieżnych w celu redukcji gryzoni.

W związku z powyższym w zagospodarowaniu lasów tego obszaru dominować będą kierunki gospodarki leśnej nowych zalesień.

Należy zwrócić uwagę, że akcja zalesień zmieni w sposób nieodwracalny krajobraz tego terenu na wiele dziesiątków lat, zatem należy w sposób bardzo przemyślny prowadzić proces zalesień, tak by nie tworzyć ogromnych monotonnych plantacji drzew.

3. STREFA III – WIEŚ KRYNKI **(główny ośrodek administracyjny gminy)**

3.1 Cechy charakterystyczne strefy

- strefa obejmuje obszar funkcjonalny wsi (tereny istniejącej zabudowy Krynek z terenami rozwojowymi), który jest mniejszy od obrębu geodezyjnego miasta,
- atrakcyjne krajobrazowo położenie wsi w kotlinie rzeczki Krynka
- wieś Krynki (wcześniej miasto) charakteryzuje historyczny układ urbanistyczny stanowiący centrum osady, który został utworzony na bazie XVII wiecznego założenia planistycznego z centralnym rynkiem (obecnie owalem) z wychodzącymi promieniście 12 ulicami

3.2 Cele rozwoju przestrzennego Krynek

Główny cel – ukształtowanie gminnego ośrodka administracyjnego i usługowego oraz ponadlokalnego centrum obsługi ruchu turystycznego i wypoczynkowego.

Cele pochodne:

- ochrona wartości kulturowych i krajobrazowych,
- rozwój wielofunkcyjnych usług podstawowych i drobnego przemysłu,
- rozwój bazy turystyczno-wypoczynkowej,
- poprawa warunków mieszkaniowo-bytowych,
- rozbudowa infrastruktury komunalnej .

3.3 Powyższe cele osiągnane będą przez realizację następujących kierunków:

1. Kształtowanie układu urbanistycznego

Realizacja poprzez wydzielenie obszarów funkcjonalnych Krynek do kształtowania nowej formy zagospodarowania lub poprawy istniejącego układu urbanistycznego; podjęcie na ich terenie zmian zagospodarowania lub działań poprawiających funkcjonalność i standardy.

Obszary funkcjonalne:

- **centrum administracyjnego i handlowo-usługowego obejmującego historyczne centrum dawnego miasta**

wskazane następujące działania:

- opracowanie studium historyczno – urbanistycznego obejmującego inwentaryzację i waloryzację obszaru, wskazanie kierunku i zasad przebudowy, modernizacji i konserwacji obecnej zabudowy i układów urbanistycznych oraz zasady budowy nowych obiektów,
- koncentracja usług i administracji przez adaptację na te cele istniejących obiektów.
- Opracowanie studium projektowego centralnej części Krynek , celem restauracji starego układu (miasta) miejskiego , (dotyczy w szczególności rynku historycznego).
- **obszaru historycznego założenia dworskiego i parkowego**
- **(wykraczający poza granice administracyjne obszaru wsi Krynki) z przeznaczeniem na ukształtowanie centrum turystycznego z bazą noclegowo-żywieniową i seminarijną.**

wskazane następujące działania:

- opracowanie na cały obszar miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego definiującego teren do kompleksowego zagospodarowania (przebudowy) we wskazanym kierunku,
- wstrzymanie na tym terenie inwestycji niezgodnych z określonym kierunkiem,
- sukcesywny wykup terenu przez gminę lub inwestora strategicznego na potrzeby przyszłego centrum (w tym niezabudowanych),
- budowany amfiteatr w zespole istniejącej zieleni wysokiej,

bardzo dobrze wpisywałyby się na tym terenie rekonstrukcja założeń parkowych z przeznaczeniem na cele usług turystycznych,

2. Kształtowanie przestrzeni

Położenie Krynek wzdłuż ciekę rzeki jest ich dużym atutem. Niecka polodowcowa z ciekim wodnym wypełniona precyzyjnie zaprojektowaną zabudową parterową wsi jest głównym elementem krajobrazu i wpływa na jej atrakcyjność. Stanowi także o jego indywidualnym charakterze. Dlatego zagospodarowanie brzegów zalewu powinno być zadaniem priorytetowym w kształtowaniu układu urbanistycznego – krajobrazowego kRynek.

Głównymi kierunkami zagospodarowania w tym zakresie powinny być następujące zadania:

- stopniowanie intensywności zagospodarowania i wykorzystania zabudowy historycznej, z eliminacją zabudowy wtórnej celem odtworzenia czystego układu przestrzennego osady.
- rewaloryzacja starej zabudowy drewnianej ciągów ulic w zachowanym układzie urbanistycznym, ze względu na zły i nieestetyczny stan, co pogarsza w znacznym stopniu wizualne walory krajobrazowe osady.

Ponieważ niemożliwa jest całkowita likwidacja tej zabudowy, wskazane jest, by uległa ona przebudowie i przekształceniom ze zmianą funkcji w części obiektów na kwatery turystyczne, obiekty usługowe lub ewentualnie utrzymanie funkcji mieszkaniowej, ale ze zmianą elewacji i architektury obiektów.

Tereny niezabudowane działek powinny być zagospodarowane zielenią przydomową i elementami małej architektury.

- odsunięcie linii nowej zabudowy na min. 50m od ciekę rzeki,
- utrzymanie zieleni naturalnej w dolinie rzeki, na kierunku wschodnim
- utworzenie bulwaru spacerowego ulicy łączącej centrum z zespołem dworskim.

3. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej

nie powinny być rozszerzane, a istniejąca zabudowa jako nie pasująca architektonicznie i krajobrazowo powinna przeznaczona do rewitalizacji.

4. Tereny istniejącej zabudowy typu zagrodowego

powinny być przeznaczane do zmiany funkcji na mieszkaniową – pensjonatową. Stanowią one znaczną rezerwę inwestycyjną w obrębie zwartej zabudowy „wiejskiej” dla lokalizacji tego rodzaju obiektów.

Wyznaczenie terenów rozwojowych

Rozwój terytorialny zabudowy mieszkaniowej, usługowej i pensjonatowej wsi przewiduje się głównie w kierunku północnym wzdłuż drogi do Jurowlan nr. Dp 03130.

Zagospodarowanie tego obszaru powinno nastąpić na podstawie kompleksowej koncepcji zagospodarowania całego obszaru i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla fragmentów terenu zatwierdzanych według zapotrzebowania inwestycyjnego.

5. Tereny do lokalizacji przemysłu i przetwórstwa

Tereny lokalizacji obiektów handlowych, usługowych i przetwórstwa w północno-wschodniej części strefy powinny być utrzymywane jako rezerwa pod rozwój zaplecza (infrastruktury) przejścia granicznego (na drodze nr dw 676). Istniejąca tam baza terenowa jest wystarczająca do zaspokojenia zapotrzebowania w tym zakresie w skali gminy. Dopuszczona lokalizacja stacji benzynowej z infrastrukturą komunikacyjną.

Jako rezerwę dla oferty budowy większego zespołu produkcyjno-przetwórczego należy przewidywać teren na wschód od granic Krynek przy zespole oczyszczalni ścieków.

Wymienione tereny nie powinny być przeznaczane na inne cele.

6. Inne tereny rozwojowe

- Zespół podworski – teren przeznaczony pod usługi turystyczne, seminaryjne w ramach kompleksowego zagospodarowania terenu parkowego i adaptacji istniejącej zabudowy z możliwością przebudowy i rozbudowy na warunkach określonych **ustaleniami konserwatorskimi**.

7. Rezerwy terenowe pod powiększenie istniejących obiektów

- oczyszczalni ścieków – obok istniejącej,

8. Kształtowanie terenów zieleni i ochrona walorów przyrodniczych

Pod kształtowanie ciągów zieleni powinny być przeznaczone tereny wyłączone z zabudowy, podmokłe (w okolicach zbiornika wodnego i basenu kąpielowego), w obniżeniach i dolinie cieków rzeki Krynki. Poza tym system terenów zielonych tworzyć będzie zieleń terenów rolniczych oraz zieleń przydomowa i towarzysząca zabudowie usługowej.

Teren bagienny na południowy-zachód od zabudowy wsi powinien być przewidywany do uznania za użytek ekologiczny (dot. terenu przyległego do zalewu wraz z zespołem podworskim).

4. STREFA IV – MIĘDZYLEŚNA ZABUDOWY WIEJSKIEJ, ROZWOJU USŁUG I BAZY ZAPLECZOWEJ DLA STREF II i III

4.1 Cechy charakterystyczne strefy:

- położenie między zwartym kompleksem leśnym Puszczy knyszyńskiej wpisanej w granice Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej – obszarami o planowanym zagospodarowaniu turystyczno-wypoczynkowym i osadą Krynki wraz przejściem granicznym z Białorusią,
- naturalne zaplecze obu stref i wsi Krynki z zakresu obiektów gospodarki komunalnej: ujęcie wód, składowisko odpadów,
- obecnie tereny strefy wykorzystywane są jako tereny rolne i leśne
- główna jednostka osadnicza – wieś Plebanowo.
- obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy,
- Rejon wyludniony z opustoszałymi wsiami Ciumicz ,Chłodne Włóki , Kundzicze.
-

4.2 Cele i kierunki zagospodarowania strefy - zasady ich realizacji

Główne cele zagospodarowania strefy to:

- stworzenie zaplecza terenowego dla lokalizacji systemowych urządzeń infrastruktury komunikacyjnej, komunalnej i obsługi turystyki oraz wypoczynku Krynek i stref II i III,
- porządkowanie gospodarki przestrzennej zgodnie z wymogami obszaru chronionego krajobrazu i racjonalnym wykorzystaniem walorów środowiska przyrodniczego.

Wymienione cele realizowane będą w poprzez:

Zapewnienie rezerw terenowych pod funkcjonowanie istniejących urządzeń i obiektów infrastruktury.

W zagospodarowaniu terenu należy przewidzieć:

- wykorzystanie wykonanych studni głębinowych dla zaopatrzenia w wodę pitną wg działu „Infrastruktura”, w tym:
- wyznaczenie tras pod przyłączenie sieci gazowej do wsi Krynki,
- zatwierdzenie wyznaczonej strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych oraz jej zagospodarowanie zgodnie z planem zagospodarowania strefy.
- droga powiatowa nr. Dp 140 zmodernizowana do potrzeb komunikacji gminy Krynki z gminą Gródek.

Na krótkookresową perspektywę należy przewidzieć:

- rezerwację pasa terenu w liniach rozgraniczających pod jej poszerzenie i modernizację,
- zmianę przeznaczenia gruntów leśnych i rolnych w rejonach skrzyżowań z drogami gminnymi i powiatowymi pod ich przebudowę.

na długookresową perspektywę i rozwiązania docelowe:

- **zapewnienie rezerwy terenowej (wolnego pasa terenu szerokości 20 m, zgodnie z trasą na mapie) pod nowy przebieg drogo dp.140,**
 - **stworzenie rezerwy terenowej dla obsługi komunikacji – dopuszczalna i wskazana lokalizacja stacji benzynowych, obiektów obsługi komunikacji,**
- **Osadnictwo i zabudowa mieszkaniowo-usługowa**
Głównym ośrodkiem osadniczym i terenem zabudowy mieszkaniowo-usługowej pozostanie wieś Plebanowo. W jej zagospodarowaniu przewiduje się:
 - rozwój zabudowy mieszkaniowej i usługowej na zasadzie modernizacji, przebudowy i uzupełnień w ramach istniejącej struktury,
 - stopniową zmianę charakteru zabudowy polegającą na uzupełnieniu funkcji rolniczej o funkcję usługowo-turystyczno-wypoczynkową,
 - przebudowę zabytkowego młyna w kol. Nietupa na obiekt usług turystycznych np. stanicę wodną lub schronisko i łącznie z rekonstrukcją zespołu parkowego utworzenie ośrodka wypoczynku i rekreacji - według warunków konserwatora zabytków.

Na pozostałych obszarach przewiduje się lokalizację nowej zabudowy kolonijnej - mieszkaniowej jedynie w rejonie wsi Górka i Plebanowo.

- **Rozwój rolniczej przestrzeni produkcyjnej**

W całej strefie przewiduje się rozwój dotychczasowej formy produkcji rolniczej z przekształceniami w kierunku produkcji na potrzeby lokalnego rynku, w tym:

- wzrost areału pod uprawy warzywne na gruncie i w szklarniach lub namiotach ogrodniczych,
- wzrost areału pod sadami i plantacjami owocowymi.

5. STREFA V - STREFA KOMPLEKSU LEŚNEGO - LASÓW PRODUKCYJNYCH, WYPOCZYNKOWYCH I OCHRONNYCH

5.1 Cechy charakterystyczne strefy:

1. kompleks lasów w większości państwowych Nadleśnictwa Krynki
2. dominujący drzewostan sosnowy w III i IV klasie wiekowej na siedlisku boru mieszanego świeżego,
3. na obrzeżach siedliska bagienne z dominującą olchą i brzozą.

4. główne jednostki osadnicze wieś Nietupa ,Sanniki.
5. w centralnej części strefy zespół zabytkowy podworski z resztkami założenia parkowego w Żyliczach.

Część lasów uznano za ochronne objęte granicą rezerwatu „Nietupa”

- miejsce gniazdowania ptaków ,
- w rejonie południowym strefy rezerwat przyrody Nietupa.

Kompleks lasów w znacznej części stanowi bazę terenową dla wypoczywających w strefie rezerwatu Nietupa.

5.2 Kierunki zagospodarowania i zasady ich realizacji

1. Produkcja i hodowla leśna prowadzona na podstawie planów urządzania lasów.
2. Ochrona drzewostanów i walorów przyrodniczych na obszarach lasów ochronnych, zgodnie z przyjętymi zasadami określonymi w planach urządzania lasów gospodarstwa leśnego.
3. Udostępnianie lasów do celów wypoczynkowo-turystycznych.

Realizacja poprzez:

- wyznaczanie stref i obszarów lasów predysponowanych do celów masowego wypoczynku(zgodnie z mapą),
- wprowadzenie terenowych urządzeń obsługi rekreacji i wypoczynku, ukierunkowujących ruch turystyczny oraz podnoszących wskaźnik chłonności terenów (pola biwakowe, campingi, miejsca postojowe).

6. STREFA VI - STREFA PARKU KRAJOBRAZOWEGO PUSZCZY KNYSZYŃSKIEJ

6.1 Cechy charakterystyczne strefy:

1. Strefa obejmuje zachodni obszar gminy przyległy bezpośrednio do granicy z gminą Gródek i Szudziałowo .
2. Krajobraz łąk i lasów równinny z mozaikowym układem kompleksów leśnych, równin łąkowych .
3. W rejonie wsi Świdziałówka występują udokumentowane złoża kruszywa.
4. Główne jednostki osadnicze to: Góran y Świdziałówka , Stara Grzybowszczyzna posiadające zabudowę rolniczą o charakterze rozproszonym.
5. Na obszarze strefy występują:
 - głównie użytki zielone na glebach organicznych murszowo-torfowych średniej i niskiej jakości, w znacznym stopniu przesuszone,
 - grunty orne niskiej jakości z przewagą V i VI klasy bonitacyjnej.
6. Dominującą funkcją jest funkcja rolnicza, ze względu na warunki naturalne o niskim stopniu atrakcyjności; jednocześnie zaznacza się tendencja wzrostu znaczenia funkcji turystyczno - wypoczynkowej typu zbliżonego do agroturystyki i letniskowej w ramach przekształceń siedlisk istniejących.

7. Presja inwestycyjna dotycząca zmiany funkcji terenów i poszczególnych obiektów na wypoczynkowo-letniskową występuje w rejonie wsi Góran.

6.2 Kierunki zagospodarowania i zasady ich realizacji

1. Głównym kierunkiem zagospodarowania strefy będzie tradycyjne rolnictwo i agroturystyka mające na celu:

- utworzenie strefy buforowej między obszarami rozwoju a parkiem krajobrazowym,
- dostosowanie typu zagospodarowania do naturalnych warunków przyrodniczych z wykorzystaniem istniejącego naturalnego potencjału,
- wprowadzenie funkcji turystycznej jako uzupełnienie dochodowości gospodarstw.
- wprowadzenie przetwórstwa związanego z surowcami leśnymi tj. runo leśne, drewno.

Realizacja poprzez zagospodarowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej wyłącznie tradycyjnej opartej na gospodarstwach typu ekologicznego

2. Zasady zabudowy obowiązujące na obszarze całej strefy:

- zakaz budowy nowych siedlisk rolniczych poza obszarem zwartej zabudowy wiejskiej,
- na obszarach zabudowy wiejskiej dopuszcza się budowę nowych obiektów rolniczych i usługowych oraz modernizację i zmianę funkcji istniejących siedlisk w kierunku stworzenia bazy agroturystycznej i usługowej,
- głównym ośrodkiem obsługi agroturystyki i wypoczynku z rozwojem usług w tym zakresie ustala się wieś Góran,
- osadami preferowanymi do rozwoju agroturystyki w ramach istniejących gospodarstw są: Grzybowszczyzna i Świdziałówka,
- poza kwaterami agroturystycznymi na obszarze strefy przewiduje się rozbudowę funkcji obsługi turystyczno-wypoczynkowej i usług innych w istniejących obiektach rolniczych,
- na obszarze strefy nie przewiduje się wydzielenia terenów pod zabudowę letniskową.

6.3 Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego

- prowadzenie gospodarki rolnej i zabudowy w myśl zasad wskazanych powyżej,
- wprowadzenie zalesień terenów rolnych o najniższej wartości produkcyjnej, poczynając od terenów przyległych do kompleksów leśnych,
- utrzymywanie właściwych stosunków wodnych przez konserwację urządzeń melioracyjnych,
- bezwzględna ochrona doliny rzeki Nietupa przed zabudową w granicach geomorfologicznych,
- nie przeznaczanie pod eksploatację przemysłową udokumentowanych złóż,

- wprowadzenie ograniczeń zagospodarowania wynikających z zasad ochrony krajobrazu.

6.4 Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej obsługi ludności

- dla terenów wsi zachodniej części strefy w zakresie obsługi rolnictwa głównymi ośrodkami będą Górzany,
- rozwój komunikacji poprzez modernizację dróg gminnych.

XIII. POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY KRYNKI

Polityka władz samorządowych gminy obejmuje przede wszystkim:

- ponad lokalne i lokalne zadania celu publicznego realizowane w okresie około 20 lat,
- politykę z zakresu sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- politykę gospodarki nieruchomościami,
- zasady współpracy z samorządami gmin sąsiednich, administracją rządową wojewódzką oraz administracją samorządową wojewódzką i powiatową.

1. Ponad lokalne zadania, z którymi zmierzać się będą władze gminy dotyczyć będą:

- ochrony i wzbogacania środowiska przyrodniczego,
- ochrony dóbr kultury,
- komunikacji drogowej,
- rozwoju usług z zakresu obsługi ruchu turystycznego (turystów z Polski i z zagranicy).

2. Lokalne ważniejsze zadania celu publicznego z zakresu:

- ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- zagospodarowania terenów i obiektów, w tym związanych z tworzeniem bazy obsługi ruchu turystycznego ,
- komunikacji,
- infrastruktury technicznej:
 - rozbudowa systemu elektroenergetycznego,
 - zwiększenie udziału paliw ekologicznych w ciepłownictwie,
 - rozbudowa telekomunikacyjnych sieci rozdzielczych,
 - rozwój scentralizowanego systemu zaopatrzenia gminy w wodę,
 - budowa i rozwój scentralizowanych systemów kanalizacji sanitarnej w gminie,
 - stworzenie systemu gromadzenia i usuwania oraz unieszkodliwiania odpadów stałych gwarantującego ochronę środowiska i wykorzystanie surowców wtórnych.

3. Polityka z zakresu sporządzania planów miejscowych

- Rozwój zagospodarowania przestrzennego gminy wymagać będzie sporządzenia wielu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Obowiązkowe sporządzenie planu w gminie Krynki przewiduje się dla ponad lokalnego zadania z zakresu komunikacji i infrastruktury jakim jest projektowany przebieg drogi 140 oraz budowa gazociągu i lokalnego przejścia granicznego w Krynkach.
- Sporządzanie planów miejscowych będzie następowało głównie na wnioski właścicieli nieruchomości o zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w tym przede wszystkim pod zabudowę lotniskową, mieszkaniową

jednorodziną i rekreacyjną pensjonatową; w mniejszym zaś stopniu na inne cele (zabudowa usługowa, zagrodowa).

XIV. WNIOSKI DO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego w szczególności należałoby uwzględnić:

- **1.miejscowość Krynki jako lokalny ośrodek usług dla mieszkańców gminy i obsługi rolnictwa oraz ponad lokalny ośrodek obsługi ruchu turystycznego,**
- **2.KRYNKI jako lokalne przejście graniczne wspomagające dwa sąsiednia przejścia Bobrowniki i Kuźnice Białostocką**
- **3.terenu gminy jako atrakcyjnego obszaru rozwoju usług wypoczynku i rekreacji, a terenów przyległych do PKPK -rozwoju agroturystyki,**
- **4.walory przyrodnicze gminy z obszarami szczególnej ochrony:**
 - wchodzącymi w skład Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej i jego otuliny,
 - Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Sokólskich,
 - rezerwatem przyrody Nietupa
 - zasoby wód podziemnych zlewni rzeki Krynki,
- **5.konieczność usprawnienia komunikacji o ponadlokalnym znaczeniu (przebudowa-modernizacja drogi dp-03140 Krynki -Bobrowniki i dp-03393 Krynki –Gródek)**
- **6.możliwość gazyfikacji gminy w ramach programu gazyfikacji Sokółki poprzez budowę gazociągu na trasie Bobrowniki, Kruszyniany ,Krynki-Sokółka.**